

1877-1878 OSMANLI-RUS HARBİ RUMELİ CEPHESİ VESİKALARI (TEMMUZ 1877)

ALİ İHSAN GENCER-NEDİM İPEK

Tarihimizde 93 Harbi olarak da tanımlanan 1877-1878 Osmanlı Rus savaşında Ruslar Tuna ve Edirne vilâyeti topraklarında millî Bulgar Devleti'ni kurarak Ege kıyılarına ulaşmayı ve İstanbul'u serbest şehir hâline getirmeyi plânlamışlardı. Bu nedenle, Rumeli ve Anadolu olmak üzere iki cephede cereyan eden savaşın odak noktası Batıda Tuna ve Edirne vilâyetlerinde toplanmıştı.

İslâhat Fermanı'nın ilânından sonra Balkanlarda gelişen olaylar ve bu arada Rusya'nın şiddetle körüklediği Panslavizm fikri bu bölgeyi barut fıçısı hâline getirmişti. Bir taraftan Sırp ve Karadağ isyanları diğer taraftan Bosna-Hersek olayları ve Bulgar meselesi devleti oldukça güç durumda bırakıyordu. Özellikle, XVIII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren uyanmaya başlayan Bulgar milliyetçilik fikri bu dönemde Panslavizm akımından da etkilenecek büyük bir gelişme göstermiştir. Panslavistlerin çabaları sonucu ortaya çıkan Bulgar meselesi, eğitim ve kültür hareketi, müstakil Bulgar Eksarhlığı'nın teşekkülü ve isyânlar olmak üzere üç safhada gelişmiştir¹.

Osmanlı müsamahası, Batı Avrupa'nın desteği, Rusya ve Panslavistlerin yardımları ve Bulgar tâcir, öğretmen ve din adamlarının çabaları sonucu 1870'li yıllarda bir Bulgar millî eğitimi, edebî dili, millî kitaplığı, basını teşekkül etmiş ve bilinçli bir aydın kitlesi doğmuştu². Sonuçta, Bulgaristan'da Panslavist fikirlerle eğitilen son iki kuşak Panslavistlerin istediği yönde kullanılabilir duruma gelmiştir³. Bu şekilde gelişen Bulgar millî cereyanı her şeyden önce Bulgarlar'ın tâbi olduğu Fener Ortodoks Rum kilisesinin tahakkümüne karşı yöneldi. Bulgarlar'ın, Rum kilisesinden ayrılma faaliyetleri Avrupa ve Rusya devletleri tarafından desteklendi. Osmanlı Devleti, meselenin daha fazla büyümesine fırsat vermemek, yapılan müdahalelere mâni olmak ve Fener Patrikhânesi'nin nüfûzunu kırmak üzere 12 Mart 1870 tarihinde müstakil millî Bulgar Eksarhlığı'nın kurulmasını tasvip etti. Sonuçta, Bulgar millî hareketi iyice kuvvetlendi⁴.

¹ Bilâl N. Şimşir, *Rumeli'den Türk Göçleri*, Ankara 1970, II, XLVII XLVIII; Akdes Nimet Kurat, "Panslavizm", *AÜ.DTCF.Der.*, C. I, sayı. 2-4, Ankara 1953, s. 267.

² Halil İnalçık, *Tanzimat ve Bulgar Meselesi*, Ankara 1943, s. 23-24, Bilâl N. Şimşir, *Aynı eser*, II, XLIII.

³ Bilâl N. Şimşir, *Aynı eser*, II, LX-LXI.

⁴ Halil İnalçık, *Aynı eser*, s. 20; Akdes Nimet Kurat, *Aynı makale*, s. 268; Hans Kohn, *Panslavizm ve Rus Milliyetçiliği*, Çev. Agah Oktay Güner, İstanbul 1983, s. 73-74; Mahir Aydın, *Bulgar Mes'alesi (1876)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1986, s. 44-45.

Bulgar meselesinin bir başka yönünü de silâhli hareketler meydana getirmektedir. Bulgar komitelerinin ve çetelerinin teşvik ve tahrikleri sonucu Bulgarlar, 1840-1875 yılları arasında bir kaç defa isyana teşebbüs etmişlerdir. Başarısız kalan bu isyan teşebbüslerine rağmen Rus Panslavistlerince idâre edilen "Yergöğü İhtilâl Komitesi" Tuna ve Edirne vilâyetlerinde yeni bir isyan hazırlığına başladı. Türk makamlarının zamanında gerekli tedbirleri alamaması üzerine Mayıs 1876'da ortaya çıkan isyan kısa sürede gelişti. Panslavistlerce hazırlanan 1876 Bulgar isyanı, bir Slav Bulgar Devleti kurulmasını hedefliyordu. Büyük kitlelerin desteğinden mahrum olduğu için kısa sürede bastırılan bu isyan Ruslar tarafından Osmanlı aleyhine istismar edildiğinden önemli bir hadise şekline dönüştü⁵. Rusların, Türkler aleyhine başlattıkları ve sürdürdükleri basın kampanyası sonucunda Rus ve Avrupa kamuoyu Türkler aleyhine döndü⁶. Böyle bir ortamda, Karadağ ve Sırbistan 2 Temmuz 1876'da Osmanlı Devleti'ne savaş ilân ettiler⁷. Bu savaşta Osmanlı Devleti kısa sürede başarı kazandı.

1876 yılında ortaya çıkan Balkan bunalımını çözümlenmek amacıyla tertip edilen İstanbul Konferansı'nın (23 Aralık 1876) sonuçsuz kalması ve Rusya'nın gayretiyle imza edilen Londra Protokolü'nün (31 Mart 1877) Osmanlı Devleti'nce reddedilmesi üzerine Ruslar, "Şark Meselesi"ni halletmek ve Osmanlı tebeası Hıristiyanları korumak bahanesiyle 24 Nisan 1877'de Osmanlı Devleti'ne savaş ilân ettiler⁸.

Savaş ilân edildiği sırada Serasker Redif Paşa'nın tanzim ettiği layihaya göre Türk kuvvetlerinin mevcudu 490.000 idi. Bunun 300.000'i Rumeli'de, 100.000'i Anadolu'nun kuzey-doğusunda arta kalanı da muhtelif bölgelerde bulunuyordu⁹. Fakat bunların içinde eğitim görmüş olanlar azdı. Redifler eğitim görmemiş, mustahfizlar ise yaşlıydı. Ayrıca, ordunun subay kadrosu da yetersizdi. Yeterli miktarda subay olmadığı için savaş esnasında, livalık hizmeti miralaya, miralaylık hizmeti kaymakama ve hattâ binbaşıya gördürülüp "idâre-i maslahatta" bulunulmaya çalışılmıştır¹⁰. Savaş esnasında ortaya çıkan subay açığı kapatılmak üzere asker açığı Edirne, İstanbul, Selânik Hüdavendigar, Aydın, Adapazarı, İzmit ve Konya gibi vilâyet ve mutasarrıflıklarda mukim Müslümanlardan "Asâkir-i Mu'âvîne" adı altında toplanan başıbozuk asker ile kapatılmaya çalışılmıştır¹¹.

Ordunun top, tüfek ve mermi gibi silâhları yeter sayıda olup yalnız taşıt araçları, sağlık personeli ve levâzımatı kâfi derecede değildi¹². Özellikle, askerî birliklerin ve muhacirlerin erzak talepleri tamamen karşılanamıyordu. Ortaya çıkan açığın bölgedeki yeni mahsulden temin edilecek olan zahire ile kapatılması istenmiştir¹³. Ancak, Ruslar ve Bulgarlar yeni yıl mahsulü olan tahılı gasp ve yağma etmişlerdi.

⁵ Yuluğ Tekin Kurat, "1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi'nin Sebepleri", Belleten, C. XXVI, Sayı. 103, Ankara 1962, s. 574.

⁶ Bilâl N. Şimşir, *Aynı eser*, II, CXXIV.

⁷ Akdes Nimet Kurat, "Panslavizm", s. 268.

⁸ Yuluğ Tekin Kurat, *Aynı makale*, s. 591-592.

⁹ Redif Paşa'nın verdiği bu rakamların dışında bazı paşalar daha değişik rakamlar vermişlerdi. Bu ise II. Abdülhamid'in hiç hoşuna gitmemişti. Ordunun mevcudu hakkında bkz. Ahmed Midhat, *Şubdetü'l-Hakayık*, İstanbul 1295, s. 228-229; Ali Fuad, *1293-1294 Osmanlı-Rus Seferi*, İstanbul 1326, I, 135.

¹⁰ Bkz. *Vesika no: 19*.

¹¹ Bkz. *Vesika no: 19, 20, 42*; Mahmud Celâleddin Paşa, *Mir'ât-ı Hakikat*, Haz. İsmet Miroğlu, İstanbul 1983, s. 403.

¹² İ. Halil Sedes, *1875-1878 Osmanlı Ordusu Savaşları, 1877-1878 Osmanlı-Rus ve Romen Savaşı*, İstanbul 1935, I, 107-113.

¹³ Bkz. *Vesika no: 26, 31*.

Rumeli'de Ruslara karşı hareket edecek olan Tuna Ordusu kuvvetlerinin umûm kumandanlığı Serdar-ı ekrem Abdülkerim Paşa'ya verilmişti. Harekât kumandanlığını ise Müşir Ahmed Eyüb Paşa yapacaktı. Bu cephe, Gazi Osman Paşa'nın kumandasında 35.000 mevcudlu *Garb Ordusu*, Süleyman Paşa'nın kumandasında 51.000 mevcudlu *Balkan Ordusu* ve Ahmed Eyüb Paşa'nın kumandasında 100.000 mevcudlu *Şark Ordusu* olmak üzere üç ordudan müteşekkildi.

Osmanlı Umûm Kumandanlığının plânı savunma amacıyla tertip edilmişti. Bu plâna göre iki savunma hattı kabul edilmişti. Birinci hat Tuna nehri idi. Tuna'nın güney kıyısındaki Varna-Vidin hattı bu maksadla tahkim edilmişti. Silistre, Ruscuk, Niğbolu ve Vidin bu hat üzerinde önemli kuvvetlerin bulunduğu başlıca kaleleri ihtivâ ediyordu. Bu hattın gerisinde ikinci savunma hattı olarak da Balkanlar kabul edilmişti. Bu hat üzerinde bulunan Varna, Şumnu ve Sofya'da büyük kuvvetlerin bulundurulması kararlaştırılmıştı¹⁴.

Rus harp plânına göre de bir Rus kolordusu Tuna'yı aşarak Dobruca'ya geçecek ve Türk kuvvetlerinin Tuna'nın doğu kısmında Rus münakale yollarını tehdid etme teşebbüsüne karşı koyacaktı. Bu esnada diğer Rus kuvvetleri Ruscuk-Niğbolu arasından Tuna'yı geçip Edirne'ye ilerleyerek Türk kuvvetlerini ikiye ayıracaktı¹⁵.

Savaş esnasında Osmanlı Donanması üç filo hâlinde Karadeniz'e çıkarılmıştı¹⁶. Birinci filo Ferik Hasan Paşa'nın kumandasında Tuna boğazlarının ve Rumeli sahillerinin muhâfazasından sorumluydu. Ruslar, Osmanlı savaş gemilerinin harekâtına mâni olmak için nehir boyunca içinde büyük toplar bulunan istihkâmlar yapmış, Tuna nehrine mayınlar döşemiş ve karayoluyla getirdikleri istimbotlarını Tuna'ya indirmişlerdi. Her ne kadar bunların beşi Türk zırhlıları tarafından batırılmışsa da Rusların bir iki yere yerleştirdiği mayınlar, Ruscuk'daki Osmanlı gemilerinin yukarıya geçmesine engel oldu¹⁷. Hattâ bu zırhlılardan istifâde edilecek yerde onların korunması gairesine düşüldü¹⁸.

Serdar Abdülkerim Paşa, Dobruca'nın muhâfazasına asker ayırmayarak oradaki halkın gerilere çekilmesi için Dobruca sahillerinin zırhlılar vasıtasıyla nehirden müdâfaa edilmesini plânlamıştı. Ancak, bu esnada deniz kuvvetlerinin kumanda heyetinde yapılan değişiklik nedeniyle savaş gemileri kumandasız kalmıştı¹⁹.

Bu durumdan faydalanan bir Rus askerî birliği Kalas mevkiinden Tuna'yı geçerek Maçin'i aldı ve Dobruca'nın güneyine doğru ilerlemeye başladı. Tuna'daki Osmanlı zırhlı gambotları bu geçişi önleyemediği gibi Maçin'i savunan kuvvetler de ciddi bir mukavemet göstermeden geri çekildiler. Dobruca bölgesini ele geçiren Ruslar, taarruz kuvvetlerini 25.000 piyade ve beş süvârî alayına çıkarıp Varna ve Silistre'ye kadar ilerlediler. Ancak, Rusların Silistre ve Varna kaleleri ile Şumnu istihkâmlarını alarak daha ilerilere gitmesi zordu. Bundan başka Ruslar, Silistre ve Ruscuk gibi kaleleri kuşatarak vakit kaybetmek de istemiyorlardı. Bu nedenle Ruslar, Zıştovi'den Tuna'nın güneyine sarkarak Tırnova yoluyla Balkanlar'a ulaşmayı hedeflediler.

¹⁴ Fazla bilgi için bkz. Halil Sedes, *Aynı eser*, III, 1 vd.

¹⁵ Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, VIII, 46.

¹⁶ Filoların mevcudu hakkında bkz. Halil Sedes, *Aynı eser*, I, 130-133; Ali Fuad, *Aynı eser*, I, 75, 86.

¹⁷ Mahmud Celâleddin Paşa, *Aynı eser*, s. 388.

¹⁸ Mahmud Celâleddin Paşa, *Aynı eser*, s. 299-300.

¹⁹ Mahmud Celâleddin Paşa, *Aynı eser*, s. 302.

Ruslar 27 Haziran 1877 gecesi Zıştovi'ye asker geçirmeye başladılar. General Skobelev kumandasındaki Rus kuvvetleri kısa bir süre içinde Zıştovi kasabasını zabtetti²⁰ Temmuz başlarında Rusların Balya boğazına hücumu kara kuvvetlerince geri püskürtüldü. Fakat, bu bölgede bulunan Türk zırhlıları, Rusların vapur, sal ve kayıklarla vuku bulan hücumuna karşı koyamamışlardır²¹. Rus taarruzları karşısında başarısız kalan Türk gemilerinin düşman eline geçmesinden korkulduğundan batırılması söz konusu olmuştur. Hattâ, Ruscuk Tuna Bahriye Kumandanlığı, Bâbîâlî'nin ve Seraskerliğin onayını almak suretiyle Leylek adası önlerinde bulunan tüccar sefinelerinin batırılmasını kararlařtırmıřtı²².

Ruslar, Tuna'ya indirdikleri istimbotları vasıtasıyla, Türk zırhlılarını ve istihkâmlarını tahrip etmeye çalışmaktaydı. Rus istimbot taarruzları Türk müdâfaa hattında şaşkınlık, ahali arasında ise heyecana sebep olmuştur. 9 Temmuz 1877 gecesi bir Rus istimbotunun geldiğinin görülmesi üzerine her taraftan ateşe başlanılmıştır. Bu gibi karışıklıkları ortadan kaldırmak amacıyla Seraskerlik, Ruscuk kumandanlığı, Ruscuk Tuna Bahriye Kumandanlığı ve Tuna vilâyet makamına çektiğı 10 Temmuz 1877 tarihli ayrı ayrı telgraflarda düşman istimbotlarına mukabil Türk istimbot, kayak ve sandallarının Ruscuk önünde karagol gezdirilmesi, kara ile irtibat kurulup gelmesi muhtemel Rus istimbotlarına karşı tedbir alınmasını tavsiye etmekte ancak asıl tedbirlerin bu kumandanlıklar arasında yapılacak müzakerelerde tespit edilmesini istemektedir²³.

Rus taarruzlarına karşı alınması kararlaştırılan tedbirler zamanında uygulanamamıştır. Öyle anlaşılıyor ki Türk kumanda heyeti arasında bir uyumsuzluk mevcuddu. Meselâ, düşmanın tecavüzü esnasında derhal hareket etmesi emri verilen "Hüner-ber" nâm zırhlı geceyi Dikilitaş'ta geçirmiş ve ancak ertesi gün hareket etmiştir. Zıştovi açıklarına gelen zırhlı, herhangi bir faaliyette bulunmaksızın geri dönmüřtür²⁴.

Netice itibarıyla, Seraskerlik makamı Tuna Donanması'nın başarısız ve işe yaramaz hâle gelmesinin sebebini iyi idâre edilmemesine atfederek bu donanmanın kumandanlığına ümera-yı bahriyyeden olan Tuna valisinin tayini hususunu Padişaha arz etmiş ve bu hususta irâde çıkmıřtır²⁵.

Tuna nehrini geçip Zıştovi'yi zapt eden Ruslar, Ruscuk, Rahova ve Niğbolu karşısında bulunan kuvvetlerini Zıştovi'ye sevk etmeye başlamışlardır²⁶. Zıştovi'de biriken 20.000 kişilik Rus kuvveti Ruscuk, Tırnova ve Tuna Boyu olmak üzere üçe taksim edildi. Rus plânına göre iki kol Zıştovi ve Bile'den Tırnova'ya diğerkol Servi üzerinden Gabrova'ya yürüyecektir²⁷. Bu plânı tatbik eden Ruslar, üzerlerine gelen Osmanlı kuvvetlerini ricat ettirerek Bile köprüsünü ele geçirdiler. Bu başarısızlık "Askerî Meclis" adıyla teşkil edilen Komisyonun savaşa uzaktan müdahale etmeye başlamasına sebep oldu. Bu arada Serasker Redif Paşa maiyyetinde Hassa-i Hazine Nazırı Nâmık Paşa ve Seryaver Mehmed Paşa olduğı halde, Tu-

²⁰ Mahmud Celâleddin Paşa, *Aynı eser*, s. 389; Bu muharebeler sırasında, Türk birliklerinin lâyıkiyle mukavemet göstermedikleri, fakat Adapazarı taburunun kahramanca savaştığı belirtilmektedir. Bkz. *Vesika no: 42*.

²¹ Bkz. *Vesika no: 8, 9*.

²² Bkz. *Vesika no: 17*, Halil Sedes, *Aynı eser*, IV, 110, 114.

²³ Bkz. *Vesika no: 28, 29, 30*.

²⁴ Bkz. *Vesika no: 48*.

²⁵ Bkz. *Vesika no: 60*.

²⁶ Bkz. *Vesika no: 16*.

²⁷ Bkz. *Vesika no: 4, 7*.

na Ordusu'nun genel karargahının bulunduğu Şumnu'ya gönderildi²⁸. Serasker Redif Paşa'nın vazifesi askerî birlikleri ve kaleleri teftiş etmek, Serdar-ı ekrem'in harp meclisinde bulunmak ve Rusların ilerleyişinin durdurulamamasında Serdarın kusuru olup olmadığını tahkik etmekte²⁹.

Seraskerlik heyeti Şumnu'ya gelinceye kadar Serdar altı taburluk Safvet Paşa livasını düşmanın sol kanadına (Osmanpazarı) sevk edip Vidin kumandanı Osman Paşa'ya da mevcut kuvvetle düşmanın sağ kanadı üzerine yürümesi emrini vermişti. Öte yandan Şumnu'daki iki piyade fırkasından birini yine Osmanpazarı'na göndermek üzere hazırlanmış ve Şumnu ile Osmanpazarı arasında bulunan Golva nahiyesi Müslümanlarından eli silâh tutanları silâhlandırmıştı³⁰.

Durum bu merkezde iken İstanbul'da bulunan Askerî Komisyon kararıyla derhal Ziştovi'deki düşman üzerine kuvvet gönderilmesine dair Serdara kesin talimat verilince, Şumnu'da Osmanpazarı için hazırlanan piyade fırkası 17 tabura çıkarılarak bir fırka süvâri ile beraber Müşir Ahmed Eyüb Paşa kumandasında Ziştovi'ye gitmek üzere Ruscuk'a doğru Şumnu'dan yola çıkarılmıştı. Bu arada 4 Temmuz 1877 tarihinde Şumnu'ya gelen³¹ Serasker, Tırnova'nın Müslüman ahalisinden silâhlı müfrezeler teşkil edip Ahmed Paşa'nın emrine göre hareket edilmesi hususunda Tırnova mutasarrıfı ve Tırnova'da bulunan Miralay Ali Hamdi Bey'e emir vermiştir³². Bununla beraber, Serasker Redif Paşa, Namık Paşa ve Serdar Ahmed Eyüb Paşa'nın düşman üzerine yürümesini tasvip etmeyip düşmanı kendi üzerine çekmek suretiyle münasip bir mevkide savaşması fikrini tavsiye etti³³. Bu arada Vidin kumandanı Osman Paşa'nın kale muhâfazası için kâfi miktarda asker bırakıp Orhaniye'ye hareket etmesi, bir müfrezenin Plevne'ye sevk ve Niğbolu'daki on iki tabur ile Lom'daki askerî kuvvetlerin Osman Paşa'nın kuvvetlerine ilhak edilip düşmanı sağ cenâhtan sıkıştırması Seraskerlik heyetince tasavvur olunmaktaydı. Ancak, İstanbul'dan alınan telgrafa göre Rusların Kalafat'tan Florantina'ya tecavüz edeceği haber alınıp ona göre hareket edilmesi bildirilmişti³⁴. Bunun üzerine Osman Paşa'nın Vidin üzerinden hareketi bir kaç gün ertelendi. Osmanpazarı ve Tırnova'daki Türk kuvvetleri artırılamamış olup yetersizdi. Bu durumdan faydalanan Rus kuvvetleri Selvi tarafından ilerleyerek Gabrova ve Tırnova'yı ele geçirdiler³⁵. O sıralarda Plevne ve Lofça da işgal edildi. Bölgedeki Türk kuvvetleri yalnız iç güvenliği sağlayabilecek miktarda olup mukavemete güç yetiremediklerinden geri çekilmişlerdi. Diğer taraftan Tırnova'daki Ali Hamdi Bey kumandasındaki dört tabur Osmanpazarı'na çekildi³⁶. Oradaki Safvet Paşa livası da ileri gidemeyip kaldığından Osmanlı kuvvetleri Rusların Balkanlara sarkmasına mâni olamadı³⁷.

²⁸ Mahmud Celâleddin Paşa, *Aynı eser*, s. 390-391.

²⁹ Osman Nuri, *Abdülhamid-i Sâni ve Devr-i Saltanatı*, İstanbul 1327, I, 270-271.

³⁰ Mahmud Celâleddin Paşa, *Aynı eser*, s. 391.

³¹ Bkz. *Vesika no: 1*.

³² Bkz. *Vesika no: 3*.

³³ Bkz. *Vesika no: 34*.

³⁴ Bkz. *Vesika no: 32*.

³⁵ Tırnova'nın Rusların eline düşmesi esnasında bölgedeki Türk kuvvetlerinin mukavemet edip etmediklerine dair şüpheler mevcuddu.

³⁶ Bkz. *Vesika no: 21*.

³⁷ Mahmud Celâleddin Paşa, *Aynı eser*, s. 391.

Tuna vilâyetindeki Osmanlı kuvvetlerinin askerî harekâtındaki ağırlıkları ve başarısızlıkları Rusların Bulgar nüfusunun fazla olduğu batı kısmında yayılmasına sebep olmuştur. Ruslar, bu savaşta en çok Bulgar milliyetçiliğini canlandırmayı benimseyerek, Müslümanları Bulgaristan'dan sürüp çıkarmak için Bulgarları Müslümanlar aleyhine kışkırtıyorlardı. Ruslar, daha Zıstovi'yi ele geçirmeden Tuna'nın kuzeyine geçerek kendilerine iltihak eden Bulgar çetelerinden bir fırka asker teşkil edip Tuna vilâyeti topraklarına gönderiyorlardı. Sonuç olarak Ruslar, Zıstovi'den Balkanlar'a kadar ayak bastıkları yerlerde bilhassa Kazak süvâri-leri ve Bulgar çeteleri vasıtasıyla pek çok Müslüman köylerini yakıp yıkmışlar, Müslümanları kadın çocuk demeden öldürmüşler, silâhlarını alıp Bulgarlara dağıtmışlar ve bilhassa rastladıkları Çerkesleri insafsızca katletmişlerdir³⁸. Öte yandan Çerkesler de Müslüman ahaliye musallat olmuşlardı. Çerkesler, düşman istilâsından uzak köylere gidip "düşman geliyor" diye Müslümanları hicrete teşvik ederek hayvan ve mallarını gasp ediyorlardı. Yeterli miktarda askerî kuvvet bulunmaması sebebiyle bu gibi hareketler önlenemiyordu³⁹. Bunun üzerine köylüler, köy köy toplanıp devriyeler dolaştırmak suretiyle kendi can ve mal emniyetlerini temin etmeye çalışmaktaydılar. Ahalinin can ve mal emniyetini temin etmek hususunda çaresiz kalan askerî otoriteler, Müslüman ahaliyi silâhlı heyetler teşkil ederek bölgelerini düşman istilâsına ve söz konusu tecavüzlere karşı korunmasını tavsiye etmekten başka bir şey yapamıyorlardı⁴⁰.

Bu ortamda büyük bir dehşet ve korkuya kapılan Müslümanlar, gayr-i menkullerini terk edip göç etmek zorunda kaldılar. Müslümanlar, göç yollarında da Bulgar çetelerinin ve Kazak atlılarının zulümlerine maruz kaldılar. Böylece, Türk askerî birlikleri Rus ilerleyişini durdurma çabalarının yanı sıra düşman karşısında kendilerine sığınan muhacirleri himaye etme derdine de düştüler⁴¹.

Yukarıda açıklandığı üzere Balkanların kuzeyine hakim olan Ruslar ikinci aşama olarak Balkanları ele geçirmeye çalışmışlardır. Rus askerî birliklerinin bu ilerleyişine karşı Osmanpazarı ve Balkanlar'daki bir kaç tabur hariç herhangi bir Türk birliği bulunmamaktaydı. Hattâ, Balkanlar'ın güneyinde de düşman ilerleyişini durduracak kâfi miktarda kuvvet mevcut değildi. Bu nedenle, herhangi bir tedbir alınmadığı takdirde Rusların, Balkan dağlarını aşarak hızla İstanbul istikametine yürüyecekleri anlaşılıyordu. Bu ihtimalin gerçekleşmesi vahim hâdiselerin ortaya çıkmasına sebebiyet verebilecekti. Bu gibi ihtimallere yer vermemek için Mabeyn ve Seraskerlik, kale ve istihkamatta yeter miktarda muhafız bırakılarak düşman kuvvetlerinin üzerine gidilip Rus ilerlemesinin durdurulmasını plânladı. Buna göre, Ahmed Eyüb Paşa, Şumnu ve Ruscuk'daki kuvvetlerle düşmanın sol cenâhına, Vidin kumandanı Osman Paşa da kaleye kâfi miktarda muhafız bırakarak arta kalan taburlarla Orhaniye üzerinden Plevne'ye gidecekti⁴². Öte yandan Bahriye Nezareti müşirlerinden Rauf Paşa "Balkan Umûm Kumandanı" sıfatıyla İslirnye'ye, Müşir Safvet Paşa ise mevki kumandanı olarak Filibe'ye gönderildi⁴³.

³⁸ Bkz. *Vesika* no: 38.

³⁹ Bkz. *Vesika* no: 41, 45.

⁴⁰ Bkz. *Vesika* no: 59.

⁴¹ Göçler hakkında fazla bilgi için bkz. Nedim İpek, *Rumeli'den Anadolu'ya Türk Göçleri, (1877-1890)*, (TTK tarafından basılmaktadır.) İstanbul 1991.

⁴² Bkz. *Vesika* no: 38.

⁴³ Mahmud Celâleddin Paşa, *Aynı eser*, s. 398.

Bunun yanı sıra Balkan istihkâmlarının kuvvetlendirilmesine çalışılmıştır. Daha önceden Balkan istihkâmları için top ve askerî kuvvet gönderilmişti⁴⁴. Düşmanın Yenizağra'ya doğru ilerlemesi üzerine Sofya kumandanının maiyetindeki kuvvetlerle birlikte Orhaniye'ye, Şıbka'da bulunan Rasim ve Hulusi Paşalardan birinin münâsip bir kaç tabur ile Yenizağra'ya hareket etmesi istendi. Öte yandan topçu muallimi Liman Bey, maiyetinde 400 Bursa Süvâri Muavinesi, 600 Edirne Mustahfızı, altı kıta sahra topu olduğu hâlde Hainköy ve Fredic taraflarına hareket etti. Buna rağmen Fredic'den geçen düşman kuvvetleri durdurulamamış ve Yenizağra kasabası ile demiryolu hattının düşman eline geçme tehlikesi belirmişti⁴⁵.

Rus kuvvetlerinin Yenizağra yakınlarındaki Eşekçi karyesine geldiği sırada bölgedeki Türk kuvvetlerinin durumu şu merkezde idi: Şıbka'da on tabur, Fredic'de iki tabur, üç dört yüz Zeybek, Demirkapı ve Keçidere geçidlerinde üç tabur, dört yüz Zeybek ve dokuz top, Kazgan'da altı top, beş yüz Aydın süvârisi ve yüz kadar Çerkes süvârisi mevcuddu. Fakat, askerî yetkililer bu kuvvetleri yeterli bulmuyor ve geçitlerin muhafazası için yirmi tabura daha ihtiyaç duyuyorlardı⁴⁶. Bunun üzerine Safvet Paşa maiyetinde sekiz tabur olduğu hâlde 3 Temmuz 1877'de Kızan üzerinden İslimye'ye hareket etti⁴⁷.

Bu gibi tedbirlerin düşmanı geri püskürtmeye yetmeyeceği aşikar olduğundan Yenipazar fırkası kumandanı Müşir Mehmed Ali Paşa'nın Yenipazar ve Niş firkalarından asker alarak Sofya'ya gelmesi, Müşir Süleyman Paşa'nın kumandasındaki askerî firka ile birlikte Bar-Dedeagaç üzerinden Edirne'ye gelmesi kararlaştırıldı⁴⁸.

13 Temmuz 1877 tarihi itibarıyla Niş'te yirmi üç, Sofya'da onaltı ve Şıbka Balkan cihetinde yirmi üç tabur mevcuddu. Bu arada Süleyman Paşa fırkası vapurlarla Bar'dan Dedeagaç'ına çıkacağı, Mehmed Ali Paşa'nın beş taburla Sofya'ya geleceği ve Dersaadet'ce dahi bir hayli asker tertibine çalışılacağı cihetle on beş güne kadar İstanbul, Şıbka, Sofya ve Niş cihetlerinde yüz kırk taburun birikmesi plânlanmıştı. Bu taburlardan altmış dördü İstanbul, Edirne, Sofya, Niş, Orhaniye ve Şıbka istihkâmlarına tahsis olunacaktı. Arta kalan seksen tabur Süleyman ve Mehmed Ali Paşalar kumandasında olduğu hâlde Şıbka üzerinden Gabrova, yirmi tabura çıkarılacak olan Osmanpazarı fırkası da Tırnova'ya doğru taarruz başlatacaklardı. Bu arada Mehmed Ali Paşa kuvvetleri ile birleşmek üzere Vidin'den yeter miktarda bir kuvvet çıkarılıp Ahmed Eyüb Paşa fırkası da diğer firkaların harekâtından sonra süratle Zıstovi üzerine yürüyecekti. Böylece düşman ateş arasında kalacaktı. Bu sırada sırasıyla Mehmed Ali Paşa Orhaniye'den, Osman Paşa Vidin'den ve ertesi günü Süleyman Paşa ve Osmanpazarı firkaları ve nihayet üçüncü gün Ahmed Eyüb Paşa fırkası hareket edip Zıstovi hedef tutulacaktı⁴⁹. Ancak, İstanbul'da hazırlanmış olup Seraskerlikce de tasvip edilen Rusların Tuna'nın kuzeyine atılmasını hedefleyen Türk taarruz plânını tatbik edecek olan firkalar toplanıncaya kadar düşmana karşı Hezargrad-Ruscuk hattının müdafaa edilmesi gerekiyordu⁵⁰.

⁴⁴ Bkz. *Vesika* no: 5, 12.

⁴⁵ Bkz. *Vesika* no: 43.

⁴⁶ Bkz. *Vesika* no: 49.

⁴⁷ Bkz. *Vesika* no: 54.

⁴⁸ Mahmud Celâleddin Paşa, *Aynı eser*, s. 398.

⁴⁹ Bkz. *Vesika* no: 39.

⁵⁰ Bkz. *Vesika* no: 39.

Bu hattın doğusunda bulunan Türk kuvvetlerinin dağılımı şu merkezdeydi: Babapaşa Tabyasında üç, Pop karyesinde iki, Silistre dahilinde on bir, Maratin'de üç, Tutrakan-Rahova arasında iki seyyar, Tutrakan'da sekiz olmak üzere Silistre kuvvetlerinin toplamı yirmi dokuz taburdu. Dobruca'daki Rus kuvvetlerinin 12 Temmuz 1877'de ilerlemeye başlaması üzerine bu bölgede bulunan Türk müfrezesi Pazarcık üzerine, Köstence kuvvetlerinin ise Varna'ya çekilmeleri sağlandı⁵¹. Öte yandan, Varna'dan gönderilecek beş tabur askerle Hacıoğlu-pazarcığı'ndaki kuvvetler artırılırken kumandası da Raşid Paşa'ya tevdi edilmesi yolunda Serasker, Varna kumandanlığına emir vermiştir⁵². Ayrıca, Seraskerlik, Silistre ve Ruscuk bölgelerindeki Türk kuvvetlerinden takviye alacak olan Ahmed Eyüb Paşa'yı Osmanpaazarı'na sevk etti. Bununla beraber, mahalle sakinlerini korku ve telâşa düşürmemek için dört tabur Silistre'de, üç tabur Osman Paşa kumandasında Tutrakan'da tutulup on tabur, iki batarya topu Asaf Paşa kumandasında Hezargrad'a sevk edildi⁵³. Bu kuvvetler, Hezargrad-Ruscuk hattını Ruslara karşı savunacaklardı.

Bu arada düşman tecavüzlerinden sorumlu tutulan Serdar ve Serasker muhakeme olmak üzere görevlerinden azledildiler. Ayrıca, düşmanın Zıştovi'yi geçmesi meselesinden dolayı Müşir Eşref Paşa ile Mirlivâ Ahmed Paşa, müdâfaada bulunmaksızın Tırnova'yı terk ettiği gerekçesiyle Miralay Ali Hamdi Bey ve Tırnova'ya yardıma gitmeyen Mirlivâ Safvet Paşa *Divân-ı Harb*'e verilmek üzere İstanbul'a getirilmeleri kararlaştırıldı⁵⁴.

Savaş başladıktan sonra İstanbul'dan verilen emirlere rağmen "*Harp Cerideleri*" tutulduğundan 1877-1878 Savaşı'nın askerî tarihini tam mânâsıyla yazmak imkân dahilinde görülmemektedir⁵⁵. Bununla birlikte, savaş esnasında askerî ve mülkî erkân arasında yapılan muhâbereler tespit edildikçe 93 Harbi'nin daha iyi değerlendirileceği inancındayız. Nitekim, Serasker Redif Paşa ve maiyyeti Şumnu'da bulunduğu süre içinde Tuna Ordusu'na mensub askerî birliklere ve mahalli idârelere emir ve tavsiyelerde bulunmuştur. 4-19 Temmuz 1877 tarihleri arasında Seraskerlik makamı ile söz konusu makamlar arasında cereyan eden tel muhâberelerinin⁵⁶ müsveddeleri hususi kütüphânemizde (A.İhsan Gencer) bulunmaktadır. Bu vesikalar, Serasker Redif Paşa'nın verdiği emir ve yaptığı tavsiyelerle savaşın gidişatını nasıl etkilediği, Türk donanmasının Tuna'da niçin başarılı olamadığı, Rusların Balkanlara kadar nasıl ilerlediği ve Bulgar, Rus ve Çerkeslerin icrâ ettiği zulm ve yağma hareketlerini ortaya koyar mahiyettedir. Bu nedenle 93 HARBİ üzerinde çalışma yapacak olanlara faydalı olacağı kanaatıyla bu vesikaları neşre hazırladık.

⁵¹ Bkz. *Vesika no: 47*.

⁵² Bkz. *Vesika no: 58*.

⁵³ Bkz. *Vesika no: 57*.

⁵⁴ İ. Halil Sedes, *Aynı eser*, XI, 311; Mahmud Celâleddin Paşa, *Aynı eser*, s. 398-399.

⁵⁵ İ. Halil Sedes, *Aynı eser*, I, 119.

⁵⁶ Redif Paşa'nın İstanbul'dan ayrılışına kadar cephedeki kumandanlar telgrafları Seraskere çeker, o da bilahire Padişaha ve Meclis-i Vükelâya arz ederdi. Ancak, Serasker kaymakamlığına tayin olunan Tophane Müşiri Damat Mahmud Paşa, kumandanların doğrudan doğruya Mabeyn Baş kitâbetine telgraf çekmeleri usûlünü getirdi (Bkz. Osman Nuri, *Aynı eser*, I, 270).

TELGRAFLARIN LİSTESİ VE ÖZETLERİ

Vesika			Sayfa
No	Tarih	Hulâsa	
1293			
Haziran			
1	22	Ahmed Eyüb Paşa'ya, Çephedeki durumu incelemek üzere İstanbul'dan gönderilen Heyetin Şumnu'ya geldiğine dair telgraf.	218
2	23	Tuna vilâyetine, Vaziyetin ehemmiyetine göre gayret gösterilmesi ve malumat verilmesi isteğini hâvî telgraf.	219
3	23	Tırnova mutasarrıfı ve Tırnova'da bulunan Miralay Ali Hamdi Bey'e,.. Müslüman ahaliden teşkil edilecek olan silahlı müfrezelerin Müşir Paşanın emrine göre hareket etmesine dair telgraf.	219
4	23	Ruscuk Kumandanlığına, Çerkes Bedri Bey'in verdiği malumata göre, Ruscuk, Tırnova ve Tuna boyuna sevk edilmek üzere Zıştovi'de bulunan düşman kuvveti 20.000 kadardır. Bu durumun Umumî kumandan ile müzakere edilerek alınması kararlaştırılan tedbirlerin bildirilmesi isteğini hâvî telgraf.	219
5	23	Miralay Mehmed Hulusi Paşa'ya, Şıpka geçidinin tahkimi için İstanbul'dan Edirne'ye sevk edilen asker ve topların vakit kaybetmeksizin yerleştirilmesi emrini hâvî telgraf.	220
6	24	Ahmed Eyüb Paşa'ya, Fikirlerinin uygun görüldüğü ve buna göre hareket etmesi hakkında cevabî telgraf.	220
7	24	Ahmed Eyüb Paşa'ya, Servi istikametinde ilerlemekte olan Rus kuvvetlerinin durdurulması için gerekli tedbirlerin alınması emrini hâvî telgraf.	220
8	24	Ruscuk'da Tuna Bahriyye Kumandanı Vesim Paşa'ya, Silistre'den gönderilen telgrafdan düşmanın Balya Boğazı karşısına vapurlarla asker geçirme teşebbüsünün neticesiz kaldığı anlaşılmaktadır. Düşman gemilerinin serbestçe dolaşmasına Türk gemilerinin mani olamamasının esef verici bir durum olduğu ve düşman tecavüzlerinin durdurulması için tüm çabanın sarfedilmesi hakkında telgraf.	221
9	24	Silistre Kumandanlığına, Balya Boğazı'na hücum etmiş olan düşmanın geri püskürtüldüğü Serdâr-ı Ekrem'den gelen telgrafdan anlaşılmış olup, düşman tecavüzüne karşı aynı başarının sürdürülmesi, zırhlıların başarılı olamama sebeplerinin icâb edenlerden öğrenilmesi ve Harp yaveri Servet Bey'le gönderilen haritanın beğenildiği hakkında telgraf.	221
10	24	Tırnova Mutasarrıflığına ve Tırnova'da bulunan Ali Hamdi Bey'e, Tırnova ve Gabrova'ya ilerlemekte olan düşman kuvvetinin mikdarının tahkik edilerek bildirilmesi isteğini hâvî telgraf.	222

Vesika			Sayfa
No	Tarih	Hulâsa	
11	25	Silistre Kumandanlığına, Dobruca'daki düşman hakkında malumat istenildiğine dair telgraf.	222
12	25	Tırnova'da Ali Hamdi Bey'e, Safvet Paşa livası gelmeden önce geri çekilmek mecburiyeti görülürse Osmanpazarı'na çekilerek beklenilmesi emrini hâvî telgraf.	222
13	25	Ruscuk valisi ile Ferik Tahir Paşa'ya, Düşmanın Zıştovi'den Tırnova ve Gabrova'ya doğru ilerlemesi üzerine Ruscuk'dan bir mikdar asker alınmak zorunda kalınmış olup, Rus kuvvetlerinin mevcut kuvvet ile durdurulmasına çalışılması hakkında telgraf.	222
14	25	Ahmed Eyüb Paşa'ya, Ruscuk, Tutrakan ve Varna cihetlerinde asker istihdamının ne şekilde olacağına, Vidin fırkasının hareket tarzının kumandanına bildirilmesine ve talep edilen peksimatın gönderilmekte olduğuna dair telgraf.	223
15	25	Safvet ve Ahmed Eyüb Paşalara, Tırnova'ya ilerlemekte olan düşman kuvveti karşısında mukavemet imkânı kalmaz ise Safvet Paşa ve Ali Hamdi Bey kuvvetlerinin Osmanpazarı'na çekilmeleri hakkında telgraf.	224
16	25	Vidin Kumandanlığına, Tırnova'ya ilerleyen Rus kuvvetlerine karşı Yantra Suyu'na hareket eden Ahmed Eyüb Paşa'nın isteğine uygun olarak Eşref Paşa'nın Tirsinik'e hareket ettirilmesi emrini hâvî telgraf.	224
17	25	Serasker ve Namık Paşa tarafından Tuna Bahriyye Kumandanlığına, .. Leylek Adası'ndaki gemilerin düşman eline geçmemesi için batırılmasına dair telgraf.	224
18	25	Niğbolu, Silistre Kumandanlıklarına, Tuna valisine ve Ruscuk'taki Tuna Bahriyye Kumandanlığına ayrı ayrı telgraf, Düşman köprülerinin tahrib edilebilmesi amacıyla bir İngiliz subayı tarafından geliştirilen metodun tatbik edilip edilemeyeceğinin bildirilmesi isteğini hâvî şifreli telgraf.	225
19	26	Ruscuk'da Ferik Tahir Paşa'ya, İki tabur Zeybek ve bir tabur İstanbul askerinin Varna'dan yola çıkarılacağı, ancak subay gönderilemeyeceğine dair cevabî telgraf.	225
20	26	Varna'da Hasan Paşa'ya, "Dersaadet Asâkir-i Muavine taburunun Ruscuk'a gönderilmesi gerektiğine dair cevabî telgraf.	225
21	27	Tuna vilâyetine, "Tırnova'daki Ali Hamdi kuvvetlerinin geri çekilmeyi başaramadığı" gibi haberlere, tahkik edilmeksizin, ehemmiyet verilmemesi gerektiği hakkında telgraf.	226
22	27	Seraskerlikten Vidin Kumandanlığına, Zıştovi civârındaki düşman köprülerinin İngiliz subayının geliştirdiği metod ile tahrip edilmesi hakkında şifreli telgraf.	226

Vesika			Sayfa
No	Tarih	Hulâsa	
23	27	Serasker, Serdar ve Namık Paşa tarafından Vidin Kumandanlığına, Kalafat civârında muhtemel düşman tecavüzüne karşı tedbir alınarak tasavvur olunan plânın tatbik edilip edilemeyeceğinin bildirilmesi hakkında şifreli telgraf.	226
24	27	Ahmed Eyüb Paşa'dan, Osman Paşa'nın ya Rahova ve Niğbolu'ya yardım etmesi veya ricat sırasında Orhaniye geçidini tutması hakkında cevabî telgraf.	227
25	27	Ruscuk'ta Tuna Bahriyye Kumandanlığına, Köprü tahribi hakkında cevabî telgraf.	227
26	27	Seraskerlik makamından Tırnova Mutasarrıflığına, Gönderilecek olan erzakla yetinilmeyerek asker ve fakir ahalinin ihtiyacını karşılamak için çaba sarfedilmesi tavsiyesine dair telgraf.	227
27	28	Osmanpazarı'nda Safvet Paşa'ya, Tırnova'dan çekilen kuvvetlerin ve sahil taburlarının durumunun tafsilâtıyla bildirilmesi isteğini hâvî telgraf.	227
28	28	Ruscuk Kumandanı Tahir Paşa'ya, Düşman istimbotlarının taarruzuna karşı heyecana kapılmadan dikkatlice müdafaada bulunulması tavsiyesine dair şifreli telgraf.	228
29	28	Ruscuk Bahriyye Kumandanlığına, Türk istimbotlarının, Rus istimbot taarruzlarını önlemek amacıyla Ruscuk önlerinde devriye gezdirilmesi ve gerekirse kara kuvvetleriyle işbirliği yapılması hakkında telgraf.	228
30	28	Tuna vilayetine, Düşmanın istimbot taarruzlarına karşı nehren gerekli tedbirlerin alınması için Vesim ve Tahir Paşalara telgraf çekildiğine dair şifreli telgraf.	228
31	28	Tuna vilayetine, Osmanpazarı'ndaki kuvvetlerin yiyecek ihtiyaçlarının kendilerinin karşılamaları ve bu gibi husûsların Serdar-ı Ekreme bildirilmesi hakkında telgraf.	229
32	29	Osmanpazarı'nda Safvet Paşa'ya, Tırnova'daki düşman kuvveti hakkında malumat verilmesi isteğini hâvî şifreli telgraf.	229
33	29	Şibka'da Mehmed Hulusi Paşa'ya, Rauf Paşa'dan alınacak emre göre hareket edilmesine dair telgraf.	229
34	29	Serasker, Serdar-ı Ekrem ve Namık Paşa'dan Ahmed Eyüb Paşa'ya, ... Rus istihkamâtı üzerine hücum etmektense önceden tespit edilecek bir mevkiye muharebe etmek daha uygundur. Fakat uzaktan işe karşılamayacağından "iktizâ-yı hâle" göre hareket edilmesi tavsiyesine dair telgraf.	229
35	29	Sofya Kumandanlığına ve Balkan Kumandanı Rauf Paşa'ya, Orhaniye geçidlerinin tutulması hakkında iki adet şifreli telgraf.	230
36	30	Osmanpazarı'nda Safvet Paşa'ya, Ahaliyi düşman elinden kurtarmak ve müdâfaa etmek üzere gerekli tedbirlerin alınması hakkında telgraf.	230

Vesika			Sayfa
No	Tarih	Hulâsa	
37	—	Ahmed Paşa Hazretlerine, Eşref Paşa'nın kuvvetleriyle beraber Ruscuk'a iadesinin sebebinin ne olduğuna dair tarihsiz telgraf ve Ruscuk'da yeterli asker olmadığı için böyle davranıldığına dair yazılan cevap.	230
38	30	Mehmed Nâmık, Rauf ve Akif Paşalardan Ahmed Eyüb ve Eşref Paşalara, Tuna'yı geçen Rus kuvvetleri, Bulgarların yardımıyla Müslüman ahaliye zulm ederek ilerlemektedir. Balkan geçidlerinde ve Balkan Dağları'nın güneyinde yeterli miktârda Türk kuvveti bulunmaması sebebiyle Rusların İstanbul'a kadar ilerlemesi söz konusudur. Rusların söz konusu ileri harekâtını durdurmak için alınabilecek tedbirler hakkında rey ve mütâlaalarının bildirilmesi isteğini hâvî şifreli telgraf.	231
Temmuz			
39	1	Ahmed Eyüb Paşa'ya, İstanbul'da hazırlanan ve Şumnu'ca tasvib edilen Rusların Tuna'nın kuzeyine atılmasını hedefleyen Türk taarruz plânını tatbik edecek olan kuvvetler toplanıncaya kadar düşmanın Hezargrad hatında tutulması için alınması düşünülen tedbirler ve bu husustaki görüşlerinin bildirilmesi hakkında şifreli telgraf.	232
40	—	Cevap, Eldeki kuvvetle düşmanın Ruscuk ile Hezargrad arasına girmemesine çalışılacağı, fakat düşmanın Balkan'ı tutmasına engel olmanın mümkün olmadığı ve Bulgarların büyük ölçüde yardım ettiği düşmana karşı kalelerin muhafazası gerektiğine dair tarihsiz cevabî telgraf.	233
41	1	Şikâyet, Çerkeslerin yaptığı tecavüzlere ve onların bir işe istihdamlarının mümkün olmayıp, tenkilleri için asker gerektiğine dair şikâyet bâbında telgraf.	233
42	—	Ruscuk Kumandanlığına, Düşmanın Zıştovi'den geçişi sırasında Adapazarı taburları hariç diğer Türk taburlarının lâyıkiyle mukavemet etmediklerinin anlaşılması üzerine bu işin mesûllerinin sorgulanarak neticenin Yâver-i Harb Ali Bey ile gönderilmesi emrini hâvî 2 Receb 1294 tarihli telgraf.	233
43	2	İslimye Mutasarrıfıyla Muhâbere, Hain ve Fredic mevkilerine tecâvüz eden düşmanın harekâtına karşı alınmış ve alınacak olan tedbirlere, ilerlemekte olan düşman karşısında Zağra şimendüfer hattının tehlikede bulunduğu dair telgraf muhâberesi. Mutasarrıfla yapılan muhâbereden evvel, Hain ve Fredic mevkilerine gelen düşmanın tehdidi karşısında Zağra ahâlisinin Balkan'a dağıldığına, Rauf ve Muhlis Paşaların da Zağra'ya gittiğine dair İslimye Telgraf Müdürü'nden alınan telgraf.	234

Vesika No	Tarih	Hulâsa	Sayfa
44	2	Ahmed Eyüb Paşa'ya, Çerkeslerin istihdâm ve te'dib edilmelerine dair şifreli telgraf.	236
45	2	Seraskerlik'den Namık Paşa tarafından Tuna vilâyetine, Hezargrad taraflarında Çerkesler ve Abazalardan bazı kimselerin ahâliye "düşman geliyor" diye korkuya düşürüp kaçırarak çeşitli fenalıklar yaptıkları anlaşıldığından bu gibi hareketlere engel olunması için alınması gerekli tedbirlere dair telgraf.	236
46	2	Osmanpazarı'nda Mirlivâ Safvet Paşa'ya, Ahâlinin yardımı ve alınacak askerî tedbirlerle bölgenin Rus taarruzuna karşı korunmaya çalışılacağı Safvet Paşa'nın göndermiş olduğu telgraftan anlaşılmıştır. Yapılacak çalışmalarda başarılı olunması temennisini hâvî şifreli telgraf.	237
		Plevne'de Mirlivâ Atıf Paşa'ya, Düşmana karşı başarı ile karşı koymaya devam edilmesi ve Niğbolu telgraf hattının açılması için gayret gösterilmesine dair şifresiz telgraf.	237
47	2	Ahmed Eyüb Paşa'ya, Rus kuvvetlerinin Dobruca'da ilerlemeye başlaması üzerine Dobruca müfrezesinin Pazarcık'a, Köstence müfrezesinin Varna'ya çekilmeleri, Silistre'deki Türk kuvvetleri hakkında malumat ve Rusların Zıştovi dışında başka bir mahalden tecavüz etmelerini önlemek amacıyla gerekli tedbirlerin alınmasına dair telgraf.	237
48	2	Ruscuk Kumandanlığına, Düşmanın Zıştovi tarafından geçmesinde bazı taburların kusurları olduğu gibi Tuna'daki Hüner-ber adlı zırhlının da bazı ihmallerinin olduğu anlaşılmaktadır. Bu hususun tedkik ve icab edenlerin sorgulamaları yapılarak neticenin en kısa zamanda bildirilmesine dair şifreli telgraf.	238
49	3	Rauf Paşa ile yapılan telgraf muhâberesi, Hain ve Fredic bölgelerindeki düşman harekâtına karşı Türk askerlerinin sevk ve idâresi hususunda yapılan telgraf muhâberesi. Ayrıca, düşmanın Yeni Zağra şimendüfer hattını ele geçirmesine mânî olmak için bu bölgeye asker sevk edilmesine, kendisinin de oraya gideceğine ve bâzı askerî harekâta dair İslimye'de bulunan Rauf Paşa'dan Şumnu'daki Seraskerlik makamına telgraf.	238
50	3	Seraskerî'nin Cevâbı, Balkan geçitlerinin boşaltılmasının uygun olmayacağı, düşmanın dönüş yolunun kesilmesinin münasip olacağı ve Safvet Paşa kuvvetlerinin İslimye'ye hareket edeceği hakkında cevâbi telgraf.	239
51	—	Bulgarların yardımı ile ilerleyen düşmanın durdurulması için Ahmed Paşa'nın Osmanpazarı'na doğru hareket etmesinin daha iyi olacağına dair telgraf.	240
52	3	İslimye'de bulunan Rauf Paşa'dan Seraskerlik Makamına, Grandük Bey takımıyla bin Çerkes süvârisinin gönderilmesi istihdâmını hâvî telgraf	240

Vesika No	Tarih	Hulâsa	Sayfa
53	—	Rauf Paşa'ya, Balkanlar'da bulunan Türk ve Rus kuvvetleri hakkında malumat verilmesi isteğini hâvî tarihsiz telgraf	240
54	—	Balkan geçidinin muhafaza ve müdafaa edilmesi gerekeceğinden Safvet Paşa livâsının hemen gönderilmesi isteğini hâvî telgraf ve Balkan'a te-cavüz eden düşmanın kuvvet ve amacı bilinmediğinden Şumnu'da bulunan taburlardan onunun Safvet Paşa'nın boşaltacağı Osmanpazarı'na gönderilmesi gerektiğine dair cevâbî telgraf.	240
55	3	Ahmed Eyüb Paşa'ya, Plevne'ye gelecek Osman Paşa kuvvetleriyle birleşmek ve birlikte hareketi sağlamak için kuvvetleriyle birlikte Osmanpazarı'na gitmesi hususunda şifreli telgraf ve buna verilen cevap	241
56	3	Vidin Kumandanı Osman Paşa'ya, Nerede bulduklarına, Plevne'ye kaç günde ve ne zaman ulaşabileceklerine ve kendilerine sık sık bilgi verilmesine dair telgraf.	241
57	3	Ahmed Eyüb Paşa'ya, Düşmanın Balkan'daki harekâtının lâyıkiyle anlaşılması ve gerekirse kuvvet ilâvesine dair şifreli telgraf.	242
58	3	Seraskerlik Makamından Varna Kumandanlığına, Dobruca'dan Hacıoğlu Pazarcığı'na çekilmekte olan 5 taburluk kuvvete Reşid Paşa'nın kumandasında olup Varna'da bulunan 5 taburluk kuvvetin de iştirak ettirilmesinin faydalı olacağına dair telgraf.	242
59	—	Cuma Kazası Muteberan ve Ahâlisine, Müslüman ahâliye tasallut eden düşman çetelerine karşı alınacak tedbire ve yardım gönderildiğine dair telgraf. (4 Receb sene 94).	242
60	4	Namık Paşa'dan Tuna Vilâyetine, İşe yaramaz bir hâlde bulunan Tuna Donanması'nın faal hâle getirilmesi için idâresinin ümera-yı bahriyyeden olan Tuna vâlisine ve-rildiğine dair telgraf.	243
61	—	Seraskerlik Makamından Varna Kumandanlığına, Üç nefer kâtibin maaşları hakkında tarihsiz telgraf.	243
62	7	Varna Kumandanlığına, "الکربو" tıplarının Silistre'ye gönderilmek üzere Şumnu'ya irsâli hakkında telgraf.	244

Vesika No. 1

Ahmed Eyüb Paşa Hazretlerine Telgraf,

Buraca işlere biz de kesb-i ittlâ^c etmek için muvakkaten me'mûr olarak Dersa'â-det'den kalkup bi-avni-ilâhî te'âlâ bu gün Şumnu'ya geldik. Zât-ı müşîrîleri buradan hareket buyurmuş olduklarından henüz görüşemedik. Cenâb-ı Hakk mazhar-ı muzafferiyet ve muvaffakiyyet buyursun. Hâlin ehemmiyeti umûr-ı ma'lûmeden ve zât-ı âli-i müşîrîleriyle refâkat-i devletlerinde bulunan asâkir zafer meâsir-i şâhânenin ve şecâ'at-ı fevka'l-âdeleri ise müsellemlâtdan olup ziyâdesiyle gayret ve ibrâz-ı me'âsir-i besâlet edecek zamânlar olduğu

dahi bedihiyyâtdan olmağla bi-avni-ilâhî te'âlâ ne yapılmak lâzım gelür ise sâ'atla yapıilup ve fevka'l-âde gayret buyurulup in-şâ-Allah istihşâl-i muzafferiyette cümlemizi mübeşşer buyurmaları eltâf-ı ilâhiyyeden me'mûl ve mes'ûldür. Bizce de yapılacak ve edilecek bir şey olduğu hâlde heman iş'âr buyurun, ana göre çalışırız efendim.

Fî 22 Haziran sene 93
Yazılmıştır.

Vesika No. 2

Tuna Vilâyet-i Celîlesine Telgrafnâme,

Teş'îd-i muvasalat-ı âcizîyi hâvî alınan telgrafnâme-i devletlerinden istinbât olunan me'âsir-i muhabbet ve meveddet mucib-i şükrân oldu. Ve in-şâ-Allah-ı te'âlâ mazhar-ı muvaffakiyyet olmaları du'âsı tekrar edildi. Himmet ü gayret edilecek zamanlar olduğundan ehemmiyet-i hâliyyeye göre tezyîd-i mesâ'î buyurulması ve tarafımıza oranın âhvâlinde dahi ma'lûmât verilmesi ricâ olunur efendim.

Yazılmışdır.
Fî 23 Haziran sene 93

Vesika No. 3

Tırnova Mutasarrıflığıyla Tırnova'da bulunan Mîralây Ali Hamdi Bey'e şifreli telgrafnâme,

Buranın işlerine yakından kesb-i ittilâ' etmek için Şumnu'ya geldik. Bi-avni-ilâhî te'âlâ düşmanın def ü tenkîliçün icâb eden mesâ'inin icrâsına sarf-ı mâ-hasal gayret edilmesi lâzime-i hamiyet ve diyânetdendir. Müşîr Paşa Hazretleri iktizâ eden harekât-ı askeriyeyi icrâ için Ruscuk'a doğru bir fırka ile hareket ve azîmet buyurmuşlar. Zâtlarınız dahi oraca ahâlî-i İslâmiyyeden bir hey'et-i müsellâha-i tedâfû'îyye tertîb edüp bunları asker ma'iyette bulundurarak Müşîr Paşa Hazretleriyle bi'l-muhâbere vereceği emre göre hareket edilmesi ve düşman-ı din ü vatanın bi-kerem ilâhî te'âlâ def-i mekâidi emrinde elden gelen gayretin icrâ edilmesine çalışılacak günler olduğundan mesâ'î-i lâzimenin ana göre icrâsı himmet ü hamiyetlerine tevdi' olunur.

Yazılmışdır.
Fî 23 Haziran sene 293

Vesika No. 4

Ruscuk Kumandanlığına,

Ziştovi'ye geçen düşmanın tertibât ve teşebbüsâtına dâir fî 22 Haziran sene 93 tarihli telgrafnâmeleri görüldü. Şimdi Hasan Paşa'dan alınan telgrafnâmede düşmanın Ziştovi tarafındaki kuvveti yirmi bin kadar olup bunu Ruscuk ve Tırnova cihetleriyle Tuna boyu için üçe taksim etmiş olduğunu ve dâ'ima istihkâm inşâsıyla meşgûl bulduklarını düşman tarafından bizim tarafa geçen Çerkes Bedri Bey'den tahkik ettiği muharrerrdir. Kumandan-ı Umûmî Paşa Hazretlerinin bugün oraya muvâsalatı me'mûl olduğundan

müşarün-ileyh ile cereyân edecek müzâkerât ve verilecek kararın heman buraya bildirilmesi, düşmanın o cihetden tard u def'ine her hâlde ve fevka'l-âde bezl-i mesâ'î ve makderet buyurulması muntazardır.

Yazılmışdır.

Fî 23 Haziran sene 93

Vesika No. 5

Edirne'de Mîralây Mehmed Hulûsi Bey'e Telgraf,

Dersâ'âdet'den Balkan için tertîb olunan asâkir ve topların yola çıkarıldığı bu tarafa bildirilmiştir. Asâkir-i merkûme yalnız Şıbka Balkanı için tertîb olunmuştur. Bunların mezkûr Şıbka Balkanı'na yerleşdirilmesi ve işbu Şıbka Balkanı'nın istihkâmâtıçün kaç kıt'a topun lüzûmu olduğu elbette ma'lûmunuzdur. Dersâ'âdet'çe tertîb ve Edirne'ye sevk olunan toplardan Şıbka istihkâmâtıçün lüzûmu olan mikdârının hemân nakl etdirilerek bunlardan evvel emirde serî'an üç ve dört santimetreliliklerin istihkâmât-ı mezkûreye çıkarılıp andan sonra da ağır çaplılarının çıkarılması ve işbu Şıbka Balkanı istihkâmâtıçün ayrılıp ta'biye olunacak toplardan mâ'adâ topların şimdilik Edirne'de tevkif kılınması lâzım geleceğinden ana göre icâbının serî'an ve âcilen icrâsı ve bu bâbdaki icraâtınızdan bu tarafa da pey der-pey ma'lûmât verilmesi.

Yazıldı.

Fî 23 Haziran sene 293

Vesika No. 6

Numero: 277, Kelime: 45

Ahmed Eyüb Paşa'ya Cevâb,

Tasavvur ve mütâlaât-ı aliyeleri pek becâ göründü. Oralarca hangi mevki'lerde ne kadar askerimiz olduğu ve kangisinden ne mikdâr asker alınması münâsib olacağını dahi siz pek â'lâ bilürsünüz. Nereden ne kadar asker alınmasını mümkün ve münâsib görürseniz anları alup tasavvur buyurduğunuz sûret vechile hareketin icrâsına himmet ve müsâraat buyurun. Cenâb-ı Hakk tevfikat-ı ilâhiyyesine mazhar buyursun.

Yazıldı.

Fî 24 Haziran sene 293

Vesika No. 7

Numero: 271, Kelime: 50

Ahmet Eyüb Paşa'ya,

Servi kaimmekamının bir telgrafnâmesine göre düşman bu gece Servi'ye gelmek üzere imiş. Düşman gerek süvârileriyle ve gerek karagollarıyla öteyi berüyü çiğnemekte ve ahâliyi perişan etmektedir. Halkın ayaklar altında kalmasından vikâyesi mülâzmeden olduğuna göre bu bâbda ne tedbîr ve hareket buyurulacaktır.

Yazıldı.

Numero: 274, Kelime: 150

Taraf-ı devletinizden düşmanın tecâvüzâtı üzerine ne gûna hareket buyurulacağı ve tedbir ve mütâlaaları ne idüğü istifsâr kılındı. Verilen cevâb-ı âfileri pek de sûtâle cevâb olamıyor. Şimdi Tırnova mutasarrıflığından alınan telgrafnâmede dahi düşmanın süvari ve piyâdesi üç kol olup iki kolu Zıştovi ve Bile'den Tırnova ve diğer bir kolu dahi Servi tarikleriyle Gabrova üzerine doğru yürümekte olduğu ve Tırnova'ya beş sâ'at kadar takrîb eylediği istihbar kılındığı beyân olunuyor. Osmanpazarı'nda bulunan Safvet Paşa'ya mevcûd mâ'iyetiyle heman hareket edüp Tırnova'daki Ali Hamdi Bey'le birleşmeye çalışması yazıldı. Siz de ilerüye hareket eden düşmanın mikdâr-ı kuvvetini tahkik etmek için heman süvârî fırkasını düşmanın arkasından ve müte'âkkiben dahi piyâdeleri hareket ettirüp ve icâbına göre oralardan alabileceğiniz askeri dahi alup refâkatınızda bulunan fırka ile birleştirüp ve'l-hâsıl ne sûretle hareket olunmak iktizâ eder ise ana göre hareket olunup düşmanın ilerüleyememesi için iktizâ eden hareketin icrâsı re'y ü himmet-i aliyyelerine havâle olunur. Ol bâbda bir gûna mütâlaa-i âliyyeleri var ise iş'âr buyurunuz.

Yazıldı.

Fî 24 Haziran sene 93

Vesika No. 8

Ruscuk'da Tuna Bahriyye Kumandanı Vesim Paşa Hazretlerine Telgrafnâme,

Buranın işlerini yakından kesb-i ittılâ etmek üzere Şumnu'ya gelindi. Silistre cihetinden mevûd telgrafnâmede düşmanın vapurlar ve sallarla Balya Boğazı karşısından asker geçürmek teşebbüsâtında bulunmuş ise de bi'l-müdâfaa ric'at ettirildiği iş'âr olunmuştur. Tuna boyunda düşman öyle büyük ve küçük sefâin ile ve sallarla sellemehü's-selâm gezmekde ve bizim sefâin-i harbiyyenin bir şey yapamamakta olması şâyân-ı esef olup mümânaat-ı mümkünâya vefk icrâsıyla düşmanın tahrîb-i esbâb-ı tecâvüzüyyesine fevka'l-âde sa'y edilerek terâzi vuku'una meydân verilmemesi lâzimededen ve rü'yet-i devletlerinden muntazar olan murâddan olmağla bu bâbda mesâ'î-i kâmilinin ifâsına bez-i makdûr buyurmaları ricâ olunur. Her hâlde Cenâb-ı Hakk muvaffik buyursun.

Yazıldı.

Fî 24 Haziran sene 293

Vesika No. 9

Silistre Kumandanlığına,

Balya Boğazı'na hücum etmiş olan düşmanın sarf u ibzâl buyurulan gayret ve mesâ'î semeresi alınarak def ve tenkîl edildiğine dâ'ir taraf-ı Serdâr-ı Ekremî'den mevûd telgrafnâmeleri görüldü. Ve bu bâbdaki mesâ'î ve gayretleri bâdî-i şükran ve mahzûziyyet oldu. Ba'dema dahi bu yolda ve fevka'l-âde ibrâz-ı âsâr-ı besâlet ve hamiyetle düşmanın o cihetlere tasallut ve tecâvüzüne meydân verilmemesi himem-i müsâlemelerinden kaviyyen me'mûl ve her hâl u kârda mazhar-ı muzafferiyet olmaları bâr-gâh-ı kibriyâdan mes'ûldür. Bir de orada bulunan zırhlılar ancak böyle bir günde iş görmek için oralarda bulundurulmakda olduğu hâlde düşmanın bu sûretle vapur ve sal ve kayıklarla vuku' bulan hücumuna karşı hiç bir iş görmeyüb uzakdan bakmaları mûcib-i ta'acüb olduğundan bunlar tarafından düşmanın vesâit-i nakliyye bir gûna ibrâz-ı hasâr olunmaması esbâbiyla ne vakt ve ne gibi işlere yarayacaklarının icâb edenlerden bi'l-istizâh beyân olunması mun-

tazardır. Yaver-i harb binbaşısı Servet Bey'le gönderilen harita bâ-husûl mûcib-i mahzûziyet olmuşdur.

Yazıldı.

Fî 24 Haziran sene 93

Vesika No. 10

Tırnova Mutasarrıflığına ve Tırnova'da Mîralây Ali Hamdi Bey'e,

Tırnova ve Gabrova taraflarına doğru ilerülemekde bulunduğu Ali Hamdi Bey'e tasarruf Tırnova Mutasarrıflığından taraf-ı Serdâr-ı Ekremî'ye mevrûd telgrafnâmenizde bildirilen düşmanın münâsib ademler çıkarılarak mümkün olduğu kadar mikdâr-ı kuvvetinin bi't-tahkik buraya bildirilmesi muntazardır.

Yazıldı.

Fî 24 Haziran sene 93

Vesika No. 11

Silistre Kumandanlığına,

Dobruca tarafında olan düşmanın hâl ve harekâtından ve mikdârından ne ma'lûmât almakda iseniz bu tarafa bildirilmesi ve köprüsü olup olmadığının tahkik ve iş'âr kılınmasını himem-i asliyelerinden muntazardır.

Yazıldı.

Fî 25 Haziran sene 93

Vesika No. 12

Tırnova'da Ali Hamdi Bey'e,

Şimdi alınan telgrafınızda gösterildiği gibi fi'l-hakika düşman Safvet Paşa livâsının oraya vusûlünden evvel gelür ve siz de kuvve-i mevcûdenizle son dereceye kadar müdâfaa ve mukavemete sa'y ve gayretten sonra ric'ata mecbûriyyet-i sahîha görür ise ol hâlde Osmanpazarı tarikiyle Safvet Paşa livâsı ile birleşmeğe çalışınız ve sonra Osmanpazarı'na çekilerek orada durunuz. Her hâlde muzafferiyet ve muvaffakiyyetiniz eltâf-ı ilahiyeden müsted'âdır. Umûm zâbitân ve neferâta mahsûs selâm ediniz. Kendülerinden me'mûl-i muntazar olan asâr-ı besâlet ve secâ'atlerini ibka-yı nâm edecek sûrette sarf-ı himmet etsünler. Şıbka istihkâmına da asâkir-i şâhânededen birazı çıkmış ve kusûru da çıkmak üzere-dir. Ma'lûmât olmak üzere beyân olunur.

Mehmed Namık

Fî 25 Haziran sene 93

Vesika No. 13

Ruscuk'da Vâli Paşa Hazretleriyle Ferik Tahir Paşa Hazretlerine,

Fî 25 tarihlü müşterek telgrafnâmeler alındı. Her mevkiin kuvvetini derece-i lüzûmundan ziyâdesiyle bulundurmağı herkes arzû ederse de ne çâreki imkân dâ'iresinde idâre-i

maslahat mecbûriyyetinde bulunuyoruz. Düşman Zıştovi'deki kuvvetini Tırnova ve Gabrova'ya doğru ilerletmektedir. Bunun önü alınmağa çalışılmazsa işin ne derecelere varacağını ta'rif iktizâ etmez. Takdîmü'l-ehemm ale'l-mühim ka'idesine ri'âyetle muhâtaranın büyüğünü def'e sa'î olunuyor. Ruscuk'dan asker alınması işte bu zarûrete mebnidir. Bununla beraber yine Ruscuk'da hayli asker kalıyor ve Varna'dan şimendüferle Ruscuk'a bin altı yüz nefer Zeybek dahi gönderiliyor. Taburların mevcûdları üç yüz elli ve dört yüzden ibâret olduğu iş'âr olunmuş ise de buradaki jurnallere mürâcaat olundukda mevcûdlarının ol kadar noksan olmadığı anlaşılıyor. Şöyle bir zamanda elden gelen mesâ'iyi icrâ ile ve hâlin ehemmiyyetini mütâlaa ile az kuvvetle çok iş görmekliğin mevkûfun-aleyhi olan ikdâmı elden bırakmayub ve hâb u râhatı terk edüp düşman tarafından vuku' bulacak tecâvüzâta gayyurâne mukavemet edilmesi lâzım geleceğinden ana göre sarfı himmet ü gayret buyurulması rü'yet-i âliyyelerinden muntazardır.

Yazılmışdır.

Fî 25 Haziran sene 93

Vesika No. 14

Pozin'de(?) Ahmed Eyüb Paşa Hazretlerine,

Fî 25 Haziran sene 93 tarihli telgrafnâmeleri mütâlaa olundu. Hareket ettiğiniz ve Eşref Paşa'ya 16 taburla yanınıza gelmesi için emir verdiğiniz anlaşıldı. Bu hareket ve icraâtınız yolundadır. Mezkûr taburlardan başka Ruscuk'dan daha asker alınıb alınmaması ve Maratin ile İsmil taraflarındaki taburların kaldırılıb kaldırılmaması maslahatın icâbına göre re'y-i âlînize havâle olunur. Silistre ve Tutakan ve Varna mevki'lerinden asker alınub alınmaması bahsine gelince: Düşmanın harekâtı lâyıkiyla anlaşıldıkda icâbına bakılmak üzere şimdilik oralara bir kaç güne kadar dokunulmaması münâsib gibi görünüyor. Şıbka'ya Dersa'âdet'den 13 tabur asker ve icâbı kadar top gönderilmiştir. Tırnova'daki Safvet Paşa'nın ne hareketde bulunması lâzım gelür ise ana göre hareket etmesi için kendisine emir verilmesi Bila'ya doğru kuvvetlice süvari fırkası çıkarılıb düşmanın harekâtına ve oraları çığneyememesine dikkat buyurulub harekât-ı â'dâdan haber alınarak hareket-i askeriyemizin ana ve icâbına tevfikân icrâsı re'y ü himmet-i devletlerine muhaveldir. Vidin fırkası kumandanı Vidin'deki kuvve-i askeriyeden 15 taburun kal'a muhâfazasıçün terk ederek kusûruyla Rahova, Adliye, Lom mevki'lerindeki askeri alub düşmanın hatt-ı harekâtı üzerine gidüp gitmemesi husûsu mukaddemce su'âl etmiş ise de Rusyalu'nun Sırbistan'a geçmiyeceklerine dâ'ir Avusturya'dan verilen te'mînât ve Timok ile Vidin beyninde vakı' mahalden mürûrlarına şümûlu olamayacağı muahharen Bâb-ı Âlî'den bildirilmesi üzerine bu hareketin şimdilik te'hîri kumandan-ı müşârün-ileyhe tavsiye kılınmış idi. Düşmanın şimdiki harekâtı üzerine şimdi Vidin fırkasının teblîğ ve iş'âr buyurulması lâzım gelür. Buradan dahi kumandan-ı müşârün-ileyhe taraf-ı âlînizden edilecek teblîgâta tevfik hareket etmesi yazıldı. Taleb buyurulan peksimâd bu gün sâ'at ikide Varna'dan çıkarılmıştır. Gerüsü pey-der-pey yine gönderilür. İcraât ve harekâtınızdan mümkün olduğu derece sık sık mâ'lûmât verilmesi temenni ve ricâ olunur.

Yazılmışdır.

Fî 25 Haziran sene 93

Vesika No. 15

Osmanpazarı telgrafhânesi vasıtasıyla, Safvet Paşa'ya ve bi't-tasarruf Ahmed Eyüb Paşa Hazretlerine,

Servi tarîkinden yürümekte olan düşman kolunun Tırnova'ya doğru gitmekte olduğu Tırnova mutasarrıflığından gelen telgrafnâmede iş'âr olunuyor. Şâyed zâtınızın (Osmanpazarı'nda bulunan Safvet Paşa'nın) Tırnova'ya vusûlünden evvel düşman Tırnova'ya gelür ise son dereceye kadar mukavemet ettikten sonra mukavemet imkânı kalmazsa ol vakt Osmanpazarı'na doğru gidip (Safvet Paşa livâsıyla) sizin livânızla birleşmesi Ali Hamdi Bey'e yazıldı. Ali Hamdi Bey evvel sûretle mukavemetden sonra ric'ata mecbûr olup da yolda sizinle (Safvet Paşa ile) birleşür ise Osmanpazarı'na çekilüp keyfiyyetin bu tarafa bildirilmesi ve eğer zâtınız düşmandan evvel Tırnova'ya vâsıl olup da düşman oraya gelür ise Tırnova'daki askerle beraber mukavemet-i şedîdeyi icrâ ile mukavemet imkânı kalmayınca kadar çalışılup nihâyet ric'ata mecbûriyyet hâsıl olursa yine Osmanpazarı'na gidilüp oradan yine emr alursanız ana göre hareket edilmesi dahi Müşir Paşa Hazretlerine tassarruf Safvet Paşa'ya iş'âr kılındı. Ma'lûmât olunmak üzere beyân-ı keyfiyyet kılınur, tavsiye kılınur. Heman Cenâb-ı Hakk muzaffer buyursun. Size ve oradaki arkadaşlarıma selâm eder ve in-şâ-Allah düşmanı târ u mâr eder ve dünyevî ve uhrevî mazhar-ı şeref ve sa'âdet olunuz du'âsını tekrar ederim.

Yazılmışdır.

Fî 25 Haziran sene 93

Vesika No. 16

Vidin Kumandanlığına,

Ahmed Paşa Hazretleri düşmanın harekâtına tevfikân hareket etmek üzere bir kaç gün mukaddem Ruscuk'a doğru hareket etmiş idi. Düşmanın çend gündür gerek Ruscuk ile Rahova ve Niğbolu karşularında bulunan kuvvetlerini Zıştovi tarafına sevk etmekte ve gerek Zıştovi'ye geçürdüğü kuvvetini Tırnova'ya doğru ilerletmekte olduğu anlaşılması üzerine müşârün-ileyh bu gün bulunduğu mevki'den Yantra Suyu'na müteveccihen hareket etmiş ve Ruscuk kuvvetinden dahi Eşref Paşa Hazretleri kumandasında olmak ve Tirsinik karyesinde birleşmek üzere mükemmel bir fırkanın hareket etmesini bildirmiştir. Düşmanın şu harekâtı ve kendüsünün tertibâtı üzerine zât-ı âlîlerinin ne yolda hareket etmesi lâzım ise hemân taraf-ı devletlerine bildirilmesi müşârün-ileyh Ahmed Paşa'ya yazılmış olmağla vuku'bulacak iş'âr vechile harekete i'tinâ ve himmet buyurmaları bi'l-hassa tavsiye ve temenni olunur.

Fî 25 Haziran sene 93

Vesika No. 17

Zât-ı Hazret-i Seraskerî ile Namık Paşa Hazretleri tarafından Ruscuk'da Tuna Bahriyye Kumandanlığına telgraf.

Leylek Adası'ndaki sefine ve eşyaların düşmanın Zıştovi'den tecâvüzünden dolâyı nehren ta'arruz ve zabt ederek aleyhimize isti'mâl eder mütâlaasıyla batırılmasına mademki oraca karar verilmiş ve bi'l-istizân cânib-i âli-i sadâret-penâhiden emr alınmışdır, ol vechile

bunların vücûdundan düşman istifâde edememek için iktizâsının icrâsı fî 25 Haziran sene 93 tarihlü telgrafnâme-i devletlerine cevâben beyân olunur efendim.

Yazılmışdır.

Fî 25 Haziran sene 93

Vesika No. 18

Niğbolu, Silistre Kumandanlıklarına ve Tuna vâlisiyle Ruscuk'da Tuna Bahriyye Kumandanlığına başka başka telgraf.

Köprü tahrîbi için bir İngiliz zâbiti tarafından keşfedülüp tecrîbe edilmiş olan tedbîr zîrde ta'rif olunmuş olmağla tedbîr-i mezkûrun tarafınızdan icrâsı kabil olur ise düşmanın köprüsü olan mahallerde bu sûretle tahrîbi esbâbının istihsâline himmet buyurulması ve keyfiyyetin bildirilmesi

Sûret-i Tedbîr

Bir hayli mikdâr yağ lâ-akall iki binlik şişe neft veyâhûd suyun sıklet-i izâfiyyesi bin farz olduğuna nazaran dokuz yüz beş sıklet-i izâfiyyede olmak üzere yanıcı diğer mâyî' bir yağ bir kayık dürûnuna tahmîl olunarak nehrin ortasına götürüldükde bir kaç yerinden ateş verilerek batırulur. Kayık ise yavaş yavaş batdıkça dürûnundaki eczâ suyun üzerinde yüzerek akındı ile köprüye sirâyet etmesiyle tahrîb eder.

Şifre ile yazılmışdır.

Fî 25 Haziran sene 93

Vesika No. 19

Ruscuk'da Ferîk Tahir Paşa'ya Telgafnâme,

Cevâb: Fî 26 haziran sene 293. İki tabur Zeybekden başka bir tabur da Dersâ'âdet asâkir-i mu'âvinesi Varna'dan oraya gönderilecektir. Bunlar metris içinde fevka'l-âde işe yararlar. İşte İmkân mertebesinde oranın tezyîd-i kuvvetine gayret ediliyor. Maratin ve Taban'daki (?) taburlarla Rahova'da bulunan kuvve-i askeriyyenin kesb-i irtibat ederek icâbında birleşmesi hakkında olan iş'ârınız Asaf Paşa'ya tebliğ olundu. Feyzi Paşa burada olmadığı gibi gönderilecek fazla ümerâ dahi yoktur. Hizmeti rütbe görmeyüb şahıs ifâ edeceği der-kâr olduğundan livâhik hizmetini mîralâya ve mîralâyılık hizmetini kaimmekama ve icâbına göre binbaşya gördürüb idâre-i maslahat olunması zarûrî olmağla ol vechile iktizâsının ifâsına himmet ü gayret olunması ricâ olunur.

Yazılmışdır.

Fî 26 Haziran sene 293

Vesika No. 20

Varna'da Devletlü Hasan Paşa Hazretlerine telgraf.

Dersâ'âdet Asâkir-i Mu'âvine taburunun dahi Ruscuk'a irsâli lâzım geleceği cevâben arz olunur efendim.

Fî 26 Haziran sene 293

Yazılmışdır.

Vesika No. 21

Tuna vilâyet-i celîlesine,

C. Fî 27 Haziran sene 93, Safvet Paşa'dan alınan telgrafa nazaran mîralây Ali Hamdi Bey kumandasıyla Tırnova'da bulunan 4 taburun kâmilin ve sâlimen gerü çekildikleri anlaşılmiş olmağla böyle etrâfdan olunan rivâyetlere sıhhat ve neticesi anlaşılmaksızın sahîh nazarıyla bakılıubda ehemmiyyet verilmemesi ihtâr olunur efendim.

Fî 27 Haziran sene 93
Yazılmışdır.

Vesika No. 22

Taraf-ı Seraskerî'den Vidin Kumandanlığına şifreli telgrafnâme,

Köprü tahrîbi için bir İngiliz zâbiti tarafından keşf edilmiş ve tecrîbe edilmiş bir tedbîr zîrde ta'rif olunmuş ve Zıştovi'den tecâvüz eden düşman köprüsünü tahrîb için isti'mâl olunabilür mütâlaasıyla keyfiyyet Niğbolu'ya dahi yazılmış olmağla bu tedbîrin mezkûr Zıştovi düşman köprülerinin tahrîbi için köprüye yakın bir mahalden ve kimesne görüb anlayamamak için gice icrâ etdirilsin. Taraf-ı devletlerinden dahi himem-i mümkeninin masrûfiyeti tavsiye olunur.

Sûret-i Tedbîr

Bir hayli mikdâr yağ lâ-akall iki bin binlik şişe neft veyâhüd suyun sıklet-i izâfiyyesi bin farz olduğuna göre dokuz yüz beş sıklet-i izâfiyyede olmak üzere yanıcı diğerk mâyi' bir yağ bir kayık derûnuna konularak nehrin ortasına götürüldükde bir kaç yerinden ateşe verilerek batılır. Kayık ise yavaş yavaş batdıkça derûnundaki eczâ suyun üzerinde yüzerek akındı ile köprüye sirâyet etmesiyle tahrîb eder.

Fî 27 Haziran sene 93
Şifre ile yazıldı.

Vesika No. 23

Serasker ve Serdâr ve Namık Paşa Hazerâtı tarafından Vidin Kumandanlığına,

Ahmed Eyüb Paşa, Ruscuk tarafından düşmanın sol cenâhına doğru hareket ettiğinden zât-ı âlîlerinin dahi kal'a muhâfazasına kâfi asker bıraktıktan sonra kuvve-i bâkiyye ile Orhaniye'ye doğru hareket edüp ve bir münâsib müfrezenin Plevne'ye doğru sevkiyle Niğbolu muhâfazasında bulunan on iki taburla Lom'daki asâkiri celb ve kendü fırkanıza ilhâk eyleyüb düşmanı sağ cenâhdan sıkışdırmaları sûreti tasavvur olunmakda idi. Bu kerre Dersa'âdet'den alınan bir telgrafnâmede bu günlerde Kalafat'dan Florantina'ya tecâvüz vuku'bulacağı haber alındığından bahisle ana göre icrâ-yı tedâbir olunması husûsunun taraf-ı devletlerine bildirildiği iş'âr kılınmışdır. Şu hâle göre Kalafat'dan vuku'bulacağı beyân olunan tecâvüz vâkı'mıdır ve öyle bir emâre var mıdır, olduğu hâlde ol tarafı te'min edüp yine buranın tasavvuru vechile hareket etmek mümkün değil midir ve öyle Kalafat'dan vuku'bulacak tecâvüzâtın ehemmiyyeti olmayupta berükü hareketin lüzûmuna mebni ta'cil ve icrâsı kabil olabilecek ise re'y ve mütâlaât-ı aliyyelerinin serî'an ve âcilen Niğbolu kal'asındaki as-

ker alındıktan sonra içindeki esliha ve mühimmât hakkında ne vechile tedbîr ve mu'âmele olunmak icâb eder. Bu husûslarda olan (...)

Şifre olarak yazıldı.

Fî 27 Haziran sene 93

Vesika No. 24

Ahmed Eyüb Paşa Hazretlerinden,

Osman Paşa'nın icâb-ı hâle göre Rahova ve Niğbolu mevki'lerine mu'âvenet yâhûd anların ric'atlarını mümkün olabildiği kadar te'mîn ederek birleşmek ve hiç olmazsa Orhaniye geçidini tutub oralarda Sofya fırkasıyla birleşebilecek vechile hareket etmesi münâsib ve fakat vaktinde yapılmış olmak vâcib idüğü zannolunursa da iktizâ-yı hakikisi her hâlde efendimizde daha ziyâde ma'lûm olacağını cevâben arz ederim.

Fî 27 Haziran sene 93

Vesika No. 25

Ruscuk'da Tuna Bahriyye Kumandanlığına, şifreli,

Köprü ihrâk için diğer telgrafla iş'âr olunan sûretin icrâsı öyle ameliyyâtını görmüş olanların bi'z-zât vücûduna hâcet olmayub neft veyâhûd petrol gazı her tarafta bulunacağı cihetle ta'rîf olunduğu vechile icrâ olunup olunamayacağını evvel-emirde tecrube edilerek anlaşılması lâzım geleceği fî 26 Haziran sene 93 tarihli telgrafnâmelerine cevâben beyân olunur efendim.

Fî 27 Haziran sene 93

Yazılmışdır.

Vesika No. 26

Taraf-ı Seraskerîden Tırnova Mutasarrıflığına,

Fî 26 ve 27 Haziran 93 tarihli iki kı'ta telgrafnâmeniz alındı. Biri ahâlîye erzâk i'tâsını hâvî ve diğeri asker ve ahâlî için erzâk bulunamamakta olduğu ifâdesini şâmil olmak hasebiyle işbu iki iş'ârınız birbirine tevfiik olunamadı. Asker için buradan münâsib mîkdâr pek-simâd tertîb ve irsâl olunmak üzere ise de oraca da her vechile bezl-i mesâ'î olunarak ve vakt-i hasâd olmak hâsebiyle mahsûl-i cedîdden zahîre tedârüküne çalışılarak asâkir-i şâhânenin te'mîn-i idâresiyle beraber sahîhan muhtâc ve pek bî-vâye olan ahâlîye dahi zarûret-çekdirilmemesi husûsuna gayret olunması tavsiye olunur.

Fî 27 Haziran sene 93

Yazılmışdır.

Vesika No. 27

Osmanpazarı'ndaki Safvet Paşa'ya bunun dahi yazılması,

Tırnova'dan çekilen asker sahîhen düşmana mukabele edübde muktedir olmayacak bir hâle geldikten sonra mı çekilmeğe mecbûr olmuştur yoksa gözlerine kesdiremediklerinden

mi ric'at etmişlerdir. Muhârebe etmiş oldukları hâlde kaç nefer şehid ve yaralıları vuku^c bulmuşdur ve bunların içinde zâbit de var mıdır ve sâhil taburları efrâdında firâr var mıdır ve mikdârı nedir ve Tırnova'da terk ettikleri askeriyye neden ibâretidir.

Yazıldı.

Fî 28 Haziran sene 93

Vesika No. 28

Ruscuk Kumandanı Tahir Paşa'ya Şifreli telgraf,

Dün gece düşman tarafından bir istimbot geldiği görülmesi üzerine o taraf sâhilinin her cihetinden muttasıl tüfenk atıldığı istihbâr olundu. Düşmanın vuku^c bulacak bu maku- le ta'arruzâtına dikkat ve men'ine gayret edilmek farizadandır. Fakat öyle bir istimbot görüldüğü hâlde ziyâdesiyle telâş edüb de gelmediği cihetlerden de ateşe başlanırsa ise nâfile yere cebhâne sarf edilmiş olacağı ve halk dahi heyecâna düşeceği der-kâr olmağla telâş edilmeyerek ve dikkati dahi elden bırakmayarak müdâfaanın icâb-ı hakikiyye göre icrâsı tavsiye olunur. Giceleri bahren iktizâ eden teyakkuzun icrâsı dahi Bahriyye Kumandanlığı- na iş'âr olmağla anınla da bi'l-müzâkere iktizâ-yı hâlin ifâsı lüzûmu dahi beyân kılınur.

Yazıldı.

Fî 28 Haziran sene 93

Vesika No. 29

Ruscuk'da Bahriyye Kumandanlığına,

Dün gece düşman tarafından bir istimbot geldiği görülerek sevâhilden tüfenkle muka- bele olunduğu istihbâr kılınmıştır. Oralarda bizim istimbotlar olduğu hâlde anınla bir kaç kayık ve sandal geceleri sâ'at bir buçuk sularında Ruscuk önüne getirilüb karagol gezdirile- rek düşman tarafından o misillü istimbot ve sâ'irenin geldiği görülüb müdâfaa edilmesi ve kara ile beynlerinde bir işâret tertîb olunarak karadan mu'avenet lâzım geldiği hâlde işâ- ret-i mezkûre ile karaya ma'lûmât verilmesi gibi bir tedbîr ittihâzı mümkün ve münâsib gi- bi tahattur olunmağla icâbına göre ifâ-yı muktezâsı tavsiye olunur efendim.

Yazıldı.

Fî 28 Haziran sene 93

Vesika No. 30

Tuna vilâyet-i celîlesine,

Dün gece düşmanın istimbotu görülmesi üzerine şemânete edilen ateşden bahisle bu hâlin heyecânı mucib olacağı cihetle bu bâbda nehren iktizâ eden tedâbiri hâvî bu günkü târihlü ve şifrelü mevrûd telgrafnâmeleri üzerine Vesîm ve Tâhir Paşalara vesâya-yı mukte- ziyye icrâ kılındığı beyân olunur efendim.

Şifreli yazıldı.

Fî 28 Haziran sene 93

Vesika No. 31

Tuna vilâyetine telgrafnâme,

Fî 28 Haziran sene 93 tarihlü telgrafa cevâbdır. Osmanpazarı vilâyet-i celîleleri dâhilinde olduğundan ve oradaki asker ise me'kûlâtı idâre ve tesviye olunamayacak râddede külli-yetlü olmadığından bunlara lüzûmu olan dakik ve kiyâh için Edirne vilâyetine mürâcaata hâcet olmayarak taraf-ı devletlerinden iktizâsının icrâsı rü'yet ü himmet-i devletlerine havâle olunur. Bir de bu makule husûsâtın bu tarafın kumandan-ı umûmîsi olan Serdar Paşa Hazretlerine iş'âr etmek lâzım gelüb taraf-ı âcizâneme izbârı iktizâ etmeyeceği dahi ihtâr kılınur efendim.

Yazıldı.

Fî 28 Haziran sene 93

Vesika No. 32

Osmanpazarı'nda Safvet Paşa'ya,

Tırnova'ya doğru gelmiş olan düşmanın mikdâr ve kuvvetini tahkike sa'y edilüb alınacak ma'lûmâtın serî'an tarafımıza iş'âr olunması.

Şifre olarak yazıldı.

Fî 29 Haziran sene 93

Vesika No. 33

Şıbka'da Mehmed Hulûsi Paşa'ya telgraf,

Bu günkü târihle alınan telgrafnâmelerinde tarafımızdan Rauf Paşa Hazretlerine çekilüb tarafınıza tebliğ buyurulduğunu iş'âr etmiş olduğunuz telgraf ma'lûmâtım olmadığından belki Dersa'âdet'ce mekam-ı âcizîden yazılmışdır. Binaen-aleyh Paşa-yı müşârün-ileyhden alacağınız emre ve icâb-ı hâle göre hareket etmeniz tabî'at-ı maslahatdandır.

Yazılmışdır.

Fî 29 Haziran sene 293

Vesika No. 34

Ahmed Eyüb Paşa Hazretlerine,

Ol taraftaki düşmanın yeniden tezyîd-i kuvvet etmiş olduğu işidiliyor. Yakınında bulunduğunuz cihetle elbette oraca daha ziyâde ma'lûmât almışsınızdır. Binâen-aleyh düşmanın kuvveti ve istihkâmâtı üzerine varılmakdan ise intihâb buyurulacak mevki'e düşmanı celb ederek muhârebe etmeniz daha münâsib olur gibi hâtıra geliyor. Fakat uzakdan işe karışlamıyacağı der-kârdır ve bu iş'ârımız bir hâtıra kabilindedir. İktizâ-yı hâle göre hareket etmek yine her hâlde re'y-i âlîlerine muhavveldir. Cenâb-ı Hakk muzaffer ve mansûr buyursun.

Fî 29 Haziran sene 93

Yazıldı.

Zât-ı Seraskerî ve Serdâr-ı Ekrem ve Nâmık Paşa Hazerâtu tarafından

Vesika No. 35

Sofya Kumandanlığına,

Münâsib mîkdâr askerle ve fırkanızda bulunan seyyâr toplardan bir iki batarya top ile Orhaniye geçidlerinin tutulması lâzım geleceğinden hemân ve bir iki dakika fevt edilmeksizin icâbının icrâsı ekîden tavsiye olunur.

Fî 29 Haziran sene 93

Balkan Kumandanı Rauf Paşa Hazretlerine,

Münâsib mîkdâr askerle ve fırkasında bulunan seyyâr toplardan bir iki batarya top ile Orhaniye geçidlerinin tutulması lâzım geleceğinden hemân ve seri^{an} icâbının icrâsı tesriⁱ-i maslahatı mûcib olmak üzere doğruca Sofya fırkası kumandanlığına iş^{ar} kılınmağla taraf-ı sâmilere dahi iktizâsının icrâ ve mezkûr kumandanlığa emr-i seriⁱ i^{tâ} buyurulması.

Fî 29 Haziran sene 93

İkisi de şifre olarak yazıldı.

Taraf-ı Seraskerîden yazılmışdır.

Vesika No. 36

Osmanpazarı'nda Safvet Paşa'ya telgraf.

Tırnova civârından hicret eden ahâlî üzerine düşman müfrezesi tasallut etdiği ve fırkanızın süvârileri muhâtara mütâlaasına mebni uzaklara gönderilemediği bu günkü telgrafınızda iş^{ar} olunuyor. Siz orada ahâliyi düşman elinden muhâfaza ve düşmana müdâfaa etmek üzere ikamet etmekte olduğunuz hâlde düşmanın ahâlîye ettiği mezâlîmi yalnız buraya hikâye ve muhâtarayı mütâlaa edüb de Osmanpazarı'nda takilub oturmanız cây-ı ta^{accübdür}. Muhâtara denilen şey kendü kuvvetinin üç beş misli olduğu göz ile görülen ve yâ tahkikat-ı sahîhaya müstenid olan ve mevkiin hâli de ol mîkdâr düşman ile muhârebeye müsâ^{id} olmayan şeydir. Yohsa düşmanın kuvvet ve mîkdârını anlamayarak yalnız düşman geliyor diyerek harbi kabul etmeyüb savuşmakla muhâtaradan ictinâb edildi diye tefahhur etmek değildir. Kuvvetiniz de derecesine göre elden gelen mesâ^{iyi} kâmilin sarf etmek ve vazîfe-i me'mûriyyet ve hamîyyeti hakkıyla icrâ etmektir. Aksi hâlin vuku^u ne derecede mûcib-i mes'ûliyyet olacağı ta^{rife} hâcet yokdur. Ana göre davranılması ve ahâlînin muhâfaza ve vikayesi emrinde icâb-ı hâlin icrâsında tekâsül ve ihmâl edilmemesi tavsiye olunur.

Fî 30 Haziran sene 293

Yazılmışdır.

Vesika No. 37

Ahmed Paşa Hazretlerine,

Tahir Paşa'nın Ruscuk kumandasını idâre edemeyeceği cihetle, yalnız Eşref Paşa'nın veyâhüd diğer bir münâsibinin Ruscuk'a i^{âdesi} iş^{ar} olunmuş idi. Şimdi, Eşref Paşa'nın taburlarla beraber Ruscuk'a avdet etdiği anlaşılıyor. Müşârün-ileyhin taburlarıyla beraber i^{âdesi} sebebi nedir?

Cevâbı

Burası Ruscuk'a yakın ve mevkî'en oraya bağlı olup inde'l-hâce derhal celbi mümkün olduğundan ve Ruscuk'un Zıştovi tarafı düşmana açık demek olup, buradan ayrılmayarak ihtiyac veyâ mecbûriyyet göründükde, evvelce Ruscuk'da terk olunan kuvvet müdâfaaya kâfi olmadığından bu mütâlaaya ve bir de idârece sühûlet husûlüne mebnîdir. Taburlar dahi kable'l-hareke arz olunduğu üzere Ruscuk'a i'âde olundu.

Dün yazılan telgrafda sûtâl olunan mütâlaâtınızı şifre ile beyân buyurunuz.

Vesika No. 38

Ahmed Eyüb Paşa ve Eşref Paşalar Hazerâtına,

Düşmanın Tuna'yı tecâvüzüne meydan verilmiş olmasına ve geçdikden sonra da daha kesb-i kuvvet etmeksizin üzerine varılupda tenkîl edilmemiş olduğuna izhâr-ı te'essüfle beraber, şimdi de Tuna'daki harekât-ı askeriyyemizdeki ağırlık ve adem-i muvaffakiyyet, düşmanın Tuna vilâyetinin Bulgarlık olan nısf-ı garbî kıt'asına yayılmasına sebep olduğu ve bu hâlin eseri olarak, nazariyyât-ı düveliyyenin hakkımızda büsbütün başkalaştığı ve âdetâ iş işden geçmekte ve şu ağırlığın tehlikesi sâ'at be-sâ'at devletin hesâbına pek pahalı oturmakda idüğü ve'l-hâsıl devlet ve hey'et, vücûd-ı umûmîsiyle mehlikenin son derecesine gelmekte bulunduğu ve tehlikeleri def etmek, bu tarafın ittihâz edeceği harekât-ı askeriyyeye mu'allak bulunduğu beyân-ı âlisiyle düşmanın tenkîl için icâb eden harekâtın gâyet nâzik olan vakti izâa etmeyerek sūr-at-i icrâsı sūreti Mâbeyn-i Hümâyûndan bâ-irâde-i seniyye kemâl-i ehemmiyetle tavsiye buyuruluyor. Vâkıa, sūret-i iş'âr-ı âli temâmiyle makrûn-ı hak ve sevâb olarak, geçmiş olan düşman gittikçe kesb-i kuvvet etmekte ve bir taraftan Tırnova'ya ve Gabrova'ya giderek daha ilerüye de gidüp, Balkan'ı tutmağa çalışmakta ve oralarda ümmet-i Muhammed'e gerek düşmanın ve gerek Bulgarların etmedikleri mezâlim kalmamaktadır ve bizim Balkan'da bir kaç tabur ile Osmanpazarı'nda bulunan taburlardan başka kuvvetimiz olmadığı gibi Balkan'ın daha ötesinde de önüne geçecek bir kuvve-i kâfiyye-i askeriyyemiz olmayup bu taraftan da bir şey yapılamadıkça ma'âz-Allah u te'âlâ düşman Balkan'ı aşarak İstanbul'a doğru yürüyüp gidecek gibi görünüyor. Bunun tevîd edeceği vehâmet ise ta'rifden müstağni bulunmuştur. Hüdâ göstermesin, öyle bir hâlde devletin ne olacağı ve ne hâl kesbedeceği düşünülükçe tüylerimiz ürpermektedir. Mâbeyn-i Hümâyûn'dan ve makâm-ı Seraskeri'den dahi kılâ' ve istihkâmâtda mıkdar-ı kâfi muhâfiz bırakılarak düşmanın üzerine gidilüp tenkiliyle ilerülemesine mümânaat olunması iş'âr olunuyor. Sizin firkanız (Ahmed Eyüb Paşa Fırkası) Şumnu'dan ve Ruscuk'dan aldığınız askerden terkîb olunarak, düşmanın sol cenâhına hareket ettiğiniz misüllü Vidin kumandanını Osman Paşa'ya dahi, kal'aya kâfi muhâfiz bırakarak kusûr taburlarla Orhaniye üzerinden Plevne'ye gitmesi emri verilmekle müşârûn-ileyh bu gün hareket etmiş olması me'mûl ise de bu tedâbir kâfi görülemiyor. Dobruca'daki düşman fırkası da ilerülüyor. İşte, hâl ü harekâtımız buradadır. İşin derece-i ehemmiyeti dahi Mâbeyn-i Hümâyûn'un iş'ârından ma'lûm-ı âliniz olur. Böyle durmakla ma'âz-Allah iş gittikçe fenalaşacaktır. Bir tedbîr-i kâfi ve kavî ittihâzıyla Allah'ın nusretine ve yardımına sığınarak düşmana bir şey yapabilmeye son dereceye kadar çalışmak ve devlet-i İslâmiyyeyi uğradığı şu müşkülât-ı uzemâdan ve ümmet-i Muhammed'i düşman ayağı altında çiğnetmekden kurtarmağa bi-havlihî ve keremihî te'âlâ el birliğiyle ve fevka'l-âde secâ'at ve besâletle çalışmak ve bunda bir dakika fevt etmek lâzım gelür. Binâen-aleyh ne yapacaksınız ve ne yapılmak ve ne güne tedbîr ittihâz et-

mek icâb eder, bu bâbdaki re'y ve mütâlaanızı siz de hemân ve seri'an iş'âr buyurun ki, âna göre davranalım ve mesâ'i-yi mukteziyyeyi bi'l-ittihâd icrâ edilmeye hâk-pây-i vatânı Allah'ın inâyeti ve sizin ve asker-i şâhânenin secâ'at ve gayretiyle düşmanın elinden kurtaralım cevâbına hemân bu gûne muntazardır, efendim.

Âkif Mehmed Nâmık Rauf

Şifre olarak yazıldı.

Fî 30 Haziran sene 93

Gece sâ'at: 1 dakika: 30

Vesika No. 39

Ahmed Eyüb Paşa Hazretlerine,

Şimdi Dersa'âdet'den alınan telgrafda, eylevm Niş'de 23 ve Sofya'da on altı ve Şıpka Balkan cihetinde yirmi üç tabur olduğu ve Süleyman Paşa fırkası Bar'dan vapura binerek Dedeâğaç'ına çıkacağı ve Mehmed Ali Paşa'nın Yenipazar'dan beş taburla Sofya'ya geleceği ve Dersa'âdet'ce dahi haylice asker tertibine çalışıldığı cihetle, Dersa'âdet ile Şıpka ve Sofya ve Niş cihetlerinde bi-minnehi te'âlâ on beş güne kadar yüz kırk tabur bulunacağı ve bunlardan altmış dört taburu Dersa'âdet ve Edirne ve Sofya ve Niş ve Orhaniye ve Şıpka istihkâmlarına tahsis olunarak, kusûr seksen tabur Süleyman ve Mehmed Ali Paşa'lar kumandalarıyla Orhaniye ve Şıpka cihetlerinden hareket-i ta'arruziyyeye kullanılabiliceği beyân ile düşmanın artık başka mahallerden tecâvüzüne meydân verilmemesine ikdâm edilür ve Mehmed Ali Paşa Orhaniye ve Süleyman Paşa, Şıpka cihetlerine yetüşüpde oralardan harekât-ı ta'arruziyye icrâsına kesb-i iktidâr edecekleri vakte kadar düşman iğfâl olunarak andan sonra Mehmet Ali Paşa, Orhaniye tarikiyle Lofça ve Süleyman Paşa Şıpka üzerinden Gabrova ve Osmanpazarı'ndaki firka dahi yirmi tabura iblâğ olunmak üzere Tırnova taraflarına doğru hareket-i ta'arruziyyeye başlayup, Vidin'den dahi Mehmed Ali Paşa ile birleşmek üzere bir kuvve-i kâfiye çıkarılır ve zât-ı âlilerinizin fırkası dahi öteki fırkaların hareketlerinden sonra, şiddet ve sür'atle Zıştovi üzerine yürüdülür ise bi-havlihî te'âlâ ateş içinde kalacağından nâşi en evvel Orhaniye'den Mehmed Ali ve Vidin'den Osman Paşa ve ertesi günü Süleyman ile Osmanpazarı fırkaları ve üçüncü gün sizin fırkanız hareket edüp iş bu fırkaların cümlesinin Zıştovi'yi hedefü'l-harekât ittihâz etmesi münâsib olacağı iş'âr kılınmıştır. Bu sûret ve tedbir buraca da tasvib edildiğinden ve zâten Osman Paşa fırkası Plevne'ye gitmek üzere Vidin'den hareket ettiğinden bâlâda gösterilen fırkalar ol vechile toplanmaya kadar düşmanı Ruscuk ile Hezargrad arasına girememesini şimendüfere ta'arruz edememesini ve Tuna'nın sâ'ir cihetlerinden mürûr edememesini iltizâm ile buna ihtimâm etdirilerek bir kuvvet olunmak lâzım geliyor ve Osman Paşa yedi sekiz güne kadar Plevne'ye geleceğinden bu müddet zarfında Mehmed Ali Paşa'nın da Lofça'ya gelmesi ve Süleyman Paşa Şıpka'ya gelinceye kadar Osman ve Mehmed Ali Paşalar zikr olunan noktalarda bulunarak yek diğeriyle muhâbere ederek düşmanın nazar-ı dikkatini o tarafa celb ile işgâl etmeleri sûreti hâtıra geliyor. Dersa'âdet'e âna göre cevâb yazılmak üzere bu bâbda mütâlaanız nedir beyân buyurun.

Şifre olarak yazıldı.

Gece - Fî 1 Temmuz 93

Vesika No. 40

Cevâb

Eldeki kuvvetle ittihâz olunabilecek tedbir, düşmanın Ruscuk ile Hezargrad arasına girmesini men'î-i mümkün olabildiği kadar men'î'e çalışmaktır. Balkan'ı tutmasına buradan mâni' olmak mümkün değildir. Çünkü, Rusyalu'nun kuvveti kadar bir kuvvet tedârüküne muhtâcdır. Ve şimdiki hâlde Bile mevki'ini düşmanın bir cenâhı yâhut hattü'l-harekâtına karşı bir mevki' olmayup belki merkezi hükmünde bulunarak kuvve-i mütecâvizesinin kısm-ı â'zamı orada olup henüz Tırnova'ya ilerülememiştir ve oralarda bizim kuvvetimiz bulunmadığı ve Bulgarların mu'avenet-i fi'liyye ve cismiyyesi munzam olduğu cihetle, şimdilik orası için ziyâde kuvvet sarfına mecbûr değildir. Kal'aların muhafazasıçün lüzûmu mîkdâr askerinin terkile bâkisinin celb ve cem'i sûreti zâten mutasavver ise de bu sûret düşmanın artık ta'arruz etmeyeceği tebeyyün eden kal'alar hakkında olup bu ise henüz tebeyyün etmediğinden ve kal'aların mevcûdu zâten müdâfaaları nisbetinden ziyâde olmadığından bunlardan alınacak askerinin oralardan mübâ'adet edemeyeceği derkârdır, efendim.

Vesika No. 41

Biraz da Şikâyet,

Artık Çerkesler pek aşırıldı. Ya'ni ettikleri fenalıklar Rusya Kazaklarından pek aşağı değildir. Bulgarlardan başka şimdi de Müslümanlara tasalluta başladılar. Hicret eden köylüleri yollarda soyuyorlar. Daha, düşmanın takarrübüne dâir hiç bir eser olmayan köylere gidip, "işte düşman geliyor, kaçıyoruz" diyerek ahâlî-i İslâmiyyeyi ayaklandırıp firâr ve hicrete teşvik ederek hayvanât ve emvâlini yağma ediyorlar. Hattâ, Vetve istasyonuna aks eden düşman havâdisi dahi onların tasni' ettikleri şây'ât eseri olarak gerekdir. Silâhlarını alup cümlesini def' edeceğim. Lâkin bulmak ve ele geçirmek için buradaki askeri kâmilen onların arkasına düşürüp dağıtmak lâzım gelir. Şumnu'da tecemmü' edüp bu tarafa hareket edenlerden şimdi yüz kişi bir yerde bulmak mümkün değildir. İstihdâmlarından istifade değil men'î-i mazarratları için dahi asker istihdâm ve ibtâl etmeğe mecbûriyyet görünüyor. Sâir zabtiyye ve nizâmiyye süvârilerine 531 582 363 784 643 359 228 35 128 327 359 645 125 143 413 562 513 358 414 562 512 516 228 237 135 171 265 143 432 451 224 242 356 128 356 efendim.

Fî 1 Temmuz sene 93
Ahmed

dahi Rusya süvârilerine karşı hizmet gördürmek ve husûsiyle harbe sokmak müşkil görünüyor efendim.

Vesika No. 42

Ruscuk Kumandanlığına,

Ziştovi'ye düşmanın ne sûretle geçtiğini ve geçerken ne yolda mukavemet edilebildiğini mutazammın Mirlivâ sa'âdetlü Ahmed Paşa tarafından verilüp taraf-ı devletlerinden cânib-i âli-i hazret-i Serdâr-ı Ekremî'ye takdîm ve irsâl olunan varaka-i memhûre ile iş bu muhârebede oradaki taburlardan vuku' bulan şühedâ ve mecrûhînin mîkdârını mübeyyen olan

jurnal mütâlaa olundu. Varaka-i mezkûrede guya düşmanın tecâvüzünde elden gelen me-sâ'î sarf olunmuş ve düşmana telefât-ı kesûre verdirilmiş olduğu beyân olunmuş ise de, şu-hedâ ve mecrûhînin tabur tabur muharrer olan mîkdârlarına göre mukavemet-i şedideyi bi-rinci derecede Adapazarı taburları icrâ etmiş olup İzmit ve Akşehir taburları da çalışmış ise de diğerlerinin gayret ve vazife-i tetimme-i askeriyeyi hiç icrâ etmedikleri anlaşılıyor ve muhâbe-i mebhûsede ele geçen iki esirin Ruscuk'da ve burada icrâ olunan istintâkların-dan müstebân olduğuna nazaran düşmanın ibtidâ-yı emirde tecâvüze başlayan mîkdârı öyle mukavemet edilemeyecek râddede olmayup eğer taburlar mezkûr Adapazarı taburu gi-bi gayret etmiş olsalar düşman geçmeye muvaffak olamayacak imiş gibi görünüyor. Düşmanın tecâvüzünden tevellüd eden netâyicin derecâtı ta'rifâ hâcet olmayup geçürmemeye fevka'l-ade ve cân ü baş ile çalışmak icâb eder iken lâyıki vechile çalışılmaması doğrusu pek büyük hamiyetsizlik olduğuna ve Paşa-yı mumâ-ileyhin dahi aslâ gayret ve taburlara mu'avenetle temâmıyla, ibka-yı vazife-i hamiyet ve me'mûriyyet etmediği için renk ü rûşe-ninden buraya gelenlerin rivâyet-i vâkı'asından anlaşılıyor. Binâen-aleyh hakikat meydâna çıkarılmak üzere Tuna vâlisi devletlü Paşa hazretleri dahi birlikde olarak lâzım gelenlerin icrâ-yı istintâklarıyla istintâknâmelerinin bu kerre ol tarafa mahsûsen i'zâm olunan Yaver-i Harb-i acizî kaimmekamı Ali Bey'e tevdî'an taraf-ı âcizâneme irsâline himmet ve müsâraat buyurulması bâbında.

Yazıldı.

Fî 2 Receb sene 94

Vesika No. 43

İslimye Mutasarrıfıyla Muhâbere,

Fî 2 Temmuz sene 93

Ba' del-gurup sâ'at 1.5 ilâ

S.

Hain köyüyle Fredic köyüne bin kadar Rusyalu geldiği ve biraz muhâbebe olduğu ha-ber veriliyor. Bu bâbda ma'lumât-ı kâfiyye i'tâ buyurulması müsterhamdır.

C.

Sâ'at dokuz râddelerinde Yeni Zağra kaimmekamı bendenizi ale'l-acele telgrafhâneye çağırtdı. Yeni Zağra'dan ilerüye gönderilen noktalardan birisi avdet ederek, düşmanın Hain köyünden iki sâ'at berüde ve Yeni Zağra'ya dört sâ'at mesâfede olan mahalle geldiğini ve orada muhâbebe olmakda ve bir köy yanmakda olduğunu ve bu haber üzerine Yeni Zağra ahâlisi hemân hicret ederek ya'ni savaşarak kaimmekam ile telgraf me'mûrundan başka kimse kalmadığını ifâde eyledi. Dünkü gün İslimye'den Fredic'e hareket eden bir tabur muvazzaf askerinin bu gün o yollarda bulunacağı cihetle, bu haberi Zağra'ya götürün adem belki uzakdan bu taburun karaltısını görüp, düşman askeri zannetmiş olması hatıra gelür. Buralarından bahisle Zağra kaimmekamlığından sordum. "Aman siz ne diyorsunuz? Gelen adem düşman askerini ve muhâbebe mahall-i mezkûrda görmüş ve ileride ya'ni Fre-dic ve Hain köyü cihetlerinden top sesi geldiğini işitmiş ve düşmanın Zağra'ya doğru gel-mekde bulunmuş olduğu cevâbını aldım. Bunun üzerine Vali Paşa'yı telgrafhâneye çağır-dım. Keyfiyyeti arz ederek Edirne'den mevcûd asker ve top var ise bu gece Zağra'ya yetiştirilmesini ve Dersa'âdet'den külliyetli asker celb ve irsâl olunmasını ricâ eyledim. Edirne'de

mevcûd bir mîkdâr mustahfız askerini şimdi gönderirim ve Dersâ'âdet'le muhâbere ediyorum, sonra size cevâb veririm" buyurdular. Sonra Şıbka'dan Rasim ve Hulusi Paşalar ile muhâbere ederek ikisinden birisinin mümkün ve münâsib ise bir kaç tabur ile Zağra cihetine gitmeleri sûretini ihtâr ettim. Kabûl etdiler ve akşam hareket olunacağını söylediler. Bu muhâbere ile uğraşırken topçu mu'allimi Liman Bey İslimye'ye geldi. (Nereden). Dersâ'âdet'den altı kı'ta sahrâ topu ve dört yüz Bursa süvâri mu'âvinesi geldi. Derhal cümlesini hazırladım. İslimye'de bulunan altı yüz Edirne mustahfızıyla beraber şimdi mîr-i mumâ-ileyh kumandasıyla çıkarıyorum. (Nereye). Hain köyü ile Fredic tarafına. Çünkü Rauf Paşa hazretleri bu gün yanında kırk Çerkes süvâriyle o vuku'âta tesâdüf etmiş olduğundan ânın için dahi ziyâdesiyle merak olunur idi. Derken işte müşârün-ileyhden bir varaka aldım, okuyorum. Vükelâ Bâb-ı Seraskerî'de tecemmü' ederek makine başında bendenizden sû'âl-i keyfiyet olunuyor. Lütfen cevâb vereyim. Rauf Paşa Hazretlerinin şimdi alınan pusulasında kendüleri İslimye'ye dört sâ'at mesafede İkizce karyesinde olduklarını ve Fredic boğazından düşman askeri toplar ile geçtiğini ve Fredic'deki asâkir-i şâhâne bir mîkdâr muhâbere etmiş ise de bizinkilerin topları olmadığı cihetle ric'ata mecbûr olduklarını ve buraya bugün gelen toplarla askerin hemen kendilerine yetiştirilmesini ve düşmanın kuvveti ziyâde olarak Zağra'ya gitmekte olduğunu yazıyorlar. Düşmanın bu gidişi hükmünce Zağra'daki şimendüfer hattı hâl-i tehlikede demek olduğundan her nereye lâzım ise yetiştirilmesinden başka çâre yoktur.

Sû'âl - Şu anda Zağra'dan ne haber var?

C. Sâ'at ondan beri Zağra münkâtı'dır. Ahâlisi hicret ettiği gibi Kaimmekam ve telgraf me'mûrları da hicret etmişler.

S. Fredic geçidinde ne kadar asker var idi?

C. İki tâbûr

S. Bunlar cebelin zirvesinde istihkâmda mı idiler yoksa Fredic köyünde mi idiler.

C. Fredic boğazında idi, istihkâm yoktur. Bu geçen düşman askeri de Fredic'den geçti.

S. Şıbka ve İslimye cihetlerindeki kuvve-i askeriyenin nerelerde bulunduğunu beyân buyurun.

C. İslimye ve Şıbka ile Kızan'dakiler istihkâm içindedir ve bu gün Mirlivâ Mehmed Paşa ile iki tabur sekiz yüz kadar Zeybek mu'âvinesiyle Kızan'ın beri tarafında Demirkapı ve Kizdere geçitlerini tutmak üzere gitti. Şimdi İslimye'de askerce ferd-i vâhid yoktur.

S. Bunlardan başka verecek mâ'lûmâtınız var mıdır?

C. Diyeceğimiz, külliyetlü askerin i'zâmı menû'tı re'y-i devletleridir.

—İslimye Telgraf Müdürü Mâhir Efendi'nin Söylediği—

(Mutasarrıfla olan muhabereden evveldir)

Bundan birbuçuk sâ'at mukaddem Zağra-i Cedid kaimmekamı Mutasarrıf Paşa Hazretlerini çağırtdı. Zağra-i Cedide üç sâ'at mesâfede Hain köyüne ve Fredic köyüne bin kadar Rusya askeri gelmiş ve Hain köyünü ihrâka teşebbüs etmiş ve Zağra ahâlisi Balkan'a dağılmış. Bir kaimmekam ve bir de telgraf me'mûru kalmış. Aldığımız haber üzerine Şıp-

ka'dan ve buradan asker çıkarıldı. Rauf Paşa dahi bu gün sâ'at üçde kumandan Mehmed Muhlis Paşalar da gitti ve andan evvel Zeybek ve Arab askeri ki iki tabur çıkarılmışdır. Serdâr Paşa'ya söyleyiniz efendimiz.

Vesika No. 44

Ahmed Eyüb Paşa Hazretlerine,

C. Çerkeslerin istihdâmina mecbûriyyet süvârisizlikden neş'et eylemekte olduğu ma'lûm-ı âlîleridir. Bunları nesâyih-i müessire ile dâire-i edeb ve inkiyâda almak üzere Dersa'âdet'den nâfizü'l-keîm bir zâtın serî'an bu tarafa i'zâmı dün makam-ı âciziye yazılmış olmağla beyân olunur efendim.

Şifre olarak yazıldı.
2 Temmuz sene 93

Vesika No. 45

Taraf-ı Seraskeri'den Devletlü Namık Paşa Hazretleri tarafından yazılmışdır.

Tuna Vilâyetine,

Şimdi alınan telgrafnâmeleri mütâlaa olundu. Düşman çetelerine karşı bizim taraftan dahi kollar çıkarılarak def-i mazarratları esbâbının istihsâli hakkında tedâbir-i lâzimenin itihâz kılındığı ve Lom kenarında iki bölük ve öte taraftaki Sinan köyünde dahi ândan ziyâdece olarak görülmüş olan düşman süvâriyelerinin gerü çekülüp gitmiş oldukları ve anlardan başka Hezargrad kazâsına düşman tecâvüzü vuku'bulmayup buna dâir zuhûr eden şâyi'anın erâcif kabîlinden idüğü Ahmed Paşa Hazretleri tarafından iş'âr olunmuşdur. Başka mahallerde de bu sûretle asâkir-i şâhânedan süvâriyeler getiriliyor. Her taraftan iş'âr olduğu ve bâlâsında Hezargrad kaimmekamlığının telgraf sûreti muharrer olan dünkü telgrafnâme-i âlîlerinde dahi gösterildiği üzere asıl fenâlıkları ve katl ve gasb ve yağma gibi uygunsuzlukları muhâcirin-i Çerâkiseden ba'zılarının ve Abazaların vuku'a getirmekte oldukları, "düşman geliyor" deyü halkı korkuya düşürüp kaçırarak dürlü fezâhatlara mücâseret eyledikleri anlaşılıyor. Bunları zapt edüb bi-çâregân ahâlîyi zulümlerinden kurtarmak ve bu makule katl ü yağma edenlere eşkiyâ nazarıyla bakılacağından def-i mazarratları için mukavemet edilmek ve silâh ile urulup emsâline gayret gösterilmek üzere dâhil-i vilâyetde icâb edenlere vesâyâ icrâsıyla önlerinin alınmasına gayret olunmak icâb eder. Bu da Hükûmetin vâzifesi olduğundan oraca iktizâsına bakmayub da buraya yazmakda bir fâide olamayacağı derkârdır. Anadolu'dan gelen Çerkeslerden vilâyet ma'iyetine süvâri taleb olunmuş ise de onlar düşman ile muhârebe etmek için gelmiş olduğundan ve vilâyetin asâyişini vikaye için asâkir-i zaptiyyesi bulunduğundan Hükûmetce ne yapılmak lâzım gelecek ise serî'an yapıp şu uygunsuzluğun biran evvel ortadan kaldırılarak ahâlînin istihsâl-i emniyyetine himmet ve müsâraat buyurulması ricâ olunur.

Yazıldı.
Fî 2 Temmuz sene 93

Vesika No. 46

Osmanpazarı'nda Mirlivâ Safvet Paşa'ya, -Şifreli-

Fî 1 Temmuz sene 93 tarihlü telgrafnâmeniz alındı. O tarafların düşman ta'arruzundan vikayesiçün asker tertîb ve ahâliden yanlarına mu'âvin terfîk edilerek muhâfaza-i emniyyet-i mahalliyye gayret olunacağı anlaşıldı. İfâ-yı vazifeye çalışılmağa başlamaları mûcib-i memnûniyyet olarak du'â-yı muvaffakiyyetleri tekrar edildi. İşte, bu sûretle davranup ve durmayup oturmayup ol cihetlerin ta'arruz-ı a'dâdan masûniyyeti emrinde icâb-ı hâl ve maslahata tevfikten mesâ'î-yi lâzimenin kemâ-yenbagî icrâsına cehd ü gayrette kusûr edilmemesi dirâyet ve hamiiyyetinize havâle olunur.

Plevne'de Mirlivâ Âtîf Paşa'ya, -Şifresiz-

Tertîb etmiş olduğunuz kolların tesâdüf ettiği düşman kollarını perişan ettiği taraf-ı vâlâ-yı Serdâr-ı Ekremî'ye mevrûd telgrafnâmeniz mütâlaasından istişâr olundu. Mâ-şâ-Allah vuku'bulmakda olan iş'ârâtınızdan ifâ-yı vazifede gayret etmekte olduğunuz anlaşılmasıyla doğrusu ziyâdesiyle memnûn oluyoruz. Devlet ve millet de sizlerden böyle hüsn-i hizmetler bekliyor. Hemân Cenâb-ı Hakk muvaffak eylesün. Edilen gayret dünyevî uhrevî mûcib-i iktisâb-ı sa'âdet olacağından vüs'in yettiği mertebede çalışılmasına sarf-ı mâ-hâsıl mukadderet edilmesi tavsiye ve eğer Niğbolu telgraf hattının hâl-i inkitâ'dan kurtarılması mümkün olur da açdırılır ise ziyâde mûcib-i memnûniyyet olacağı da beyân olunur.

Yazıldı.

Fî 2 Temmuz sene 93

Vesika No. 47

Ahmed Eyüb Paşa Hazretlerine,

Cevâben yazılan 2 Temmuz sene 93 tarihli telgrafnâme-i devletleri alındı. Düşman Dobruca'ya geçirdiği kuvvetini dün sabah ilerülemeğe başladığı cihetle Dobruca müfrezesi çekilmeğe başlamış ve çend gün akdem bunların Pazarcık üstüne doğru çekilmeleri yazılmış ise de gerek çekildikleri cihete ve gerek ilerülemekte olan düşman kuvvetinin mîkdârına dâir henüz bir ma'lûmât alınamamıştır. Köstence'dekiler ber-mûcib-i karar bahren Var-na'ya çekildiler. Ma'lûm-ı âlileri olduğu üzere Silistre'nin kuvve-i mevcûdesi yirmi dokuz tabur olup bunun üçü Baba Paşa tabyasında ve ikisi Pob karyesinde on bir taburu nefsi-i Silistre'de ve bâki on üç taburdan dahi üçü Osman Paşa kumandasıyla Maratin civârındaki Rahova karyesinde ve ikisi seyyar sûretle Tutrakan ile Rahova beyninde ve kusûr sekiz tabur da Âsaf Paşa kumandasıyla Tutrakan'da bulunmaktadır. Vâsıl-ı maksat düşmanın nazar-ı dikkatini Zıştovi üzerinde tutarak, bir diğerk mahalden tecâvüzüne meydân vermemek idüğüne göre nasıl yapmak lâzım ve muktezî ise âna göre icrâ-yı icâbiyla buraya da ma'lûmât i'tâ buyurulması.

Yazıldı.

Fî 2 Temmuz sene 93

Vesika No. 48

Ruscuk Kumandanlığına, Şifreli Telgrafnâme

Düşmanın Zıştovi tarafından geçtiği mahalde bulunan Mirlivâ Ahmed Paşa'nın ve taburlardan bazılarının müdâfaada kusûr ettikleri mahsûs olmasıyla lâzım gelenlerin icrâ-yı istintâkiyle hakikat-ı hâlin meydâna çıkarılmasıçün taraf-ı devletlerine yazılan tahrîrât Yâver-i Harb Ali Bey'e verilerek dün oraya gönderilmiştir. Düşmanın ol vechile tecâvüz eylediği zaman Hüner-ber nâm zırhlının ufak vapura rabtıyla hemân hareket eylemesi emri verildiği hâlde, mezkûr vapur akşam üstü kalkarak Dikilitaş'a gidüp orada yatdığı ve sabahleyin uzakdan Zıştovi'ye şöylece bir görünüp bir şey yapmaksızın dönüp geldiği istihbâr kılınmıştır. Alınan şu haber makrûn-ı sıhhat olduğu hâlde berriyece vuku'u mahsûs olan kusûrun tahkik olunacağı gibi mezkûr zırhlının niçin vaktiyle gitmediği ve ne sebebe mebnî uzaktan bakarak ve bir iş görmeyerek avdet ettiği mes'alesinin dahi tedkiki lâzım geleceğinden, bu bâbda dahi icâb edenlerin taht-ı istintaka alınarak mazbatalarının ve evrâk-ı istintâkiyyesinin aceleten irsâli lüzûmu beyân olunur efendim.

Yazıldı.

Fî 2 Temmuz sene 93

Vesika No. 49

Rauf Paşa Hazretleriyle Muhâbere,

3 Temmuz 93

Muhâbere: 1

Gece sâ'at altıda Rauf Paşa Hazretleri geldiler. İfâdelerine göre Hain ve Fredic'de bulunan asâkir-i şâhâne dün düşmana karşı müdâfaada sebât etmişlerse de, düşmanın kuvveti ziyâdeliği ile beraber yedi kıt'a dağ topları bulunmasından dolâyı asâkir-i şâhâne tedâfü'î hareketle güzel bir noktada gece sâ'at üçe kadar muhâbere ettikten sonra düşman, geriye ya'ni Zağra'ya dört sâ'at mesâfede Eşekçi karyesine avdet etdi. Asker de gece sâ'at bire kadar bulunduğum İkizce karyesine geldiler. Buradan Mutasarrıf Bey Efendi tarafından gönderilen toplarla asker şimdiye kadar vâsıl olmuşlardır. Erkân-ı harb kaimmekamı Nazif Bey, şimdi oraya gönderiliyor ve oraya (...)

Muhâbere: 3

Dünkü kuvveti altı bin mıkdârı idi. Yetişiyesi muhtemeldir efendimiz.

Şimdi, harekâtıma dâir olan telgraf mı elinizde emre muntazar.

Sû'âl:

Buraca icrâ edilecek harekâtın Balkan'ı tecâvüz eden düşmanın kuvvet ve hâl ü hareketine ve bizim Balkan cihetindeki kuvvetimizin mıkdârıyla buldukları mevâki'e nazaran icrâsı lâzım geleceğinden buralarının beyân buyurulması.

Cevâb:

Buraca kuvve-i askeriyye on tabur Şıpka, dört Fredic, iki taburla üç-dört yüz de Zeybek Demirkapu ve Kiçidere geçitlerinde, üç tabur ve dört yüz adet Zeybek ve dokuz adet

top Kazgan'da, altı top ve beş yüz kadar Aydın süvârisi Fredic'de, bir mıkdar ya'ni yüz kadar Çerkes süvârisi Mehmed Paşa ile cebelidir. Kuvvetimiz bundan ibârettir. Yirmi tabur ihsân buyurulur ise, daha âlâ olur efendimiz. İstanbul'dan da epeyce asker gönderilmek üzere imiş. İşte bu geceki vuku'âtın tafsîlâtı telgrafla yazılmışdır. Himmet buyurun efendim. Düşmanın tecâvüz eden kuvveti, hicret eden ahâlinin ifâdesine ve gönderilen ademin avdetinde verilen habere göre beş altı bin kişiye benziyor. Bu gece, ihtimâlki daha ziyâdeleştirmiştir efendimiz.

S:

Efendimiz, telgrafi almağa her an hazırız. Fakat, akşam Mutasarrıf'a irsâl buyurulan pusulada düşmanın toplarıyla geçdiği bildirilmiş idi. Şimdi mezkûr geçitlerin kâffesinde asker bulunduğu beyân buyuruluyor. Bu hâlde, düşman hakikaten nereden geçmiştir ve geçidler el'ân taht-ı muhâfazada mıdır? İştibâh hâsil olduğundan izâh buyurulması ricâ olunur.

C:

Telgraf mı elde her bir şey anlaşılıyor.

İslimye'den Şumnu'daki Vâlâ-yı Seraskerî'ye,

Asâkir-i şâhâne Hâin köyü ve Fredic Boğazlarında düşmana karşı emr-i müdâfaada hayli sebât eyledikten sonra düşmanın topları kuvveti kendilerini ric'ata mecbûr ederek, taraf-ı çâkerânemden vuku' bulan iş'âr üzerine gece sâ'at üçde dün akşam sâ'at bire kadar bulunduğum İkizce karyesi noktasına geldi ve leyle İslimye'den topçu mu'allimi Liman Bey refâkatiyle gönderilen altı kıt'a sahrâ topuyla altı yüz piyâde müstahfız ve beş yüz kadar süvâri asâkir-i mu'âvinesi oraya yetişdi. Şimdi bu bâbda en ehemm ve elzem olan Zağra-i Cedîd şimendüfer hattını tutmak ve düşmana ta'arruz etdirilmemek mâddesi olduğundan, Dersâ'âdet'den yetiştirilecek asker ve toplar oraya çıkarılacağından, anlarla oraca da muhâfaza ve maksada kâfi bir kuvvet tertîb etmek ve bir koldan Şıpka cihetinden bazı taburlarla çıkacak olan Hulûsi Paşa ve diğer koldan da Liman Bey, ya'ni üç koldan tertîb olunarak tecâvüz eden düşmanın etrâfi sarılmak için şimdi kulunuz Zağra-i Cedîd'e gidiyorum ve Liman Bey'in yanındaki kola kumanda etmek üzere Erkân-ı Harb kaimmekamı Nazif Bey'i gönderiyorum. Mumâ-ileyhin Miralây nasbı iktizâ eder. Süvâri Mirlivâsı Mehmed Paşa dahi bugün Demirkapu geçidinden avdet edeceği cihetle, kendüsü İslimye'de bulunacaktır. Şimdiki hâl ve tertîb bu yolda olup in-şâ-Allah u te'âlâ, sâye-i hazret-i şâhâne de muvaffakiyyetin husûlü eltâf-ı İlâhî'den müsted'â olduğu ma'rûzdur.

Fî 3 Temmuz sene 93

Rauf

Vesika No. 50

Taraf-ı Âli-i Seraskerî'den Cevâb,

Balkan geçidlerini bütün bütün tahliye etmek muvâfık-ı hikmet olamayacağı nezd-i dâverilerinde dahi müsellemler olmak gerektir. Ve bir de Hain köyüyle Fredic'i be-tekarr tutarak, düşmanın hatt-ı ric'ati kesilse pek musîb olur zannederim. Osmanpazarı'nda bulunan

sekiz tabur bu gün Safvet Paşa kumandasıyla Kızan üzerinden İslimye'ye doğru hareket edecektir. Bunların dahi nereye celbi lâzım ise emir buyurunuz efendim.

Fî 3 Temmuz sene 93
Gündüz sâ'at 3

Vesika No. 51

Telgrafnâme,

Düşmanın bu yüze tecâvüzü, nazar-ı dikkatimizi celb için sahte harekete benzemez. Dün beş altı bin râddesinde idi. Bu gün ihtimâl ki bir iki misli ziyâdeleşmiştir. Husûsiyle Bulgarlar kendüsüne askerlik ediyorlar. Gine irâde sizin. Lâkin düşmanın ilerüye geçürülmeyerek işini burada bitirmek daha münâsibdir zannedirim.

Buradan tedârük olunabilecek kuvveti kâmilen istishâb ederek Ahmed Paşa Osmanpazarı'na doğru hareket etmesi, buraca kararlaştırılmakda olmağla ve bundan bir on tabur daha tefrik edilecek olursa her iki tarafın kuvveti zâifleşerek hiç bir işe yaramayacağından ve müşârün-ileyh Osmanpazarı'na varub bi-lutfihî te'âlâ Tırnova'ya doğru da hareket etmesi mümkün ve bu cihetle öte tarafa daha ziyâde hizmet etmiş olacağından ve maksat birleştirilmiş olacağından, bu sûretin ihtiyârı daha hayırlı olacağı bu müzâkere edilmiştir efendim.

Vesika No. 52

Telgrafnâme,

İslimye'de Rauf Paşa Hazretlerinden huzûr-ı Seraskeri'ye,

Efendimiz, geçen gün buradan gönderilen Grandük Bey takımıyla diğer takımlardan bin kadar Çerkes süvârisinin dahi irsâlini istirhâm ederim efendim.

Fî 3 Temmuz sene 93

Vesika No. 53

Rauf Paşa Hazretlerine,

Buraca icrâ edilecek harekâtın Balkan'ı tecâvüz eden düşmanın kuvvet ve hâl ü harekâtına ve bizim Balkan cihetindeki kuvvetimizin mîkdârıyla buldukları mevâki'e nazaran icrâsı lâzım geleceğinden buralarının beyân buyurulması.

Vesika No. 54

Telgrafnâme,

Vakiâ oradan asker gönderildiği sırada düşmanın hatt-ı ric'atini kesmek pek münâsibdir. Bunların serî'an İslimye'ye irsâliyle bir on tabur daha ihsan buyurulur ise cümlesi birden Balkan geçidini matlûb vechile muhâfaza ve müdâfaa ve iktizâ eder ise ta'arruzî hareketle Hain köyü dahi tutulabilir. Lütfen Safvet Paşa livâsının bir an evvel irsâl buyurulması mütemennâdır efendim.

Düşmanın Balkan'ı tecâvüz edişi esâslı bir hareket olduğu ta'ayyün etse iş'âr-ı âliniz vehile on tabur daha değil, toplanup umûmen o cihete hareket etmek münâsib olur. Böyle olmayup da bizim nazar-ı dikkatimizi o tarafa celb ettikten sonra Balkan'ın bu cihe-tine yayılır ise Tuna ile Balkan'ın arası kâmilen düşmanın yed-i zabtına geçürülmüş olur ki, bunun âtisi eyü olmaz zannederim. Şimdi, Şumnu'da mevcûd yirmi taburun bir onunu Safvet Paşa'nın kalkacağı Osmanpazarı'na göndermeye lüzûm görünüyor. Çünkü, o civâra hicret eden bir takım ahâl-i Müslime de bi-tekrâr perîşân olurlar. Düşmanın öte yüze te-câvüz eden kuvve-i sahihası temâmıyla bilinse, işimizi âna tatbik ederek mâmâfih yine mütâlaa-i âlîlerini iş'âr buyurun efendim.

Vesika No. 55

Ahmed Eyüb Paşa Hazretlerine,

Silistre ve civârında yirmi dokuz ve Ruscuk mevkîinde otuz iki tabur asâkirimiz olup bunların mecmû'u olan altmış bir taburdan on ikisinin Silistre kıt'ası ve on beşinin Ruscuk mevkîi muhâfazasında bırakılarak kusûr otuz dört tabur nezdinizde bulunan on yedi tabura zam ve ilhâk olduğu hâlde elli bir taburdan müretteb bir kuvvet tereküb edeceğinden Silistre cihetinden alınacak taburlar Âsaf Paşa refâkatıyla arkanızdan gelmek üzere zât-ı âlî-leri onları beklemeyerek Rucuk'ta bırakılacak taburlardan mâ'adâsını alup nezdinizdeki ta-burlarla berarer doğruca Osmanpazarı'na gitmeleri ve ol vakte kadar Vidin'den hareket eden Osman Paşa fırkası dahi Plevne'ye geleceği ve Silistre'den gelecek taburlar dahi yavaş yavaş arkanızdan yetişeceği cihetle, bu iki firkanın harekâtı tevhid olunarak in-şâ-Allah bir neticeli iş görülebilmesi eltâf-ı sübhâniyyeden temennî olunmaktadır. Bu bâbdaki re'y ve mütâlaanızın hemen bildirilmesi.

Şifreli olarak yazıldı.

Fî 3 Temmuz sene 93

Cevâb,

Yetiştirilebilir ve idâre kabil olur ise Balkanlar'da belki biraz çalışmak mümkün olur ve bu hâlde Ruscuk ile Hezargrad arasına düşman kollarının girüb şimendü hattını tahrib et-mesine Ruscuk kuvvetinin temâmıyla mâni olup olamamasına bakılmamak zarûridir. Âsaf Paşa'nın doğruca Hezargrad üzerinden gelmesi hakkında kendüsüne ve Ruscuk'da Eşref Paşa mı yoksa Tâhir Paşa mı kalacağını müşârün-ileyh Eşref Paşa'ya emr ü iş'âr buyurul-ması bâbında.

Fî 3 Temmuz sene 93

Vesika No. 56

Vidin Kumandanı Osman Paşa'ya, Telgraf,

El-yevm kangî mahaldesiniz ve Plevne'ye in-şâ-Allah kaç günde ve kangî gün muvâsa-lat olunabilecektir, iş'âr buyurulması ve esnâ-yı tarîkde de mümkün olduğu merteye nere-lerde olduğunuzdan ve kangî tarîk ile gitmekte bulunduğunuzdan buraya sık sık ma'lûmât verilmesi mütemennâdır.

Fî 3 Temmuz sene 93

Vesika No. 57

Ahmed Eyüb Paşa Hazretlerine,

Silistre ve civârından alınacağı demincek iş'âr olunan on yedi taburdan mahalleri hal-kinca birdenbire havf u telâş mücib olmamak üzere şimdilik dördü Silistre'de ve üçü Osman Paşa kumandasıyla Tutrakan'da ibkâ olunarak kusûr on tabur ile iki batarya top bi'l-istishâb hemân Hezargrad'a doğru hareket eylemesi Âsaf Paşa'ya ve Ruscuk kuvvetinden geçende zât-ı âlileriyle birlikde Bile cihetine hareket eden on altı tabur ile iki batarya topun şimdi bulunduğunuz mahalle yetiştirilerek kendisinin Ruscuk'da kalması dahi Eşref Paşa'ya yazıldı. İş'âr-ı sâbık vechile Ruscuk'dan gönderilecek taburların da beraber olarak hemân Osmanpazarı'na hareket buyurmaları lâzım gelür. Oraya vusûlünüze kadar düşmanın Balkan'ca harekâtı lâyıkiyla anlaşılaraq âna göre evvelki hesabdan terk edilen taburlar buraya celb olunmak üzere buradaki kuvvetden dahi bir mîkdârının tefrîk ve icâb eder ise refâkatinizdeki kuvvete zam ve ilhâk olunması musammemdir efendim.

Şifre olarak yazıldı.

Fî 3 Temmuz sene 93

Vesika No. 58

Taraf-ı Seraskeri'den Varna Kumandanlığı Cânib-i Âlîsine,

Mesmû-ı âlî-i fehîmâneleri buyurulmuş olacağı vechile Dobruca fırkası bu gün yâhud yarın erkenden Hacıoğlu Pazarcığı'na geleceklerdir. İş bu firkanın kuvveti bir mîkdâr tezyîd ile bunlar Pazarcık'da kalmış olsa hem Varna'nın ve hem de Şumnu'nun ilerü karagolu hükmünde bulunacağından Varna'ya ve buraya fâide-bahş olacağı misüllü şimendüfer hattını dahi muhâfazaya ve hem de oralar biçâregân ahâlisini düşman ta'arruzâtından vikâyeye medâr-ı azîm ve bi'l-vücûh mücib-i hayr olacağı derkârdır. Düşmanın Balkan'ı tecâvüzünden dolâyı mutasavver olan bazı tertîbât iktizâsınca bu taraf mevâkiinden oraya asker irsâli kabil olamayup firka-i mezkûreye yardım edilmesi dahi Pazarcık'dan da çekilmelerine mecbûriyyet vereceği ve bu da sevâid-i ma'rûzanın zâyî edilmesine sebep olacağı âşikârdır. Mazzarrât-ı melhûzeyi dâfî ve muhsinât-ı ma'rûzayı câlib olmak üzere Varna'dan Râşid Paşa bendeniz sahâbetiyle beş tabur kadar askerin mezkûr Hacıoğlu Pazarcığı'na irsâliyle firka-i mezkûrenin kuvveti tezyîd edilüb ve kumandası müşârün-ileyh Râşid Paşa'ya tevdi' edilüb mezkûrenin Pazarcık'da kalarak sebât etmeleri esbâbı bu sûretle istikmâl buyurulmuş olsa sevka'l-âde minn ü mesâr olacağına binâen lutfen ol vechile ve müşârün-ileyh refâkatiyle beş taburun yarın mahall-i mezkûra yetiştirilmesi ve keyfiyyetin taraf-ı âcizâneme dahi bildirilmesi tazarrû olunur efendim.

Yazılmışdır.

Fî 3 Temmuz sene 93

Vesika No. 59

Cum'a Kazâsı Mu'teberân ve Ahâlîsi Taraflarına,

Tirnova kazâsı mu'teberânından Hacı Mehmed Ağa geldi. İfâdâtı istimâc olundu. Düşman parça parça çeteler getürdürüp ahâlîye taslît etmektedir. Bunları men' etmek için bu tarafca bazı mahaller ahâlîsi köy köy toplanup asker karagollarıyla beraber düşmanın

o misillü tecâvüzât ve ta'arruzâtını def ediyorlar ve bu sûretle askere yardım ediyorlar. Sizin secâ'atiniz ve hamîyyetiniz ise müsellim-i âlemdir. Muhâfaza-i vatan için elden geldiğinden ziyâde fevka'l-âde çalışılacak zamandır. Gayret ve hamîyyetiniz cihetiyle düşmana Osmanlığa yakışur sûrette mukavemet ve bunun def-i mazarratına bez-i makderet edeceğinizde şüphemiz yoktur. Muhâfaza-i emniyyet-i mahalliye için bu kere oraya asker ve top dahi gönderiliyor. Sizler de ahâlîce eli silâh tutanlar toplanup süvâriniz süvârî, piyâdeniz piyâde cem'iyet ve hey'et-i müsellahalar tertîbiyle bi-havlihî te'âlâ düşmanın ta'arruzundan oralarını vikayeye sarf-ı mesâ'î etmeniz tavsiye olunur ve bu yolda himmet ve gayret ederseniz sizin gibi dilâverân ve şücâ'ânın karşusunda düşmanın el kaldırmaya bile muktedir olamayacağından da ümîdimiz ber-kemâldir. Gazâ ve cihâdın faziletiyle düşman karşusunda hizmet ve gayret edenlerin nâil olacağı sa'âdet-i dünyeviyye ve uhreviyyeyi pek râ'nâ bildiğinizden ta'rîfe hâcet yoktur. Hemân Cenâb-ı Hakk'ın nusret ve inâyetiyle ve Peygamber-i zîşân efendimiz hazretlerinin imdâd-ı rûhâniyyetine istinâden ol vechile himmet ve gayret edilüp düşmana meydân verilmemesi vesâyâsına mübâderet olundu. Allah mansur ve muzaffer ve düşmanı makhûr ve müdemmer eylesün. Âmin.

Yazılmışdır.

Fî 4 Receb sene 94

Vesika No. 60

Taraf-ı Seraskerî'den ve Devletlü Nâmık Paşa Hazretlerinden Tuna Vilâyetine,

-Şifreli-

Tuna donanması ötede berüde kalup bir işe yaramaz hâle getirülmüş ve bu da hüsn-i idâre altında bulunmamasından ilerü gelmiş olduğu derkâr bulunmuş olduğuna ve zât-ı âlî-i âsafâneleri umûr-ı bahriyyenin rekayık ve hakayıkına ârif ve dirâyet ve revîyyetle mun-sif-i uzmâ-yı ümerâ-yı bahriyyeden bulduklarından mezkûr donanma taht-ı idâre-i devletlerinde bulunsa hâl-i atâletten kurtulup bir iş görülmesi me'mûl-i kavî olduğundan bu me'mûriyyetin dahi uhde-i devletlerine ihâlesi buradan arz ve iş'âr kılınmış ve irâde-i seniyye-i padişâhî dahi ol merkezde şeref-müte'allik buyurulmasıyla keyfiyyet taraf-ı vâlâlarına bildirilmişdir. Şimdi mezkûr donanmanın islâh harekâtıyla in-şâ-Allah himem ü ikdâmât-ı aliyyeleriyle bir işe yarayacak hâle getirileceği ve buna tavassutumuzdan dolâyı bizi mah-bub etmeyecekleri kaviyyen meczûmumuz olduğundan hüsn-i icrâ-yı maslahatla bi-havlihî te'âlâ istihsâl-i muvaffakiyyete sarf-ı himmet buyurmaları müstercâdır.

Yazıldı.

Fî 4 Temmuz sene 93

Vesika No. 61

Taraf-ı Seraskerî'den Varna Kumandanlığı Cânib-i Âlîsine,

Üç nefer kâtib hakkında olan telgrafnâme-i dâverîleri alınması üzerine buna dâir bu tarafa mukaddemâ irsâl buyurulmuş olan muharrerât taharrî olundukda mu'amele-i lâzimesi icrâ olunmak üzere Dersa'âdet'e irsâl kılındığı anlaşılmış olup iş'âr ve tensîb-i sâmilere vechile icrâ-yı icâbı Bâb-ı Seraskerîye bu kerre dahi bâ-telgraf izbâr olunmuş olmağla cevâbına intizâr olunmayarak Mehmed Efendî'nin yerine münhal olan bin dört yüz guruş ma

‘aşdan dört yüz guruşuyla Mustafa Efendi’nin ta’yini ve kusûrunun Abdüllatif ve Şerif Efendilerin ma‘âşlarına zammı münâsib görüldüğünden ol vechile icâbının icrâ buyurulması.

Vesika No. 62

Varna Kumandanlığı Cânib-i Âlisine,

Varna’ya vürûd iki fi 6 Temmuz 93 tarihli telgrafnâme-i fahimânelerinde iş‘âr buyurulan “الكربو” tıplarının Silistre’ye bu taraftan gönderilmek üzere bunların Şumnu’ya irsâli lâ zım geleceği arz olunur.

Yazılmışdır.

Fî 7 Temmuz sene 93

Türk Tarih Kurumu

احزاب و بیانات حضرت زین

بزرگه کسب اندوختن وقتاً
 بود احزاب و عقاید اهل بیت و اولاد و در روز قیامت محو نمیشود
 زان مشیرین بود که بر سر راه ولایت کوی آمدن حساب خود نظر مطلقیت و بی نقصه بود
 در آن روز که از زمین برافراشته شود و کوهها را از آن
 در حالی که از حضور حال الهی امور معلوم بود / احتجاج و معنی خود العادله است
 اولوب یاد سوم غایت و از آنجا که بابت ایه جنگ زمان اول یعنی رضی بر بیاید الهی بموده
 نما، نه یکتا در کلور با یسوع و خود العادله غایت بر یسوع الهی است
 بوی صبر الصاف الهی در روز و مژده بر خود الهی و از حدک بر اولاد و حاله الهی
 اشعار چون الحاکمین حال سوز افق « حراره »

بیت

Vesika No : 1

Türk

طوبه دوييه جديده سنه
تذرافنامه

تعبه مواصت عافري يا هادي انابه تذرافنامه در تند نيه استناب او نامه شام حجت و موت
موجب سكره اوله ركه دعای دوسترون ترواقه قلم ~~اوه~~ ~~حاجت~~ ~~موقوفه~~ ~~ترواقه~~
اولی و نه سزاى نماز موقوفه اهدی و علی نزار ایدری / اولی احواله معلومه و بلس حیا اوله ایم
اهیه و غیره ~~موقوفه~~ ~~اهیه~~ ~~جلیه~~
ایه بیده طانز اوله ایفنده
اهیه طلمه کوه نزهه رعی
بیرطس و طرفه
بازنده ~~اهیه~~ ~~جلیه~~

Türk Tarih Kurumu

طریقی مغز قفصیه طریقی مغز معده ای

بودنک ایندنه بقصد کسب الطبع ایکن شمه کون بعنه نسا دشمه رفغ ونیلکجه ایجابیه
 رفغه ایجابیه رفغه رفغه ایکن لازمه عجت ودیانتدر ~~م~~ میر رفغه ایجابیه
 عکایه ایجابیه رفغه رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن
 اها اسلوبه رفغه رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن
 بولره رفغه رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن
 رفغه رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن
 رفغه رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن رفغه ایکن

بیشتر عزیز ۱۹۸

رویکرد فقهی و اخلاقی

استواری که دست زینبیه و نسبتاً از آن « حرانه » تاریخ مؤلفه‌های کوردی شده، صمیمیت و نه
انسانه‌ترانه؟ دست زینبیه و نه کی قوتی بی‌فکرانه لب برنی رویه و لایه‌های فیلیم طوبی
ایچو اویم تقسیم‌نامه ادینی وانی انهم انسیه مسته برزقربی دسته لایه بزم (نذیکه) برنی بند نه

~~فردی و غیره در حق بر بیج عقیده نه لایه او و معلوم می‌کند اولاد~~
تحقیقاتی می‌مورد ~~میکند و در بر مصلحتی متول در بقده ست از اید راه با ندره خردن برزقربی~~
ارثنامه نه بر عقیده ~~میکند و نه نه ان؟~~
اد جده فرد در فقه انیل مصلحتی و عقیده بر موانع خردن حقیقا بر لب سنا رعایا و توبه ایتره جد بیله

~~برکت خردن لایه خردن بر مصلحتی اجلی نه توبه و حق اولاد و تحقیقا نه او او آنز حق مصلحتی~~
دست زینبیه در مصلحتی بر مصلحتی با ندره توبه و حق اولاد

چونکه ایچو معذرت‌نامه بر مصلحتی و از آن هانه بر مصلحتی
نابینه از « حرانه »

Türk Tarih Kurumu

۵
احمد البیتا - صهب

نور و کلمه
۷۷۷
بک یا کورنی

نور و کلمه بک یا کورنی اور ارم قنی سو قدره نه قدر عیبرت ارلینن ~~صحنه~~ و قنینه نه فقدا عسکر الشی منصب
ارلینن ~~صحنه~~ بک اعلی بیلور سکر ۵۵۵ نه قدر عسکر الشی عسکره و منصب کور رسه کن انری البی ~~صحنه~~ نور بیلور سکر
صحنه ~~صحنه~~ بک اعلی بیلور سکر ۵۵۵ نه قدر عسکر الشی عسکره و منصب کور رسه کن انری البی ~~صحنه~~ نور بیلور سکر

نور و کلمه
بک یا کورنی

Vesika No : 6

Türk Tarih Kurumu

عدد ۷۷۶
کلمه
عبدالحمید بابا

روی فاقه...
بر روی چینه...
هفت و هشت...

عدد ۷۷۴
کلمه ۱۵۰

درین دو کوزه...
درین دو کوزه...
درین دو کوزه...
درین دو کوزه...

درین دو کوزه...
درین دو کوزه...

درین دو کوزه...
درین دو کوزه...
درین دو کوزه...
درین دو کوزه...
درین دو کوزه...
درین دو کوزه...
درین دو کوزه...
درین دو کوزه...
درین دو کوزه...
درین دو کوزه...

دو کتب طبعه بحیرة قوتان، بسم حضرتنا

بر اینک بسند بقیة کتب اطلاع اینک از نه سخن گفته است عیند مورد و در تفصیح و شرح و ابور
 و صالحه را با بوی خانی فارس سینه عمر کجور را نسبت به بقیة ابرم بالذات جمعیه این بزرگ استار او شده
 طبعه بود که در سینه او به جوی و شهر و کوهن خایه اید و صالحه را سلام کند که در این روزم خایه جریه برین
 بیا به ما مقع الهی شایه اسفا اولوب ماغنه مکنه و غیره اجراسم در سینه کتبه اسباب مجاوزه سینه فوره العادسی
 بیا به در سینه کتبه اسباب مجاوزه سینه فوره العادسی
 اردام سواد را از هم بویای مغان
 طالع نه ایغانه بیل معذور
 بوی سینه جواد نوره کوهان
 سباب صده سینه بوی سینه

ایرین
 مکارا ایرین بایر اولور ایفتم
 ایرین

ایرین بایر اولور ایفتم

Türk Tarih Kurumu

سنة في تاريخه

بايد بفرمانيه همچو نيه انشا و سنده صرف دايال يوريتو عقيه و سعي شرمه مالدرد و دفع و تپنن ابره نيز دار طرن
 سردار اكيه مورد و سوزانده اي كوردي بر بجه كه سعي و فري نري هادي سكرانه و مخطو طبت ادري معبره اي
 بديره و فونده اسام ابراهه انار جيت و حينه و سنده او فريده تسلا و جازيه مبدنه در دلسي هم سكرانه
 فريده اسام و ده سال و ۲۰۰ مظهر نظريه ادري باره و كزيان سوزانده و جازيه مبدنه
 سكرانه و فونده اسام و ده سال و ۲۰۰ مظهر نظريه ادري باره و كزيان سوزانده و جازيه مبدنه
 بيم بر كوزه اسيمه كورده ايكونه اوزار و بونيه بفرده الله علم و سنده بفرده و ايدد و مال و نايقره
 و قبايله همچو قزو همچو ابره كوريبه اوزافنده باقمري معبره نجب در بقينه بفره طرانه و سكرانه
 جازيه مبدنه و ساطه نظريه مبدنه بكونه ابره فساد و نيمه اسيه موقت و نيمه
 ايسره باريه صقيه ايجاب ايزنري بالا استيعاف بيانه و سنده ارمني سنده
 باور هم بي سايه شوده بفره كوريبه مخطو طبت و سنده مبدنه مخطو طبت ارمني

۱۸۹۱
 ۱۸۹۲
 ۱۸۹۳
 ۱۸۹۴
 ۱۸۹۵
 ۱۸۹۶
 ۱۸۹۷
 ۱۸۹۸
 ۱۸۹۹
 ۱۹۰۰
 ۱۹۰۱
 ۱۹۰۲
 ۱۹۰۳
 ۱۹۰۴
 ۱۹۰۵
 ۱۹۰۶
 ۱۹۰۷
 ۱۹۰۸
 ۱۹۰۹
 ۱۹۱۰
 ۱۹۱۱
 ۱۹۱۲
 ۱۹۱۳
 ۱۹۱۴
 ۱۹۱۵
 ۱۹۱۶
 ۱۹۱۷
 ۱۹۱۸
 ۱۹۱۹
 ۱۹۲۰
 ۱۹۲۱
 ۱۹۲۲
 ۱۹۲۳
 ۱۹۲۴
 ۱۹۲۵
 ۱۹۲۶
 ۱۹۲۷
 ۱۹۲۸
 ۱۹۲۹
 ۱۹۳۰
 ۱۹۳۱
 ۱۹۳۲
 ۱۹۳۳
 ۱۹۳۴
 ۱۹۳۵
 ۱۹۳۶
 ۱۹۳۷
 ۱۹۳۸
 ۱۹۳۹
 ۱۹۴۰
 ۱۹۴۱
 ۱۹۴۲
 ۱۹۴۳
 ۱۹۴۴
 ۱۹۴۵
 ۱۹۴۶
 ۱۹۴۷
 ۱۹۴۸
 ۱۹۴۹
 ۱۹۵۰
 ۱۹۵۱
 ۱۹۵۲
 ۱۹۵۳
 ۱۹۵۴
 ۱۹۵۵
 ۱۹۵۶
 ۱۹۵۷
 ۱۹۵۸
 ۱۹۵۹
 ۱۹۶۰
 ۱۹۶۱
 ۱۹۶۲
 ۱۹۶۳
 ۱۹۶۴
 ۱۹۶۵
 ۱۹۶۶
 ۱۹۶۷
 ۱۹۶۸
 ۱۹۶۹
 ۱۹۷۰
 ۱۹۷۱
 ۱۹۷۲
 ۱۹۷۳
 ۱۹۷۴
 ۱۹۷۵
 ۱۹۷۶
 ۱۹۷۷
 ۱۹۷۸
 ۱۹۷۹
 ۱۹۸۰
 ۱۹۸۱
 ۱۹۸۲
 ۱۹۸۳
 ۱۹۸۴
 ۱۹۸۵
 ۱۹۸۶
 ۱۹۸۷
 ۱۹۸۸
 ۱۹۸۹
 ۱۹۹۰
 ۱۹۹۱
 ۱۹۹۲
 ۱۹۹۳
 ۱۹۹۴
 ۱۹۹۵
 ۱۹۹۶
 ۱۹۹۷
 ۱۹۹۸
 ۱۹۹۹
 ۲۰۰۰
 ۲۰۰۱
 ۲۰۰۲
 ۲۰۰۳
 ۲۰۰۴
 ۲۰۰۵
 ۲۰۰۶
 ۲۰۰۷
 ۲۰۰۸
 ۲۰۰۹
 ۲۰۱۰
 ۲۰۱۱
 ۲۰۱۲
 ۲۰۱۳
 ۲۰۱۴
 ۲۰۱۵
 ۲۰۱۶
 ۲۰۱۷
 ۲۰۱۸
 ۲۰۱۹
 ۲۰۲۰
 ۲۰۲۱
 ۲۰۲۲
 ۲۰۲۳
 ۲۰۲۴
 ۲۰۲۵
 ۲۰۲۶
 ۲۰۲۷
 ۲۰۲۸
 ۲۰۲۹
 ۲۰۳۰

طرنوی منقرتغه دلازیه بیزدی مع حمدی بک

طرنوی وغیرو طرنوی ایرو بکده بولغنی طرف سردار اکیمه مورد شدانده کرجه بیدریه
دشنام هر بیزدی مع حمدی بک ~~بک~~ ایجاب و غیره ادر جفا بیزدی مع حمدی بک
نجه مقدار فوته با تحقیق بیزدی بیدریه منقرده

۷۷۷ عزانه
۱۳۳۳

مع حمدی بک طرف
طرنوی منقرتغه

Vesika No : 10

Türk Tarih Kurumu

۹

سنة قوتنا انفتحة

مستند دو بیکه طبقاً لاداء دستند علی و طاقته، دستار زنده صلواته و صلواتی اوردیم
نه معادنا به المقصود ابریزه بولغنه جیدلیسی و کوربیس اناهب اولیجه نفیوه استار قلمی هم و مولده.

بازله اده عزیزه مع

نظرد

Vesika No : 11

Türk Tarih Kurumu

طریقت علی محمدی بنه
 سحر کی القادری تنز اقدام کو ستر لہیں کی فخر الحقیقت اکثر حضور سید المرسلین
 اور ایم و صولانہ کی صورت و مزوہ خورہ موجودہ کن کہ صہوں درجہ بہ قدر مدافعو
 و مضارعتہ معی وغیرتہ نصرتہ درجہ بہ جبروتہ صہیبی کورر ار اولیادہ عتوہ یازاری
 طریقتہ صفتوہ سید لوانس ایدہ برہنہ کہ جالیہ کر نکالو صہان مظفریہ و مؤمنہ
 الطاق الیہ ایم درہ و ندر در عروج خندبہ کہ و نفاہ نہ مظهری سیدہ
 ایدیز جو سید کند و ارزہ مثل مثل اولاد انار ب لہن و سید خدیجی الفیہ
 نوا بید جہاد صہوتہم لوجہ صفت ایہ و ندر شہفہ اکھافہ درہ
 یہ کہ یہ لہن ہندہ بر شاہ صفتوہ و ذلوتہ بہ بنیوہ او زور در صہ سلوانہ
 دو طورا و زور بیدہ اولوہ

۵۰
 درود ۱
 گمانی

و عدہ عنی بنار بنہ
 جینہ بھادراہ ظوار کر

روشنگر و المانی حضرتیه و نوبت هر باتا حضرتیه

ماه بنو خورشید غلافه لاری

هر مومنان قوتی در جلازنده...
 اسما...
 ابروندک در...
 توفیق افضا...
 رعایته خاطر...
 عسک الحس...
 نذر زین...
 بویار که...
 رعایا به اجراء...
 برقعیه و فوار...
 حضرتیه...
 کز آن کم که...

حرام ۹۳
 ۲۵۱

توقیف و ترحیم
بدریس احمد ایوب نیر خلیفه

ماه چیرا ایچ نایقو تئزاقده لاهه صعه لولاندی هرکده ایندی بنگر و اشرف بیچ اولانده بورلم بائیره کلسه ایچم اوردور بنگر اکلاندی بو هرکده
 و اچانکر بولور در و کورده بورورده تئزاقده و کجهده دهاندر الوب الیمن و ما زینه الیه اسین لولاندی کی ده بورورک قالدیر بولوب قالدیر ایسه
 صافلیک ایچانکر کیم رای عالیزه جواد اولور سئزده و لوزده قانده دوانده توقیفده هرک الوب الیمن قنده کلجی دئنده هرکده لولاندی اکلاندی
 ایچانکر باقمه اوزده تئزاقده اولارده برقا و کورده لولاندی صابک کور بئور بئقیه در سعادته اولور او یوج بور عکر ایچانکر قورده کورده
 طرزه اول صعبه تئزاقده هرکده بولور کورده اکلاندی اکلاندی هرکده ایچانکر کورده اولورده و بولور طرفی قونجوسواری قورده ایچانکر
 دئنده هرکده اولارده جیکمه یه لاهه دئنده جوجوب هرکده اکلاندی خبر اکلاندی هرکده هرکده قورده اکلاندی اکلاندی اکلاندی اکلاندی
 بولور و دیرده قورده قونجوسواری و دیرده قورده عکرده اولورده بورورده قنده لولاندی سنجی تئزاقده اکلاندی اکلاندی اکلاندی اکلاندی
 عکرده الوب دئنده هرکده اکلاندی اولورده جوجوب هرکده اکلاندی اولورده جوجوب هرکده اکلاندی اولورده جوجوب هرکده اکلاندی
 بولورده دیرده بئنه واقع حله و دیرده لولاندی اولورده جوجوب هرکده اکلاندی اولورده جوجوب هرکده اکلاندی اولورده جوجوب هرکده
 دئنده هرکده اکلاندی اولورده جوجوب هرکده اکلاندی اولورده جوجوب هرکده اکلاندی اولورده جوجوب هرکده اکلاندی اولورده جوجوب هرکده
 ایچانکر بولورده دیرده بولورده دیرده بولورده دیرده بولورده دیرده بولورده دیرده بولورده دیرده بولورده دیرده بولورده دیرده

بایئده راده ۱۹۷۷

Vesika No : 14

Türk Tarikatı

معاينة زاری ملاقاتی در طبع سیم صفحه ششم
وبالطرف احدی استعین

عناوین زاری و طبع
صحت

سرور طریقه بود و مدینه اولاد دشمنه فونش طریقه طبری کنش درین طریقه فوضه که در نطق استعاره اولیو ساید و انگار ادبی
 مینویسند و در دشمنه طریقه ظهور سیم صوف در قده مقاومت ایتر که صکره مقاومت مکان فالتر سر اول وقت نما بازاریه طبری کنده
 سن لوگرم بر شمس عمی بله با زاری طریقه دشمنه اول اصل کنش در وقت مورده سرورم حرم حرکت ایستاد و هنوز
 بولک بزیر طریقه کلسی و سید بانو طریقه کزریه ای در وقت که که صکره دشمنه و در دستم
 مقاومت صکره رجعت مجور اولیو بولک سر کل بر سور ایمر نما بازاریه حلیوب کتبه بطرف حدر ایس و اول کتبه اولیو سر اولیو
 کله ایسر طریقه کا عکر که بر مقاومت شدیم با اهل مقاومت اعطا قیام بر قده حبس کلسی نه به جمع مجور به صکل و نور نه نما بازاریه
 کیستینا و در وقت که اولیو کز ان کون حرکت ایس سرورم فخر هم جناب صوه خطه برسین سره داوادم که اولیو سرورم اولیو سره
 دشمنه فار و ما بر سر و جنس و آنون بچهره سرورم و سارا سرورم خطه بر سرورم خطه بر سرورم خطه بر سرورم خطه بر سرورم
 افطه اولیو

Tarih Kuru
 صفت یادگار
 صفت یادگار
 صفت یادگار
 صفت یادگار
 صفت یادگار
 صفت یادگار
 صفت یادگار
 صفت یادگار
 صفت یادگار
 صفت یادگار
 صفت یادگار
 صفت یادگار
 صفت یادگار

درباره قواعد تلفظ

احمدیاشا حضرتی دشتک حرمانه نرفیقا حرکت ابتدا اوزنه بر پایه کوه مقیم رو کجه طوغری حرکت ایتسه
دشتک جه کونور کرک دو کجه حرکت ایله ^{وکیلری} قاشقوزده برسانه قوتیز زشتوی طرفه سو ده ایلمکه
کوردشتی، کجور دبی قوتی طایف، ^{ایله} ^{راهنایم} ^{وکیلری} ^{قوتیز} ^{زشتوی} ^{طرفه} ^{سو ده} ^{ایلمکه}
اولدیمی اکللمی اوزینه مشا ایل بو کجه بولدی می موقصدیه با نظره صوبه صوبلا حرکت ایتسه ^{کوردشتی}
دو کجه قوتنه فی اسرف ایاشا حضرتی ^{نداشنه} ^{اولمه} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی}
اوزنه مکمل برفوزدن حرکت ایتسی بیلدشده ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی}
تربینه اوزینه زانه عالم بیدین نه بولده حرکت ایتسی نوزم ابر ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی}
ایله احمدیاشا، یا یلسه اولغله و فوغور صوبه ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی} ^{کوردشتی}
دغنی اراغده

کوردشتی

Türk

دانه صفت عسکر کاتبه سوره بر صفت ملاحظه

واجب صفت کبر قرآنه خسته ملوک

سید اظم سوز سینه دستبرد دستبرد رشیدی تا روز زید طهری، ندرت
نفسه و ضلای ابرار علیه سوره استغفار ابرار صفت کبر بیانیه سینه سارا ملک
اوراج قزار در سینه و با بستانه جانب عیان صفت رشیدی، و صفت رشیدی
امر الهی اولو عجم بویون و بوزنه، دشمنه استفا ده ایضه مالک تمنج
انصافه اجلاس ماه، حرانیه عجم نایفون سوزنه، صفت کبر بیانیه سینه سارا ملک
نایفون سوزنه، حرانیه عجم

Vesika No : 17

Türk Tarih Kurumu

نصفه دالید
نصفه
نصفه سنه فنانه انقدیه داره جفطه عبره فنانه انقدیه

موردی تحریری ایچیه برانقیز ضابطه درنه کشف ایچیه تجربه ایسه الله تبار بیزه توفیق ایلمه ایلنه
تبریز نکرک لاکر فای ابرای فای ادرار رسد کور ایسه ممدوم بر صورتی تحریری ایجابله
اسقانه هفت بیدری و کشف بیدری

صورتی تبریز

برضی مقدار یعنی لاکر ایچیه بیکل کیش نفت دیبا خود صده تفت اضافیه ی
به زمه ارنه بقه نظر اطقه بیزه سه تفت اضافیه م ادره ادره یا نیجی دیگر
سابع بریاع بر قایمه درون تجیل ادره نکرک ادره سه کور کوره بر قایع بر سه
اشه در بیدریک با نیر بیدری فایله ایچیه بیزه بلومه با نیر نیجی درونده که ابراهیم
ادره سه بوزورک الله تبار کوریه ساریت اتمیم تقریباً
تفتایع با نیر ادره

Türk

Ali İhsan Gencer - Nedim İpek

تعارف

دائرة دوتو صبه خفیه

در سعادت و عفو معاونت من بود بندہ دفعہ دومینہ ارسلان، لازم کدیجی جوبانا عہدہ

اونور انتم ۱۹۷۱

لا ایشر

Vesika No : 20

Türk Tarih Kurumu

۴
فردی غلبه در دیه قوتاً نفثه سف ما نفثه

کوری غریبی بچینه از نظر ضابطه نفثه سف است بسبب تجربه ایلمه برینه بر ویستند بزم نفثه ارضه و سفینه
 قیود ایله و کوره کوره سف غریب بچینه شمال اهل سفینه اولدی بویله سف له سف کفیه نیلیم به و فایده سفینه
 بو بزم اهل سفینه سفینه سف و سف کوری غریبی بچینه اهل سفینه اهل سفینه سف سفینه سف
 صورت نیلیم
 سفینه سفینه لاق ای بک بک سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه
 سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه
 سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه
 سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه
 سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه سفینه

کوری غریبی بچینه
 کوری غریبی بچینه
 کوری غریبی بچینه
 کوری غریبی بچینه

سفینه سفینه سفینه
 سفینه سفینه سفینه

Türk Tarih Kurumu

رسالة در مذمت حضرت ادریس علیه السلام
در بیان فضیلتها و احوال طریقه

توضیح در بیان
۹۴
۱۳۱۰
۲۷

در بیان

احوال اعیان است روحیه طریقه دشمن صوفی صفا طریقه حرکت ایزدیه از عالم
قدم محافظه خانه کاخ عسکر با قدمه صکره فتح باقیه ابد او خانه به طریقه حرکت ایزد
در نسبت مفرده تک یعنی به طریقه سوزید بلیغ محافظه خانه ایزد ایزد ایزد
لا اله الا الله و لا اله الا الله و لا اله الا الله و لا اله الا الله
صورت تصور اولیای ایزد و سعادت الهیه بر طریقه در کونیه فناء فناء فناء
و فرجه صمد تاورد و قبولی صفا از فناء بندگی کائنات برای تیار ارضی حضرت ایزد
نفسه کند بیرون از این اسرار فناء سوا که کوره نورانی فناء و فرجه
بسیار از این اسرار فناء و اولیای ایزد در این عالم کونیه بر طریقه ایزد
بیایند تاورد و فقیه و اولیای ایزد در این عالم کونیه بر طریقه ایزد
تا سیه ایزد به نورانی ایزدی و حله حرکت ایزد کونیه ایزد ایزد فناء
بکونیه و قبولی ایزد ایزد اولیای ایزد بر دلی حرکت ایزد کونیه ایزد ایزد
فقیه در حقیقت اولیای ایزد بر طریقه ایزد کونیه ایزد ایزد فناء

تعمیر در فرجه
فعل اولیای ایزد
بلیغ فقیه است
و اولیای ایزد
در این عالم کونیه
بر طریقه ایزد

احمد بن ابی حنیفة

عمارة يسانك ايجاجك لود احو و بئوب موقعية معاونت فبور انون حضرتي محمد ادرين
قد تامة ايجاجك بئوب و هيج ادرين او حيا كجيني طونيد ادرين صوفه فرقه سيم
بئوب بئوب و حوت ايني منيب و فقط وقتك بئوب ايله واجب ادرين فطره
ادرين ارضه و منيبه هولا ادرين و ايداه معلوم ادرين فطره ادرين

محمد ادرين
1418

Vesika No : 24

Türk Tarih Kurumu

معجم لغوي في اللغة العربية

كبرى أو فحشاً في لغة العرب أو في لغة غير العربية
 بعد ذلك في اللغة العربية وفي لغة غير العربية
 أو في لغة غير العربية وفي لغة غير العربية
 أو في لغة غير العربية وفي لغة غير العربية

٧٧

٧٧

Vesika No : 25

Türk Tarih Kurumu

تفاهتنامه طرندی مصدق

۱ و ۷ و ۷۷ و ۸۴ تا ۹۰ ...
 و درین سلسله از آنجا که ...
 در این زمانه که ...
 در این سلسله که ...
 در این زمانه که ...

۱ و ۷ و ۷۷ و ۸۴ تا ۹۰

Vesika No : 26

عقود حدیثیه بازنانه مصدق

اینک که ...
 در این زمانه که ...
 در این سلسله که ...

۱ و ۷ و ۷۷ و ۸۴ تا ۹۰

Vesika No : 27

~~بیت شریف~~
اداره بزم مطبق
دو رکوع و شش طرفه براستی کلیدی کو برورد که سواد نه تفکر مقابله اندیشه اخبار فتنه
ادب و فن حاج ابطح و هنر و ذکا کی بر ساعت برقیه مولد ریکی او که کو برقیه فتنه
تفکر الهی سلسله اول استیلا بیم بر قیام قایم و هنر کی بر ساعت برقیه مولد ریکی او که کو برقیه فتنه
کو برقیه فتنه ارشد استیلا و ساد نه کلیدی کو برقیه مولد استیلا استیلا و ساد نه کلیدی کو برقیه
تربیت و هنر و دمه معاونه لایم کلیدی مالک اشاره ریکی ایم قویه معصومه و برقیه کبیر برقیه فتنه و ساد
بر قیام فتنه انکار و ساد استیلا انکار و ساد استیلا انکار و ساد استیلا انکار و ساد استیلا انکار و ساد استیلا انکار و ساد استیلا انکار

Türk Tarih Kurumu

طند و لایر صیدنه

دو کیجه دستره شجبه کویس او زریه شمانه ای بیده آند به بنده بو طالب هجانه
مصیبا و درضه خه برباب نرا اقا ایله تیریبری حاره بو کونجی تاینو و شفای
مورد و شفایه لک او زریه و بسم و صله هیا لره طالبان مضمین اف
فصلی بیه اونور اتم شفایه نایک
۱۸ فروردین

Vesika No : 30

Türk Tarih Kurumu

تصحيح لغوية و لاجنه
تفريجه

مع ٨٤ جرد له الخ تفريجه تفريجه عناه ما ذكره في دلائل جديده في وصف اوليائه و انه في كماله
ما كولا في ذلك نسبه اوليائه جده ٨٤ كليله اوليائه بعنه لرفضه و كسبه و كسبه و كسبه و كسبه
راجعه حتى اوليه في كليله و كليله و كليله و كليله و كليله و كليله و كليله و كليله
فضائله بولصق فتاة عمره سبسطه سر و رايها خفيه استاءه انك لازم كليله و كليله
الباري و كليله و كليله و كليله و كليله و كليله و كليله و كليله

٨٤ جرد له الخ
٨٤ جرد له الخ

Vesika No : 31

Türk Tarih Kurumu

4

عقده بازرگ مصنفه با نایب

طابقه طوغری کلمه اوله در سنک مقدار وقتنی تخفیفه سناییب از جکر معلوماته نیک برتا طرفه
استاد اولسن

تخفیفه بازرگه
۲۹ جولای ۱۹۰۰

Vesika No : 32

Türk Tarih Kurumu

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بر کبری ناریه ا - نه نفاقا نه رنه لر فرزند نه روف مر حقیقه عیب لوب فرزند تیغ
چو لرینن چایینسیکلر استاریمه اولدینک تفاقه معلولتم اولدینه نه بکلمه سیلرجه
نغم ماجریه نه یارنده بنا و قییم بری ساریه نه صورتیه ارجعتداره و اجاب
مالک کده حرکت ایتکد لیبیت صلواته

یارنده ساریه لایه

Vesika No : 33

Türk Tarih Kurumu

اصول طبیبان حضرت

اولاد و اولادها را در ستم بیاید نزیه قومه ائمه اولادین ایستوی. بصیفی بودی نیکو و همه اینه
 اورا چه دهان یا در معالجه مشکور بنا. در ستم قوت و آفتابان اورا زنده وار لطفه ایست
 دشمن اورا بیکه جلب ایدرین محاربه ایست. و در ستم اولادین کویست فقط اولاد به
 قایمید بعضی در کار ایست. ایستایم کس که در حاله ایست. ایستایم کس که در حاله ایست. ایستایم کس که در حاله ایست.
 ایستایم کس که در حاله ایست. ایستایم کس که در حاله ایست. ایستایم کس که در حاله ایست.

صود و فقه و منقول - ایستایم کس که در حاله ایست. ایستایم کس که در حاله ایست. ایستایم کس که در حاله ایست.
 ایستایم کس که در حاله ایست. ایستایم کس که در حاله ایست. ایستایم کس که در حاله ایست.

با ایستایم کس که در حاله ایست. ایستایم کس که در حاله ایست. ایستایم کس که در حاله ایست.

دانه ستم در دانه ایست. ایستایم کس که در حاله ایست. ایستایم کس که در حاله ایست.

Türk Tarih Kurumu

صوفی فنون تفت

منسب مفدا عسکره وفرقه کزده بوندہ سیا طویر ده برابج بطرہ طویر اید
 اور جہانہ کجی لریج طومنی لازم کلمہ کجندہ ہا۔ در برقیقہ بد فترہ بلکترہ کجندہ
 اجانیہ اجالی کتبہ نصیر الورد ۹۱ < عرار علیہ
 باقا فنون تفت درون بنا خصیہ

منسب مفدا عسکره وفرقه کزده بوندہ سیا طویر ده برابج بطرہ طویر اید اور جہانہ
 کجی لریج طومنی لازم کلمہ کجندہ ہا۔ در برقیقہ بد فترہ بلکترہ کجندہ
 اجانیہ اجالی کتبہ نصیر الورد ۹۱ < عرار علیہ
 باقا فنون تفت درون بنا خصیہ

۹۳
 ۵۹
 اکیس
 ۲۰
 ۴
 ۵۰

عقابه بازارنه صفتوت باشابه تنذاف

ظروفی جواز نه به هجرت اید به اهالی اوزدینه دشمنه مفرزه سی تسلط ایدیکی وفرقه کزک سوا به بخاطره مع لهسنه
 بی اوزاقده کوزدیم بدیک بوکونکی تنذافنده اشعار و نیور سزاوارده اهالی به دشمنه الله محافله و دشمنه
 مدافعه ایتمک اوزره افاق ایتمک اولدینکده عالم دشمنک اهالی ای بی فطاس باند بوزایم حکایه و فخری
 ملاحظه اید بوی عقابه بازارنه طبقه اوتور مکده ای تمعدر فاطره دنیلد شکی کند و قوتک اویج بسه
 مکی اولدین کوز اوکنج کوریلد و موقعتک حاله ~~بوکونکی تنذافنده اشعار و نیور سزاوارده اهالی به دشمنه الله محافله و دشمنه~~
~~مدافعه ایتمک اوزره افاق ایتمک اولدینکده عالم دشمنک اهالی ای بی فطاس باند بوزایم حکایه و فخری~~
 کلتمک اولدین کوریلد کذلک بولنیلا موقعتک حاله مدافعه به الموریه صلی الله علیه و آله ایتمکده یوسف
 دشمنک قوت و تقاریبی اکلده رفه یاکنز دشمنه کلیدر دیر رک صدی قبول انجیب صادستقله فاطره رفه
 اجساب ایلدی دیر تقویاتک دکدر قوتک درجه نه کوره الله کلک معانی کاملا صرف ایتمک
 و عکسک اویج فطاسی و سولج و وظیفه ما یوریه و صیتی عقیده اجرا ایتمک ایتمکده عکس حالک
 وقوه نه درجه موجد سولت اولدیمی تعریفه حاجت بر قدر اککور و طرائس راهابک محافله و وفایه
 ارنه ایجاب حالک اجرانه نکاس راهال اید فطاس ترضیه اولدور ای حیرالهی
 یازمسه

Türk

اهمیتاً حقینہ

صہایا نك لم راجحه قضاة اسی ادا ہے یہ جمع الکر اسرف ہا نك دینور دیکر رتیبہ راجحه اعاجیہ است اولیئہ شکر اسرف ہا نك
صہایا نك راجحه عودہ اسی اکل شکیو ضایا الہ صہایا نك برابر اعادہ سی بہ ندر

جدلیب

کھولجیہ بوداس راجحه لقیہ و موثقاً ادا ہے باغی اولوب غلجابہ درہاں جلی مکنہ اولیئہ نہ در کھنک زشوی طرفی
دستہ اجبہ دیک اولوب بودادہ ایلیم روم اجناس و باجوبت لوزک اولوب روجکفہ ترک افع قوت مدافعیہ کاخ اولیئہ
بومہ لیمہ درج ادا ہے سولت کھونہ مہیدر صہایا نك قبل الحکرہ حصہ اولیئہ ادرہ راجحه اعادہ اولی

دوہ بارہوا تلفزافہ سوال افع حصہ لجاج تکرری اسیا سورون

Türk Tarih Kurumu

نقشه و باره و صفت و نه و سنی و فایده و چون درجه و قدر و چشمه و دولت اسلام بی او غارین و شکلات
 و نام محمدی و سید باغی و الفی و کلمه که فوراً در حوله و کرم نغای ال بر کینه و فو نه که کار شجاعت و بیانه
 چشمه و چون بر دقیقه فوت ایمانک لازم کلور بنا و بعد از یاری جفتک و نه یا یغی و نه کوه خیر انکار ایمانک
 ایجاب آید - بویله کی رأی و نه که کی نزد همکار و بیضا اشعار چون که الما کوره طواریم و مرعی تقضیبی
 با انوار اجرایه که خاک بان و فی الله غنای و سون و عکس ظاهره که جماعت و غیره و سنده الله و تواره م

جوابه هاه و سینه بکنه تنه را فتم
 محاسن
 در
 در
 کیم
 رخنه
 رقیقه

Türk Tarih Kurumu

احمد لوبه بر شمس الطمان

شده و سازه انامه مغزوفه بجای ناس ...
عنه سكون اوليه سوا بوم شبه كجى باج ...
بى ن دى انا خا خه جيفه منى و كرم ...
بى ايم رشمه ارقه نيمه كمدوم ...
وطرفه قوضه اوجانه كسا قمار ...
وسجا بر ششمه اورنجه عبود ...
نمضه بر با بديوب و دنده ...
ان اوك اوجا ندر بحكم و دونه ...
و كت اوسب البروقه از جدره ...
بوصوره ديزر سلكه بودم ...
بالوده كوشنوز و نرا اوسه ...
كه ماسى و كزوفه نمضه اوسه ...
ايم جلا الفهم و الخط ايم بول ...

عنه سكون اوليه سوا بوم شبه كجى باج ...
بى ن دى انا خا خه جيفه منى و كرم ...
بى ايم رشمه ارقه نيمه كمدوم ...
وطرفه قوضه اوجانه كسا قمار ...
وسجا بر ششمه اورنجه عبود ...
نمضه بر با بديوب و دنده ...
ان اوك اوجا ندر بحكم و دونه ...
و كت اوسب البروقه از جدره ...
بوصوره ديزر سلكه بودم ...
بالوده كوشنوز و نرا اوسه ...
كه ماسى و كزوفه نمضه اوسه ...
ايم جلا الفهم و الخط ايم بول ...

لازم طوبى نوبان صفا در كز زر ...

درد و حجاب ...
نمضه بر با بديوب ...
ان اوك اوجا ندر ...
و كت اوسب البروقه ...
بوصوره ديزر سلكه ...
بالوده كوشنوز ...
كه ماسى و كزوفه ...
ايم جلا الفهم و الخط ...

صفا در كز زر ...
نمضه بر با بديوب ...

جواب

الده که فونم آغاز اولون بلجک نیر و سنک رو کجه ایل هلدن غار اینه کرسی منع حکمه ایل بیلدی قدر صغر
چاشمقده . باغانی طومنه بوراره مانع اولمه حکمه دکلده جوتکه روسه لوتک فوق قدر برفوت ندرکن محتاجه
وشیکلی حاله بله موقعی و سنک بر خاصه یا خور حلا الوکانه فایده بر موقع اولوب . بلک مرکزی حکمنه بولورنه
فوق معجزه سنک ختم اعظمی اولمه اولوب هوز طاری، ایلر لاشهره داره الچ . بزم فونز بولمینی و بلعادلک
صافنه فطیه و حیویه مضم اولینی جلد سیدک اول کجه نکه فونه مرزنجور و کلده قلم لک کاظم بیکه
لوزی و قدر عکس تکلم با قنک جلب و همی صورتی زانا مقصود ایلیم بوضوئت و سنک اوقده نوصده بینه حکم بینه
ایده قلم لر حقیقه اولوب بولور هفتین بینه اینه کمنه و قلم لک موجودی زانا مدافعه کیشینه بزم اولیینه
بوزوره الدهجه عکس اولور لره مباحثه ایلر مین حکمی درکاره افتم

تَلْغَرَفَنَامَه

مکتوب کوندن مر لر نومروسی	عن	وصول نومروسی
تاریخ مرکز مذکور فی سنه " دقیقه ساعت	محلته اکوندولمشدر ال	دقیقه ساعت
تاریخ وصول مکتوب فی سنه "	عدد کلمات	تلغرافخانه سنه
سر مأمور نوبت مأمور مخبره		مأمور سوق مکاتب
		فی سنه "

بازم شکایت

ارتقاء جسد به اشرفی یعنی آسپه گاه، فنانقدر و سیه قراقدرنه به نهنی دکدر
 بهار لوده بقیه شمدیه مسلمانده تسلط بآسپه لهرجه ایدیه کویلو کویلو لاری
 صوبو بیدر دها دشمنه نظریه داره لهرج بر اثر اولسیاه کویله کویله آسپه
 دشمنه کویلو قاصور دیرت اهلای اسلامه یا ایا قفسه رجب فار و لهرجه
 توبه ایدر حیوانه و اموانی بنما ایدیه لور لور هن و توه استیجوه
 عکس ایدیه دشمنه هودی دفعی خنطه اندک نصیحه آسپه گاه شایعانه اثری
 اولمه کرکر سلاحدی الوب جملان دفع ای جمل کله بولمه وال کویله ای کویله
 بوزم رکعک کاسلا اندک ارتقاء دوشیروبک صغتمه لار صبور کیمه جمع
 ایدیه بولونه کنت ایدن لوده شمدی بوز کئی بریرم بولونه محکمه دکدر آسپه لهرجه
 استفاد رکس منو مفری بویله دفعی عسکر استقام و ابطال آسپه مجسوریت کویلو
 سات خلیفه دفعیه سوار ایدیه ۵۴۱ ۵۸۴ ۶۶۲ ۷۸۴ ۶۶۴ ۲۵۹
 ۶۶۵ ۲۵۹ ۶۶۷ ۱۶۸ ۲۵ ۶۶۸ ۱۶۲

اسم منقولہ مخبرہ ، مورخ بعد الفوج ساعتیہ

خانہ کوئٹہ فریج کوئٹہ بیک خد روسیہ لوکھلی دوزن نامہ اولیٰ خبر دریلور بوبارہ معلومانہ کاف مخابری

مسترحہ

ساعتہ طفقوز از رتہ یکی زغره قاقمقامی سبہ کزی علی العجلد نغرافخانیہ چاغرتزی یکی زغره چہ ایروہ کونہ بیلانہ
نقطہ درہ برسی عورت ایرک دستک خانہ کوئٹہ یکی ساعت بروہ دیکی زغره درت ساعت صادرہ اولیٰ محلہ
کلیدی وارادہ محاربہ اولفقہ دریکوی یا مقصہ اولیٰ یعنی دبوختر از رتہ یکی زغره اھلیسی لھہ لھوت ایرک یعنی صادرہ
قاقمقام ایلمتوں مامورینہ بشقہ کسہ قاطیعی افادہ ایلمتوں دوتکی کونہ اسمیہ درہ فریج حرکت ایرہ برحابور موظف عسکرین
بکونہ اولولرچ بولخنی چنہ برشزی زغره بکونہ ازیم بلکہ اولفقہ بوخا بونک ورتیستی کورب دشمنہ عسکر علیہ غلبہ
اولیٰ خاطرہ کلور بورانہ خند زغره قاقمقامی مضمونہ صورم امامہ سوز زبورسک کلا آدم دشمنہ عسکرین و محاربہ محلی
مذکورہ کورسہ وایروہ یعنی فریج دخانہ کوئٹہ چنہ سبہ طوبسی کلیدی ایتمہ و دستک زغره طوغری کلکدہ بونہ
اولیٰ یعنی جوانی ایشم بونک از رتہ دلی باشا نغرافخانیہ چاغرتزی کیفی حرصہ ایرک از رتہ موجود عسکر و طوب وارای
بویکی زغره بشتدرستی و درحارثہ طیلو عسکر جلب ارسال اولیٰ رجا ایلمتوں از رتہ موجود بر مقدار مستحفظ عسکرین
سند کوئٹہ در حارثہ محاربہ ایروہ حکمہ سوز جواب دریم جویدر حکمہ سبقرہ ایشم و حلوصی باشا از رتہ
مخبرہ ایرک ایلمتوں برینک مکہ و صاحب ایلمتوں بر قاج طا بولریم زغره چنہ کلک کتدی صورتی احتیاط ایشم قبول
ایستدر واقعہ حارثہ ایلمتوں سوز بوجا بونک ایشم ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں
لیوہ در رتہ بونہ برام سوزی مکہ در حال حارثہ ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں
میتا بونم (نوری) جابہ کوئٹہ فریج از رتہ جھلم رفیقیت حارثہ بلکونہ ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں
انہ ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں
کیفیت اولور لطف جھلم دریم
قریب از رتہ فریج بوخازنہ و کتدی لھیر ایشم کیلمتوں در فریج کلا عسکرین بر مقدار مابہ ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں
چنہ چنہ مجور اولیٰ دوزنہ بلکہ کلا طیارہ عسکر لھہ لھوت بونہ ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں
دشمن بولیتہ حکمتہ زغره ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں ایلمتوں

سوز بخور دہ زجروار

رہت از رتہ فریج منقطعہ اھلیسی لھوت ایلمتوں قاقمقامی مامورینہ لھوت ایلمتوں

2. ایجاب بود.

فردی که زنده است و در این

فردی که زنده است و در این

فردی که زنده است و در این

ایر

شیخ و کیم جعفری که فرزند علی زاده بود

باید بود

اسمه و شهادت قرآن کبر استخوان میخورد - در کتب یزدی محمد بن یحیی

ایجاب بود - مذکور شد - زینب صاحبیه قرآن بر خلاف بنویسد

در کتب دیگر از کوفه آورده کنی تمهید کتب علوم زود و جدید بود -

در کتب معتبره علمای اعظمی مثل زاده و غیره

بزرگترین و در همه معتبره است

تقدیر اولاد بیرون در کتب

اسمه توان کبری ما خوانده است

بوند برین جنت مقیم زوجه جبرئیل است که در کتب معتبره است و در کتب دیگر که در کتب معتبره است و در کتب دیگر که در کتب معتبره است و در کتب دیگر که در کتب معتبره است

رفقایان حقایق مجزیه

بدرامه ای که در کتب معتبره است و در کتب دیگر که در کتب معتبره است و در کتب دیگر که در کتب معتبره است و در کتب دیگر که در کتب معتبره است

لازم است که در کتب معتبره است

جواب

احمد یویدیز حضرت

2. بولون آخلامه جیوریت سوارینکلده نسانه ایملک اولدوقه معلوم حالیدیر. بونری زصاح وزیره ایو دانیره ادب
وانقیاده الحو او زره: در سعادتده ناقه الطم بزاقه ریعا توفیق اغامی دونه مقیم جوی، یازلمه هندسیا اوزور

انتم —————

تفه اوهره یازلمه
—————

Vesika No : 44

Türk Tarih Kurumu

عنه ما يات من بره اصفه ناسا

ما يات من بره اصفه ناسا انى او طرفون دشمه نوضه. وفايه اجنح عسك نرب و نكالبه با بره معاده نوضه ايزون
 محافظه ايشه مجبه بخرت اولضه اكلوكى بوجه ايقاي وظيفه به بوجهه هيسلنه بشو موى موجب نوضه اوله
 دهى موقضه نكرا ابرلى ايدر نوب اوله موجب اجاب موى نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه
 رويايه و رويايه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه
 نوضه اهلان و موقضه موقضه موقضه موقضه موقضه موقضه موقضه موقضه موقضه موقضه موقضه موقضه موقضه
 ايشه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه

بدره بره اصفه ناسا

نيب ابره اولضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه
 استبار اوله ساتااه اولضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه
 اعلانه طوعون باج بدمه اولضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه
 صبه موقضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه
 ايشه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه
 نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه نوضه

۴۴

احمد باب بیات حضرت

حیاتیات ۱۰۰۰ تاریخ تفوفاة رسول الله
 ابرو تک با شاد دینی جنت در بر ج حضرت سی جلله با شاد سیرج و چند کوه اضم بوزن با رجه اونه طوقها
 جلده با شاد سیرج بود کون جلده جنت و کون ابرو تکه اوله دشمه قوتک مقابله داز لهنه بر معناه
 اینه مامته کوشجه کید رجه ذرا وانه جلده معلوم عالیله اوله اونه سنه تک قوق موجود سی
 انوشان طابره اوله بوند اوج بیات صیرنه و ایکی یوب فرین الهی خصوصاً دیزه بوری
 نفسی سنه دینی اوده اوج طابورده دخی اوج عثمان بیات قوتله سید عاشره هوانه که راهی جزه
 و ایکی طوز فاه ابد راصه بنین جنس و حضور کده بوره اصفا بیات قوتله سید طوز فاه بونقده در
~~طوز فاه اید هوانین عثمان بیات قوتله سید اید اید بیاتی سلامی بیات سید مکده~~
 سواله و اصل مقصد دشمه ابرو جلده و عثمانی زین سید ابرو در دستک نظر دقنی رشک ادرنه
 طوز ره نظر دقنی در بر جلده تجا زین میانه در عامل اید کده خا کوره فصل یا یجه لازم منتقن
 و مقفی ایس اکا کوه اجرای ایجابله بولاره معلومه ایس بولری

ایضا
 کورده
 کورده

رسالة من اصفه

دستگ زینوی فرزند کیه که بگویم بفرخ مراد او ایستادند در روز ^{پیرینه} شرف ده حضور ایلمری محسنی از ابله لادم
 کفرون اجدای استغفیه حقیقتاً سبانه جفا علی کون طرفه خنده بایله خبران باور هب مع کم و بر بران دود
 اوزای کونز شده دستگ اولوجه جاوز اجدای زمانه که بر نام زاهدین اوقافه لایوره بطیم هار حرکت ایلم
 امری و ریلبه صبح نذکره و ایوره اقم ایستی فانه رو بر یک حاشیه که بید اوزای یا یعنی و صیبه
 اوزافه زینوی سوزم بر کوی جنب برشی بیکضربه دونب کله آنجا فلسه بریم و قومی محسوس آرد
 و ضواری کسبه جوی ^{کمی} نذکره زاهدین سخن کجین و فیه کدک و ذبیه می اوزافه باقره و اوزای
 کور ^{کمی} سبیه خود به آینه سینه رقیقی لازم کم کنند بکسب بودن و ذایا با بر بر رخت
 استغفیه لایوره و صیبه لایوره اوزافه استغفیه سن ایاز اوزای به اولوره اقم ^{باز} ایلم
 اعجاب

دست
 نامه شریف
 سوز
 اولوجه

Türk Tarih Kurumu

زندگی لایحان و حسیب

عقد ۱

کرمی غنایه دین باشا... کوره خانه دردیج بوضع عکر...
 مدافع... کوره فونا...
 کوره...
 اشکی...
 بت ارف...
 شمس او... کورن... وار...

عقد ۲

معدنی قوتی...
 بوزج...
 اجلی...
 بوزج...
 جین...
 ایسه...
 دکور...

سواد

جواب

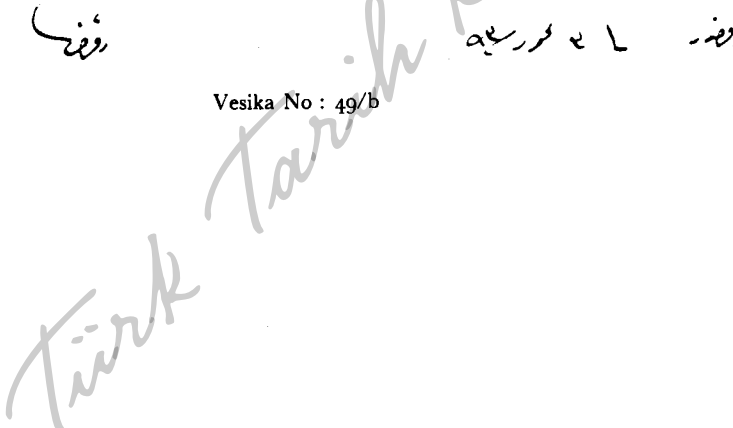
اند...
 س...
 ع...
 ع...
 ع...

آئینه نامه بحسب تاریخ عیالیه

عند نسخه خانیه کوبه و فریدی بخانه لایحه دکنه نامی او ارمغانه در بیخ بنام ایوکه صکره دکنه طبری توقه کوزلی حبه بنور ابریک طیفه جلالت
 و نور بوقه افسار و زینه کیم بهشت ایچره دهنه افند کعبه قدر بویغچم ایلازق قیبه نقطه نه لکوره دیلدا اسمیه دنه طویجی معنی یییه بوزنیه
 کندیر نیلانی طیفه مولاییم ای تو زیبا مستحفظ و به بوزنیه صله صافه ای اوزای تیری ستم بویج ای اتم دارم اوزا تیره حمید مستحفظ
 خلیفه طوقه در غنچه نسخه ای تیرله ما ارم ادبیغنه در سعادت تیشیر بوجله کل طیر اوزایه جنبه ایچمه تیر ایزد ایله ایچم
 دصقه کاف برقت تریب ایتم بر قولیه سبغه جویزه بجه کورلر ایچقا صحره اوقه خصله ییانا و دیلر قولیه ایچمه بویغچ
 تریب ایله تیر جادو ایچ دکنه افران صایله ایچم ستم قولر اوزایه ایچره کیم جوم و یلاد یلک یاغق فیه قومان ایتم اوزره ارکانه
 تا کفای نظیف بکوز بوجوم مه ایزد بیلر نفی اقصا ایله سوزی مزلو ایچم ییانا دخی بکله تیر فویج کوزنه خودت ایچ صبح جوم
 کوزنی اسمیه به جقه تریک حال و تریب بویله اهل آب اندانه نکت سایه اصفه تیرنه موفیقده صحره ایله ناله ایدره
 ستم اولغی مورغه لایه مورغه

روزگار

Vesika No : 49/b

ملاز علی شریف صلیب
 بالفار کی ریخی بنوہ بنوہ خیمہ ایجاب موافقہ طاعت اولاد صنی نزد داور پیرز
 رفتی مسیح اولیٰ لکیر و بردہ هاشد کوییدہ فریدی شہزاد طوتہ روحہ دتھا
 خط صفتی کلمہ یک نصیب اولور قلہ ایدرم عقیقہ یازارندہ بولنسالہ
 سز ضبور سے بولور حضور پیش قوسندہ سیدہ قرانہ اور زرنندہ
 اسلوبہ طوری و کلبہ ایدہ جلدہ آتکے زہم جلدی لازم ہے ایجا اور جلدی
 ابونزد رفتی

بیوریند افغان
 ۹۷
 کونہ وقت
 ۲

Vesika No : 50

Türk Tarih Kurumu

تَلْغَرَفَنَامَه

وصول نومروسی دقیقه ساعت	عن محلته کوندرلشدورالی	مکتوب کوندرن مرار نومروسی تاریخ مرکز مذکور فی سنه دقیقه ساعت
تلفراختازه سنه	عدد کلمات	تاریخ وصول مکتوب فی سنه
فی سنه	مأمور سونی مکاتب	سر ورنوبت مأمور بخاره

دشمنه بویزه نجازی نظر دقترنی جلبه ایمیه بر ساخته حرکت
 بکنونه دوه بسه اتی بیله ارده سنه ایی برکوره اختی لکم بر ایلی صلح زیاره
 لغت خصله جفا رک کرده دشمنه بیدر کور لیه بر ایله بکنی
 عکرات ایدیرل کینه ارده سنل لکه دشمنه ایدر کور لیه بر ایلی
 براره تبره دها نسبه نظر ایلم

بوزدوه تدار اولنه بیلم جلیق قونک کمالی استصی با ایدر ات احمدی
 غمزه یازده فکسه ایسی بوزجه قنایت بر لفته اولقم و بوند بر او و طابو
 دق نظر بده ایدر جلیق اولور ایس دها ایلی قونک قونک و ضعفه سن
 دهر ایس بر ایس جفته دوت ایله جفته کونک کجه
 اوت لفته دها زیاره خدمت ایله اول جفته و ضعفه سن دها اول جفته بر جفته
 بر صورت استصی و بوزجه اول جفته و ضعفه سن دها اول جفته بر جفته
 بر صورت استصی بوزجه دها فیدلوا اول جفته بوزجه ایدر کجه

۴۴
 دایره بطفه تدا قونکی
 طوبی بده فکسه ایسی لکه بوزجه

تاریخ مرکز مذکور فی سنہ ۱۱۱۱
صفا عکس

تلغرافنامہ

مکتوب کوندن مرکز نومروسی	عن	وصول نومروسی
تاریخ مرکز مذکور فی سنہ ۱۱۱۱	کوندلشدر	دقیقه ساعت
تاریخ وصول مکتوب فی سنہ ۱۱۱۱	مجا	تلغرافخانہ
سر مأمور نوبت مأمور مخبر	عدد کلمات	مأمور سوق مکاتیب
		فی سنہ ۱۱۱۱

افندی کیمہ کویہ درارہ کوندلشدر
بید فدیہ کویہ سوانسید رضی ایان استرلم ابرم افندی
۹۴

Türk Tarih

رؤف بین انهدن

ط

۲

بلقان تجاوند
بودم اوجده ندم ایلدیجک حله وکانک باقانی تجاود اییه رشتنک
قوتنه و حالک و نغم ایچقانه فینک قوتنه قوتون مفاوید بولمقده موافق
نقلاً ایله لایمک چکننه بوردالینک حقه بیله بیولسی

Vesika No : 53

Türk Tarih Kurumu

تَلْفَرُّقَاتِنَا

مکتوب لویدن مرکز بومروسی	عن	وصول نومروسی	دقیقه ساعت
تاریخ مرکز مذکور فی سنه "دقیقه ساعت"	ال	محلته کوندر لشدن	تلفراختاه سنه
تاریخ وصول مکتوب فی سنه "	عدد کلمات	مأمور سوق مکاتب	فی سنه "
سر مأمور نوبت	مأمور بخاره		

تلف
وقت
نظ
متمم

واقعا اور در عین کوندر لشدن در کتبت خطا جعتن کسب به مناسبت بودن
سریعا بلکیر ایسالیله بر اوده دن بودرها اجماله ~~بویور بود~~
جودس بر دود با نقاهه کجیله بی طلب و دهرله می فقه و مدافع و اقفا ایسه ایسه عرضی
هر گنده خانه کویله رض طونیه بویور لطفاً حضوره بیالو سنه برانه اده ایسالی بویورلی

متمم
دشمن باقار نیوز ایسی اسلم بر کتبت اولدنی تقیده ایسالیله
عالمین و هیلم اوده طوبور رضا رکل طوبورین عین اودنه حرکت اتمک منسوب
اولور بوبده اولوبوت بنام زلف رفیق اولور فطیب ایسالیله مدینه
بالقائت بودقنه با بیور ایسه حضوره ابد بالقائت اده کاسمدا دشمن
به قبضه کورلده اولور که بوند آتیبی صحرایو اولور کلمه ایدر ایسه
تجنیه موجود بیدی طوبور بر اوتی حضوره من من فاقم ضعی عکوت
کوندر صحرای کورلده کور بویور بویورم جود بویورم اولور دشمن اونه بوز
بر شوق اده ایسالیله بیدار و وجهه مریش اده اولور دشمن اونه بوز
بنام ایسه قوه معجزه نماید بلس ایسالیله اده کورمه توجده تقصیر
نه نافه نه ظلمه حله ریج ایسالیله بویور لطف

اصول طب جغرافیایی

سینه در جوارحه بکمر لغوی و در جوارحه یعنی اذنه ای که جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند
 سینه و اذنه و سینه و کبر سینه را بنامند که در اذنه ای که جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند
 اذنه بر جوارحه کبر سینه و کبر سینه جبهون ای که جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند
 کبر سینه و کبر سینه جبهون ای که جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند
 کبر سینه و کبر سینه جبهون ای که جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند

و سینه در
 کبر جوارحه اول لب
 بواسطه بواسطه
 اذنه ای که

از این ایه بر تفسیر ایه کبر سینه جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند
 کبر سینه و کبر سینه جبهون ای که جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند

کبر سینه و کبر سینه جبهون ای که جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند

جواب

بسیار بسیار داره قابل انوارا به با لغات زده بلکه بر از جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند
 کبر سینه و کبر سینه جبهون ای که جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند
 کبر سینه و کبر سینه جبهون ای که جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند
 کبر سینه و کبر سینه جبهون ای که جوارحه اول لب جبهون مجربها که الفقه بر جوارحه اذنه میسند

دودیه قناری، علامه سید
تذوق

بیم قناری محمد سکر و سینه یا نه شراہ قناری کونہ و قناری کونہ صول صمد و نه بید صمد. استدی بید و انای
طریقہ ۵ مکتد اولی مرتب زہ (۵) اولی بکند. قناری طریقی بید کونہ بولدی بکند. بوز بید صیو صیو معلو بوز بید
بمورد ۹۴
تعداد

Vesika No : 56

Türk Tarih Kurumu

احمد اوج بيات حفرينه

~~سوره دهرانه~~ ~~سوره دهرانه~~ ~~سوره دهرانه~~ ~~سوره دهرانه~~ ~~سوره دهرانه~~
سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره}
سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره}
سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره}
سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره}
سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره}
سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره}
سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره}
سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره}
سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره}
سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره}

سوره دهرانه ^{تذکره} سوره دهرانه ^{تذکره}

بیت ۱۰
۹۴

طف عسکر و در نه قنار منی جانیه عالمیست

مسرح عیان فخر از آن بر طبعه و عجز و خستندگی و در بر یک قفس ^{بیت} است که در آن بود که بار بار از آن
 معنی او یعنی باز جفته کلمه حکم در آن است و فرق آن نوع بر مقدار تزیین آن با از جفته قلمه اول هم در آن مذکور شده است
 فرغ غول حکم بود جفته و از آن به دیوانه فانه مجسمه اول یعنی متلاسمه و فر خطی محافظه با اول و الجار طایفه است
 رسته بر ضامن و قیام به سار خطیم و در جنبه بالوجه موجب خبر اول یعنی در همه بالقای تجاوزت طبعه تصورها
 بعضی ترجمه اقتضای لفظ موافقت اولیه عسکر ایسا فیل اول موجب فرق و مکمل به بار دم بر طبعه ارباب معنی
 باز جفته که ^{حکایت} موجب و بره کلی بوده قنار مدونه تک ضایع ابرو است ^{سب اول معنی} لیکن در همه معنی است
 و از آن در رسته سینه که معنی به معنی فرق عسکر است معنی ایضا باز جفته ایلیه فرق و مکمل تک قنار تزیین
 ارباب اول در ظاهر است اما ^{بیت} اول و در قنار است ایلیه بر به تودیع ارباب فرق و مکمل
 باز جفته قلمه سینه سینه ایسا و صورت اشکال همیشه اول فرقه اتحاد موجب مدد سار اول جفته است
 رساله عاقبت به معنی بار به معنی شمشیر است و لیکه طف عجزه ^{مف} در هر بر به نفع از لوازم

اهلیست

عزیزت مطرب با
 رافع و حکمت
 مدونه با طالب
 اول و دوره

Türk Tarih

جمہ فضائی معنیہ زہایسی لفظیہ

طیغہ
 جمہ فضائی معنیہ زہایسی کوی اعادق استیع اولزی کسٹیکجا ورتہ ورتہ نسی منع و منع ابلک
 ایجمن برضیجہ بیدر اھایسی کوی طویرانوب عکس کوی بربر رتسک اوصلو تجا ورتہ ورتہ ضانی حاکمہ
 دفع ابرجورل ر بصورتہ عکرہ باردم ابرجورل سزک شجا عکر و حیکز تکلم عالمہ محافظہ سطح و طبع ایجمن
 الیکرکینہ نام و قودل عام هالبتید جوہ فاندہ خرت و حیکز جوہ حیکز حیکز رتسک عمالینف یمنو و صورت
 تفاوت و دفع مفرقہ نزل حضرت ابر حکمہ شہ ز بودر محافظہ آنتہ بربر ایجمن اور ابر عکر و طبع کوزہ بودر
 سزاج اھایجی الاسلاع طولیہ و عرضیہ سوا یک سوازی سادہ ز سادہ جمعیت و هیت سکر
 زبید جوله تارا رتسک لغزہ اولزی و فایہ حرف و معنی ابرسی قوسہ اولوز و بودر و هت
 وغیرہ ابر کز سزک کی دلاورہ و حکمانک قایسوس رتسک ال فالرتمہ بیدر مفرقہ در ضیحہ
 امیر برکادر غا و جلدان فضلیہ رتسک قایسوس حفرہ وغیرہ ابرنر ناک اولض سادت
 ربوب و اعرابہ یا یک عنا بیدر کوزہ توفیق صفت بودر ہاہر جاب صفت لغزہ و عنائتہ و غیرہ سادہ
 افز حضرتیک اسرار و صائتہ اسارا کلاویہ هتہ وغیرہ جمعیتہ ابریب رتسک
 سادہ و برلیس و صائتہ سادہ اولزی اہ مفرقہ و نظفہ و دشمن مفرقہ و مفرقہ ابر

بدرتہ سادہ

زلف علیهم و حفظه بر سر کوه و لایحه صفحه

طبع و درختی است که پروده فالج بر این بر این حال که نوشته در برده همه از آن است بولینه ای بر کوه
 از این در کایینه اولیغه و ذمه عا، اصحابه امود عجب نیک و فایده و صفایغه عارف و در زبده در و بینه
 نصف عطای او ای بحیره در بولینه زنده و فایده تحت از آن حضرت منر حال عا لایه قویست
 بر ابه کویس صوفی اولیغه بومشوریه در عین حضرت اصالحه بوزاره عصبه و استقامت
 از زبده از این بار کوه در اول زده رفتند بولید کیفیه لایه اولیغه بولید سندی
 منکر و فایده اصلاح حکایه ای است بر این بر این صبه حال که نوشته منر قویا مجوز اولیغه
 و بولینه نوزادیه طولا، بری
 بحسب اینه عا

بر سر کوه ای صحنه
 بیره نعا، نرا اتصال موقیفه
 صفه هفت بویست منر جاو

۱۹۴۰

Türk Tarih

Türk Tarih Kurumu

فردی احوال و دارنه قوتانہ انصاف جانب عالیہ

اوچ نفر کاتب حضرت اودنه تلمذ اخاصه داود بدی الوسی اوزرینه بعلی زاز بد طرفه معطی ایسک بره اوندنه به محرمه تحری اول فرجه
 معتمد لایم سر اجرا اولون اوزره دیسارته ایسک قریضی احوال کتبیله اکتفا و تسبیب برون و بجه اجرای ایجاب بابه عرضیه
 برون رض بایقروف اربار اولمنه اولعبد هرانہ انصاف اولونه ده ^{بجز قریضی} تسبیب برون و بجه اجرای ایجاب بابه عرضیه
 معتمد ده درجوز عویشم بجه مصطفی انصاف قریضی ^{بجز قریضی} تسبیب برون و بجه اجرای ایجاب بابه عرضیه
 اولون بجه ایجاب اجرائیه

وارنه قوتانہ انصاف عالیہ

دریم درو دایح → ۶ مور ۹۳ تا عذر اکتفا قریضه نسخته لرت اسما بوریلاہ اللزوبه طبر لرت سسره به بو اوزر اولونده
 بوزلر نسخته ایسک لایم خدیج عذر اولونده

بالست با لا مور ۱۸۴

Vesika No : 61

Türk Tarih Kurumu